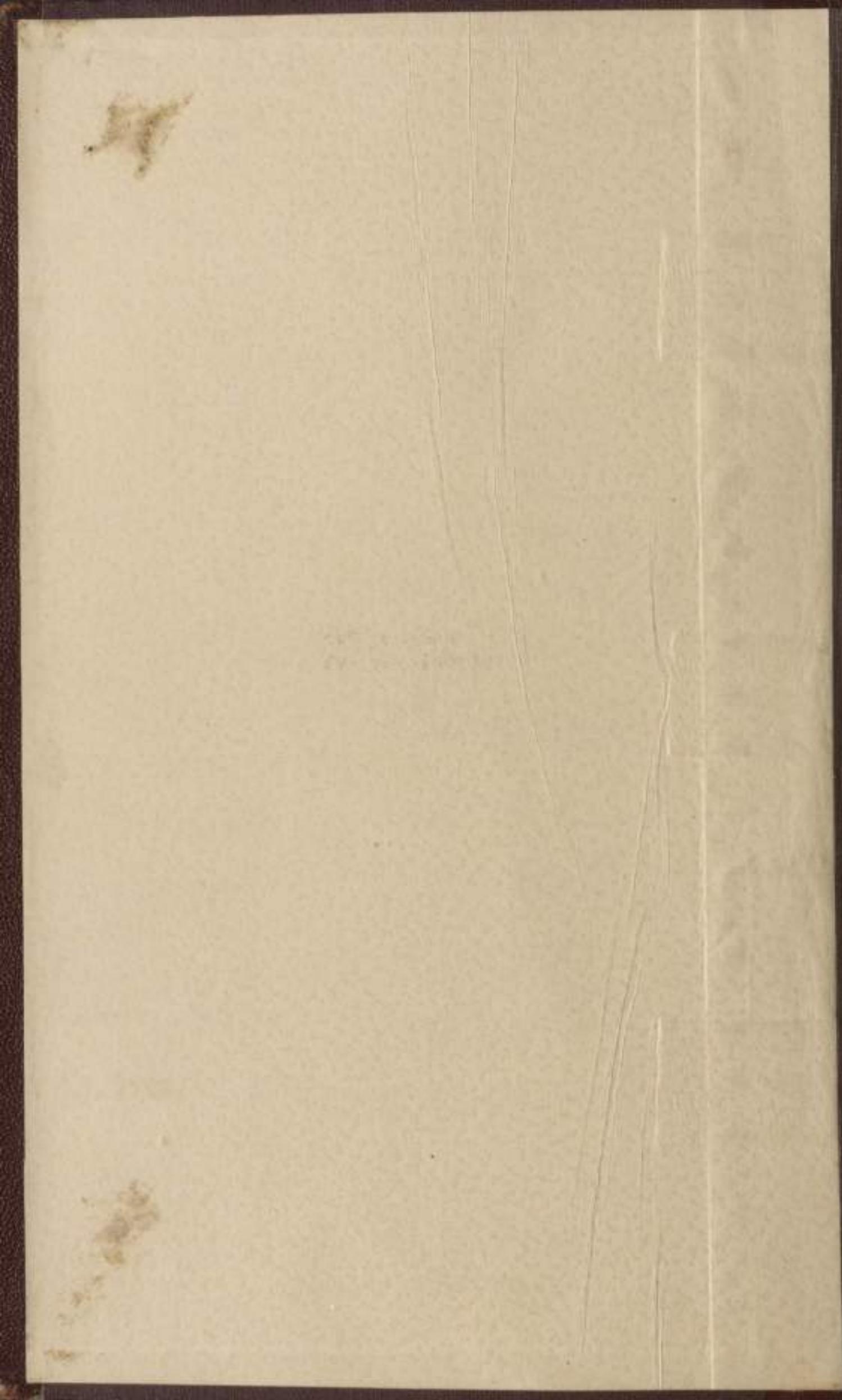

KRONIKA
OBCE
ŠTĚPÁNOVA

47

KRONIKA

OBCE ŠTĚPÁNŮVA,

VEDENÁ OD ROKU 1927 s ČETNÝMI
VZPOMÍNKAMI NA DOBU MINULOU

1927 - 1963

Starostové obce, předsedové M. N. V.

Karel Dokoupil, dělník	1927-1932
Bohumil Lisek, rolník	1932-1941
Richard Vejvustek, četka ve strážím.	1941-1945
Mlais Váňa, úředník	1945-1946
Josef Nepřech, učitel	1946-1951
Josef Želerný, dělník	1951-1954
Jaroslav Loun, dělník	1954-1957
Richard Tichý, dělník	1957-1960
František Šmíkal, zam. voj. správy	1960-

1927

1. I 1927 přeložen byl poštovní úřad po ústřední
práci českých válečných činitelů proti německé hut-
ní ložárně - z sudetské ložárny budovy č. 140
do nové postavené budovy Žimostenské záložny
č. 353. Tato byla postavena v r. 1926.

15. I 1927 koupila obec dům č. 91 (Obecní dům) Obecní dům
se dvěma měrami pole od Sobotínsko - štěpá-
novské hornictví a železní huti, akce spol. za
Kč 48.000.- Dům se vrátil tento majetek zpět
do českých rukou po 80 letech.

5. IV zvolen obecním tajemníkem Rudolf Čouka Tajemník
z Mor. Huzové č. 40 a místo nastoupil 16. IV.
1927.

22. IV. Usneseno adaptovati slodoku v č. 91 na Byly
4 byty nákladem Kč 55.000.-, z toho Kč
42.000.- zapůjčili zájemci - budoucí nájemníci
na 5% úrok.

22. IV. Prodána lípa před radnicí za Kč 100.- Náus-
Henzlovi Josefovi, kolářů zde č. 111, odstrani-
ti zídka podél dvora radnice a upravit
uprava.

chodníky.

Od podniku až ke mostu přes Čokarnu u hostince
Frant. Kamaráda, č. 72 zřízeny rygoly s obmo-
žníky Okresním úřadem ve Sternberku, který
přispěl na jejich zřízení 50%, obec 25% a zá-
jmovi 25%. Obec zřídila v šel' místech řádné
chodníky.

Příškolní 22. I. V. Obec Penáleků žádá o přiskození do Štěpá-
nova. Obec Štěpánov se vyjádřila pro přijetí.

Hostinec (Kubán?) 11. IV. Prodán hutní hostinec č. 159 patřící Sobolín-
skor - štěpánovským železárnám Krčkovci Janovi
a Krčkovci Josefu za Kč 155.000.- spolu se sou-
sedním domem č. 83.

11. VIII. prodán za Kč 180.000.- pozemek hostince
bez sousední budovy č. 83 Sklenářovi Janovi
a Marii. Krček Jan poškodil lehdý obec asi
o 15-20.000 Kč na dřevo z přírůstek. Byl to
dobrodruh.

9. 10. 1930 převzata hostinec vdova Sklenářová
Marie, po smrti svého manžela, který se
zabil při automobilové nehodě.

15. XII. 1932 koupila tento hostinec Jaroušková
Luzka, prodaná Sklenářová.

Pak převzal hostinec Slavácký pivovar v Hlčivě,
od něhož jej koupil

5. IV. 1933 nynější majitel Kubán Jan a Marie,

ktej se málit po delšim pobyt z Ameriky

1927 Družitvo dělnického domu postavilo „*Dělnický dělnický dům*“ s konsumním obchodem a hostinacím nákladem Kč 270.000,- a obdržel čís. 267. Dříve byl konsum v hutiřině domu čís. 200 ve „starých domech“ (t. z. „*číně*“)

1927 Při stavbě druhé koleje brati Glomons - *číska* *Druhá* *kolej kati* Přiborů byly zrušeny všechny úroňové přejezdy a přechody přes železniční trať a místo přejezdů okružních silnic byly zřízeny v katarbu obce 3 nadjezdy a 3 podjezdy, také zvané „*hospodářské*“, poněvadž jako silnicemi ani výškov ani úroňkov nevyhovovaly a byly odvozeny, takže větší část potok stojí v místě voda. Podobně byl uzavřen úroňový přechod na nádraží město hutiř po okr. silnici a místo toho zřízeny křeholomní dřevinné schody po obou stranách nadjezdového mostu. Proti tomu protestovala obec s celým okolím, takže po dlouhém a úmorném jednání konečně dráha povolila zřízení podjezdu před nadjezdem a jeho odvození. Podjezd byl zřízen v r. 1927/28 a kolaudován 30. 11. 1928. Obec přispěla na jeho zřízení, dodávkou betonového stěrku a zřídila osvětlení přilehlých chodníků, železárny přispěly částkou Kč 2.000,-. Přilehlé chodníky vzdálila obec v r. 1932 nákladem Kč 1.701,-

Náves-úprava 1927. Při stavbě okresní spojovací silnice Štěpánov-
nádraží byla zrušena stará, farská cesta, kte-
rá odbočovala od okresní silnice mezi farskou
zahradou a domem č. 120 Opluštila Antonina.

*Autobusová
doprava* 1927. Zahájena autobusová doprava osob na trati
Štěpánov - nádraží a Štěpánov - Mor. Kněžová -
Krujice p. Lážou Ladislavem a Šimkem.

Obec - rozšíření 1927. Rozšíření obce.
Započalo se stavbou „nové čtvrti“ u nadejezdů a
to jako první domů posláno č. 361 p. Janou
Jakubem (kramářství).

Pobíhový polohopisný a parcelac-
ní plán zhotoven ing. Hláškem ze Zábřeha
za Kč 2.500,- a Kč 16,- za každou stavbu
parcely a to na parcelách č. 1611/25/26 -
1646/17/18 - 1873/2.

Stavba nové čtvrti „pazderna“ zahájena v ro-
ce 1926 na obecních pozemcích parcely č. 459/28 -
- 460/2 a jako první byl posláno dům č. 351
Lémanem Rudolfem. Polohopisný a parcelacní
plán zhotoven opět ing. Hláškem koncem roku
1927.

*Novoretská
čtvrť* Tato čtvrť byla pojmenována usnesením obecního
zastupitelstva 31. 10. 1931, Novoretská čtvrť místo
lidového „Kradlov“.

Náves-úprava Při regulaci Oškavy měl být dle
koncesní listiny zřízen obecní rybník parcel

46/1 a rybník Vyhnánka Josefa, hostinského č. 121
 mezi jeho hostincem a obchodem Flándlora Uděly
 č. 139, kde stojí dům Lívoslenská záložna. Rybník
 p. Vyhnánka byl zavazem řádně, ale obecní pro nedo-
 statek přibylé kleny z nového loku Oskavy byl zave-
 zen jen částečně.

Vodní družstvo pro regulaci Oskavy na-
 bidlo obci jako náhradu Kč 15.000,-, proti činným po-
 datel odvolání Břežec a Lomská správa politická a
 Břežec mu smlouvu z 26. I. 1927 vyhověla. Obec za-
 stupitelstvo ve Štěpánově odvolalo se dne 14. III. 1927
 k ministerstvu zemědělství, které odvolání zamítlo.
 Podání odloženo k nejvyššímu správnímu soudu a
 Spaze tento vyhověl a na základě tohoto rozhodnutí
 uzavřena 4. I. 1930 dohoda o vodním družstvu pro
 regulaci Oskavy a zavazení rybníka, dle níhož toto
 družstvo vyplatí obci příspěvek Kč 14.000,- do konce
 května 1931 najednou. Za to obec nebude požadovat
 po družstvu žádné další povinnosti z titulu zavazení
 rybníka. Navázka zadána 1 m² za Kč 14,- a rybník
 tak konečně zavazem.

Pro nedostatek materiálu na zavazení
 byly vykopány jámy na rybníku, do nichž se vozily
 odpadky z celé vesnice. Rybník byl používán na
 Vaníčce k posvicenským abrakémům, často k láto-
 žení vikání a ke konci sloužil jako lední hřiště
 a kluziště Sokola.

Město Šternberk nabídlo obci Štěpánovu 31. I. 1927 vodní
 zavazení vodovodem z Mor. Sluzoví. Z finančních
 důvodů však neprovedeno.

Rybník-
zavazení.

Výstava 1927. Hospodářská výstava.

(hospodářská)

I Výstavu hospodářského zvěřince ve Štěpánově byla pořádána Okresním hospodářským spolkem v Hruojicích asi v p. 1898 v zahradě u Sondágu v čís. 22. Příštího roku pořádána opět a to v čís. 19 (na židovím gruntu). Následující 3 výstavy se konaly v Hruojicích. Po delší pauze obnoveny výstavy ve Štěpánově až po příchodu v roce 1927. Okresní hospodářský spolek spolu s Družstvem pro chov dobytka ve Štěpánově uspořádali 7/IX 1927 v zahradě hostince u Vyhnanek č. 121 výstavu hospodářského zvěřince a strojů s velkým úspěchem. Obec Štěpánov udělila jí subvence Kč 500.-

Novostavby Novostavby v p. 1925 :

Číslo	Jméno stavitele	Čís. domu	Účel	Rozm. novost.	Název části ul.
1	Josef Šruška	358		rod. domek	Horní konec
2	Tomáš Mikšus	355	38.000.-	rod. domek	Horní konec
3	Al. a Anna Vojáčková	341		rod. domek	Hov. konec
4	Rud. Mach	347		rod. domek	Dřezgická ul.
5	Ed. Voráček	346		rod. domek	Dřezgická ul.
6	Ferd. a Marie Dvořák	342		rod. domek	Dřezgická ul.
7	Jan Vyhnanek	344		rod. domek	
8	Ed. a Štěp. Knorový	345		rod. domek	Dřezgická
9	L. Dvořák a M. Charvát	356	50.000.-	rod. domek	Dřezgická ul.
10	Albin Jiráček	340		rod. domek	26 májevá

Novostavy v r. 1926

Por. č.	Jméno stavitelů	Č. domů	Č. územ. úst.	Č. územ. úst.	Č. územ. úst.
1	Ungl Jiří	349			rod. domek - horní konec
2	Joklová Marie a Fr.	350			rod. domek - horní konec
3	Lerman Rudolf	351	45.000-		rod. domek - horní konec
4	Kubický Bohumil	352	50.000-		rod. domek - horní konec
5	Čeláček Cyril	361			rod. domek - Novoveská
6	Zimová záložna	353	100.000-		- Kletec
7	F. a V. Fischerovi	354	40.000-		rod. domek - Dřezická
8	Dokoupilová Jindři.	357	46.000-		rod. domek - Dřezická
9	Dokoupilová Marie	359			domek - Novoveská
10	Polmal Fr. a Lud.	361			rod. domek - Novoveská

Novostavy v r. 1927

1	Čížek Alois a Aloisie	č. 383			rod. domek - horní konec
2	Zdražilová Ludmila	367			rod. domek - horní konec
3	Kamrátilovi Voj. a Křt.	412	50.000-		výměnek - horní konec
4	Mikulec St. a Antonie	č. 387	25.000-		rod. domek - Dřezická ul.
5	Vrba Alois	č. 384	55.000-		rod. domek - Dřezická
6	Jokl Karel a Anna	376	45.000-		rod. domek - Dřezická
7	Láhal Jos. a Růž.	374	50.000-		rod. domek - Dřezická
8	Löss Frant. a Marie	372	20.000-		rod. domek - Dřezická
9	Hojan Kous a Terezie	371	20.000-		rod. domek - Dřezická
10	Zbořilová Ludmila	370	35.000-		rod. domek - Dřezická
11	Uřivít Karel a Fr.	369	30.000-		rod. domek - Dřezická
12	Sarna Jakub a Kat.	368	45.000-		rod. domek - Dřezická
13	Novák Karel a Julie	383	36.000-		rod. domek - Dřezická ul.

14	Čimochle Jakub a Lud., č. 275,	prod. domek,	za dráhou
15	Družolevní dům 267		Dřezická ul.
16	Jirábek Alb. 340	kolna a sklady,	v nádraží
17	Adamuš Hynek a Anna, 379	18.000,- prod. domek,	Nosovská
18	Růžička Fr. a Marie, 380	18.000,- prod. domek,	Nosovská
19	Dokoupil Jos. a Lud. 377	40.000,- prod. domek,	Nosovská
20	Tišenbach Rud. a Julie 374	48.000,- prod. domek,	Dřezická
21	Pikal Jan a Frant. 375	21.000,- prod. domek,	Dřezická
22	Hegy Rud. a Lužka 393	21.000,- prod. domek,	Nosovská
23	Dokoupil Kajet. a Anna, 386	57.000,- prod. domek,	Dřezická

Pískoviště

Obec měla pískoviště v Moravě.

v r.	1926	se prodalo písku a betonu	za Kč	39.706.26
	1927	"	"	17.883.67
	1928	"	"	14.077.88
	1929	"	"	—
	1930	"	"	7.305.45
	1931	"	"	5.768.15
	1932	zastaveno dobývání písku pro úplné vyčerpání		
	1934	(28. VI.) usnesen provést zkoušku dobývání písku.		

Matriky ob. Dosavadní obecní matriky občanů byly dle domov. zastaralé a neúplné a proto evidence osob bydli-
 příslušnosti, jejich v obci byla v roce 1927 nařazena karto-
 tékou seřazenou dle domovních čísel, v níž každá jednotlivá rodina měla samostatnou
 přihlášku s daty narození, příslušnosti, ra-

mestnání, dobou pobytu a dřívějšího bydliště všech příslušníků rodiny. K přihláškám byl sestaven abecední index, takže bylo možno každou přihlášenou osobu ihned zjistiti buď podle domovního čísla nebo jména.

Kromě toho byla založena nová obecni matika pro občany stěpanovské bydliště mimo Stěpanov důležitá při plnění tehdejšího zákona o domovském právu a z toho plynoucích závazků pro domovskou obec jako placení $\frac{1}{3}$ ošlechvacích útrat v nemocnicích a jiných léčebných ústavech, u nemajetných převoru nemocných, okamžitě vyponozi v nouzi a t. d. Řádná tato evidence usetržila domovským obcím mnoho peněz a starostí. Umožnila totiž domovským obcím kontrolovat pobyt občanů mimo domovskou obec a 10letém nepřetržitěm dobrovolnému pobytu v jedné obci rádně pro dotyčného přijetí do domovského svazku v obci vyžadujícího pobytu.

- 1, Farní kronika řím.-kat. od r. 1727, psaná Soupis kronik
zprvu latinsky a později česky. a pamětních
- 2, Školní kronika národní školy stěpanovské, listů,
založena r. 1886 Josefem Hyblem.
- 3, Školní kronika měšťanské školy od r. 1911
- 4, Školní kronika z doby okupace od r. 1940 do
roku 1945.

- 5) Kronika mateřské školy od r. 1945.
 - 6, Chronik der deutschen öffentlichen Volksschule
Stefanau vedená od r. 1888 do r. 1945.
 - 7, Kronika Těl. jednoty Sokol.
 - 8, Kronika místního hasičského sboru od r. 1883.
- 19¹⁰/₉ 11 „Stěpánov sobě“, pamětní list věnovaný u
příležitosti odvydání nové budovy měšťan-
ské školy v Dolním Stěpánově svému úče-
lu. Uspořádal rolník Jar. Lýsek.
- 1882-1932 „Pamětník sboru dobrovolných hasičů
ve Stěpánově u Blomouce“. Uspořádal odb.
učitel Josef Holešivský.
- 1885-1935 „Padesát let Žimostevského společenstva
ve Stěpánově“. Nakladem Žim. spol. ve Stěp.

Chudinská péče

1927

Obec se starala o své chudé příslušníky
prostřednictvím chudinského fondu obecního, který
měl vlastní účetnictví, pokladnička a vlastní příjmy
hlavně pohuty, dary a příspěvky.

Náklad na chudinství byl v r. 1927-13. 960 Kčs a
podporu pobíralo 3 muži a 11 žen ve výši 20-90 Kčs
měsíčně. Mimo to byly udělovány jednorázové
podpory 20-70 Kčs a přidělováno šatstvo dle potřeby.
Obecní chudobinec byla „pazderna“ i. 150, v níž ve
2 světnicích bydlely až 4 rodiny o 24 členech ve
12 postelích; často vznikaly spory a tu tehdejší
obecní starší Karel je chodil urovnávat, přičemž rozdělil každou světnici kůdou na 2 stejné
části s přístupem ke sporáku.

1928

Kolaudace okresní silnice k nádraží (nové) *Slnice*
 vyobrazení v p. 1926.

Starba, popočtena	na Kč 393.024.33
odvodními podjezdů	40.000.-
celkem	<u>Kč 433.024.33</u>
Starba si vyžádala	468.482.81
tedy více o	<u>Kč 35.458.48</u>

Uhradili:

Cukrovary	Kč 106.000.-
dráha	29.800.-
silniční správ. komise	99.286.65

obce Štěpánov a soused. obce	<u>233.395.16</u>	Kč 468.482.81
------------------------------	-------------------	---------------

(Liboš, Moř. Hvozdí, Dřezec, Krnov, Chomoulov, Sobolůvské železárny)

Starbu silnice provedl ing. Novák z Olomouce a
 odvodními podjezdů ing. Novák z Pardubic.

Okresní silnice zaměřena ing. Novákem z Olomouce
 1 km a Kč 1.-. Knihovní pořádek provedl D^r. Jan
 Bartoušek, advokát z Olomouce za Kč 7.000.-
 (z převodních Kč 8.178.20)

1928. Hrabal Josef i 17 koupil od obce iásl'nání
před jeho domem 1 m² a kč 4-, parc. č. 1873/28
ve výměře 300 m² za kč 1.240. (usn. 28. vii. 1927)
Kupní smlouva 10. vii 1928.

Silnice

Převzeli zrušení okresní silnice na hutiích od
obchodní firmy Appelové i. 187 přes koleje dráhy
do vlastnictví obce (11. vi. 1928). Okresní úřad
požadav o ohraničení zrušení silnice a její za-
měření. Na to prosila obec knihovni pořádek
a řádně ji převzmo.

Autodoprava

Šrobada Josef zahájil autodopravu
osob autobusem na trati Štěpánov - Hruojice,
kterou přezal od Lázi a Šimka. (14. vii. 1928)

Chodníky

Další chodníky s rygoly a obrubníky byly zřá-
ny za loňských podmínek v březví ulici po
pravé straně, od Látkovského i. 199 po dům
i. 210 a v Klebelově před domy i. 226, i. 227
a 228

„Vaccinace“

Žákaz Vavinečka

Tyfus

Pro tyfózní epidemii v dělnické kolonii ve
starých domkách (č. 11) zakázala Okresní
politická správa ve Štumburku v hořky pořá-
dání luncovní zářavy a shromáždování lidí.

Žákax došel v sobotu před Vavinečkem a způsobil mnoho zlé krov. Lavineň byl zbyčejným dobozem šlépánovského občana na Okr. politio. správě ve Šternberku. Žákovní podniky již poslavene musely během soboty bouřiti a odjeti a rovněž hramáři. Pro obec to byla značná finanční újma. Na příkaz státn. obr. lékařů obec musela zakoupiti protilyfouvé pastilky za Kč 2.048 - a značné byly výlohy o přípravu nemocných do nemocnice.

Omnoceno celkem 44 osob, z toho zemřely 4 osoby. Jezto se od 26. VIII. 1928 nevyskytl žádný nový případ lyfu, zrušila Okr. pol. správa nariadení proti rozširování lyfu.

7. / X. 1928 Letecký den ve Šlépánově Letecký den
 Uspořádán za pěkného medělného odpoledne na libošskéh lukách mezi megal Oskarov a mlýnským lokem Oskavy proti šlépánovskému kostelu za účasti 4.000 osob. Vyhliďkovjch letů se účastnilo asi 90 osob za poplatek Kč 90 50 - za 1 osobu. Leteckého dne se účastnila 2 letadla. První vzlišla mužka Žalková, prod. Kalisová.

Slavnostní schůze obec. zastupitelstva Oslovy
 27. / 10. 1928 a večer lampionový průvod obci.
 10. výročí znovunabylí samostatnosti v předvečer
 27. / 10. 1928 slavnostní schůzi občanského zastupitelstva a lampionovým průvodem slavnostně osvětlenou vesnicí.

Volby

Volba obec. zastupitelstva 3./6. 1928.

Kandidát stran	Prost hlasů	Mandátů
1 soc. demokratická	726	13
2 nár. socialist	59	1
3 německá	200	3
4 lidová	129	2
5 Zimostenská	226	4
6 agrární	250	5
7 demokrac.	24	—
8 občanská	87	2
	<hr/>	
	1781	30
neplatných	18	
nevolilo	160	
	<hr/>	
celkem voličů	1879	

Volba starosty 3./VI. 1928

Dokoupil Karel, nástrojář	č. 325	(starosta)
Lipsch Bohumil, kolník	č. 90	I. náměstek
Starostlík Frant., zámečnick	č. 320	II. náměstek
Čouka Rud., obremí lajovník	č. 74	pokladník

Volby

do okresního a župně. zastupitelstva 2./XII. 1928.

Kandidát stran	Prost hlasů
1 něm. křesť. soc.	13
2 agrární	3
3 národ. dem.	24
4 něm. žimost.	10
5 čsl. soc. dem.	620
6 Bund der Land.	2
7 Němeč. pracov. soc.	10

Kandidát stran	Počet hlasů
8 němeč. soc. dem.	144
9 republikánská	211
10. Polská	2
12. komunistická	21
13. lidová	173
14. zemědělská	197
15. nář. soc.	84
16. něm. nář. soc.	21
17. něm. lid. str.	15
Celkem českí	1312
' Poláci	2
' Němci	248
' komunist.	21
	<hr/>
	1583

Volby okresní L. / XII 1928.

Kandid, stran	Počet hlasů
1. němeč. soc. dem.	148
2. " lid. strany	10
3. lidová strana	165
4. Bund der Land	5
5. Komunisti	61
6. němeč. nář. soc.	10
7. " křesť. soc.	6
8. česká soc. dem.	611
9. něm. zeměděl.	16
10. nář. social.	87
11. strany české	429
	<hr/>
	1.548

ulicem volilo Čechů 1292, Němců 195, komunistů 61.

Pravoslavná církev
Církevní
Ceská církev pravoslavná ve Štěpánově
slavnostně položila základní kámen 5-5. VIII 1927 ke
staré chrámu, který byl vyolaven p. 1927-28 nákladem
Kč 250.000.- jedním z největších mužem Svazem Fran-
ciškem ze Štěpánova i. 332 dle plánu architektů
Kubátů z Prahy.

Komín
Kámen kamínku.
Dne 24. XII 1928 o 14 na 11 byl v železárnařské-
m komín lodární 37 m vysoký slavně
rozvolen z Olomouce. Padl za 25 minut po
zapálení pookopu.

Oskarský les
Koupi Oskarského lesa (14. VI. 1928.)
Jednání o koupi Oskarského lesa začalo již v
p. 1925. Jednání jednalo samostatně a to o Oskar-
ský les 35 ha, Dřezí 88 ha a Zlatáček 60 ha,
jednalo Svazem obcí v Olomouci o přiděl peníze
Střiv (kon. 27. XI 1929) Dale se uložil velký
Svaz obcí v Olomouci k převzetí všech lesů
středních lesů v okolí (6. VI 1930) a pozloze 1.500 ha.
Dohodeno přisoupiti za účelu tohoto Svazu 22.
I 1931 - 6 parálů a Kč 10.000.-, Kč 1.000.-

zápisného (31. I. 1931)

Ve schůzi 18. I. 30 usneseno žádat 5/8 Oskarského lesa - 3/8 pro Žerotín a dělit jej příčně dle aleje 30. I. 1930 dojednáno o tomto rozdělení se Štěpánovem pozemkovým úřadem v Praze, kde dohodnuto, aby Štěpánov připadl 50 ha a Žerotín 30 ha.

Zaměření a rozdělení Oskarského lesa zadáno 31. I. 1931 ing. Týskovi v Lábech. Les se rozdělí na dvě části dle hlavní aleje. Štěpánov obdrží p. č. 502/1

50 ha 70 a 05 m², p. č. 503 7 a 73 m² k. j. - 50 ha 74 a 78 m²

Žerotín 502/12 (p. č. 504) - 30 ha, 42 a 02 m²

Výlohy za zaměření a rozdělení Kč 4.143.- a za vymezení hranic Kč 440.-. Jednání o cenné lesa nemohlo být ukončeno.

Odsouzení silničního podjezdu

Podjezd

Stud pro jeho zřízení nefungovalo, což již při kolaudaci bylo konstatováno a proto navrženo vyjmutí dna vzdálenými kordkami. Firma ing. Novák z Pardubic, která odsouzení provedla, viděla asi převážnou vadu odsouzení a odevzdala 2.000.- Kč z účtu Kč 40.000.-, když ho obec zpusočí dalšího ručení za slatku odsouzení.

22. I. 1931 usneseno opatřit celkový kartáč a vyčistit pánvi podjezdu mimo silniční těleso, toto - vyčistit okna - zříditi 2 nové studny na vodu.

Paměti obce Štěpánova vydal Odbor nár. jedno-
"Paměti Štěpánova"

by v roce 1928 od Zlámalá Jana, učitele
místní měšťanské školy. Obec udělila subvenci
Kč 2.000.-

Kronikáři Brzy po jmenování Zlámalá Jana školním
inspektorem odešel jmenovaný do penze a v
prázdninách v r. 1939 odstěhoval se do Lu-
hačovic, kde si zakoupil vilku.

Novým kronikářem zvolen 14. /V. 1940 učitel Jan
Šindler, znamenitý odborník, který bohužel
brzy zemřel.

9. /V. 1940 zvolen kronikářem Opiechal Vojtěch,
učitel, který byl popraven v Mauthausenu
5. /IX. 1942.

Novostavby Novostavby v r. 1928.

č.	Jméno stavb. Č. d.	Cena	Raznovostav.	Místní rodin
1	Lang Š. a Kříž. č. 145		pod. domek	střed obce
2	Barbů Hrubá a J. 392	25.000.-	pod. domek	Novoveská ul.
3	Václavková Marie 391	18.000.-	pod. domek	Novoveská
4	Plach, Václ. a Lud. 385	26.000.-	pod. domek	Šlebetov
5	Novák Alois 315	50.000.-	pod. domek	horní konec

Rozhlas bez drátu - lidově radio. Tento velkole- Rozhlas bez
přijímačů vynalezl posledních desetiletí našel si cestu drátu.
do Štěpánova v r. 1927. Byl to obchodní příručí
Otočel Martin, který vzhledem svých zkušeností z
vojny, sestrojil si první rozhlasový přijímač
ve Štěpánově. Celé stovky zvědavců přicházely
do malé světničky, aby si prohlédly tuto
divotvornou přístrojku. Konvicím zrakem
si nasazovaly sluchátka na uši a s pová-
nou úctou přijímaly zvonky z etheru. Přesvědčily se,
že je pravdou to, čemu dosud
nemohly uvěřit. Příkladem Martinova
následovali potom i jiné fanoušci, jak
se všeobecně říkalo. Aby poslech byl silněj-
ší, musela být připojena venkovní anténa
a dobré uzemění. Poslouchalo se na sluchát-
ka a teprve později pro zdokonalení aparátu
na amplion.

Při této příležitosti byla uspořádána
v Sokolovně populární přednáška o pod-
statě radio s praktickou ukázkou. Zvědavost
přitáhla tolik obecenstva, že sál nestačil a
mnozí museli zůstat v síňích a na dvoře.
Po přednášce měla být ukáзка poslechu. Je-
ké však bylo zklamání přítomných, když
referent nedostal z přijímače kromě několi-

ka olousovcových značek ani klišky. Bylo to právě v době, kdy ani Praha ani Vídeň nemyslely. Nejprve na druhý den večer byli zvědavě upokojující; pak se poslouchat i bouřily.

Obecní hospo-
dářství

Obecní hospodářství uhrazovalo většinu své rozpočtové potřeby z výnosů obecního majetku - pachtováním pole a luk, nájmem z obecních bytů a neuhrazený zbytek rozpočtu se po celá desetiletí uhrazoval obecními přirážkami k dani pozemkové, domovní, třídní a činovní, výdělkové a rentové, při čemž výše těchto přirážek nebyla omezena. Jižto poplatníci byli neúměrně zatížováni vysokými přirážkami (u nás 610% v roce 1925), byly tyto stabilisovány a to nejdeje u domovní dani činovní (od roku 1929 na 150%), aby se nevyšovaly činže a poplatky i u ostatních daní na 300%.

Vedle těchto příjmů z přirážek vybíral se poplatek za prohlášení dobytka při vystavování dobytčího pasu a školní plat ode všech dětí, od r. 1911 jen od dětí (přespolních, hlavně v městánci). Školní plat byl zrušen 1925, ježto s jeho vybíráním byly velké těžkosti. Další poplatek se vybíral z místa „za Vavřínečka“ od tiskovců na rožbavných pozemcích.

Teprve po první světové válce došlo k pronikavé změně finančního hospodářství obce.

Obecní přírůstky byly postupně nahrazeny dárkami.

V roce 1919 zavedena dávka z přírůstku hodnoty nemovitosti, která při větších prodajích přinášela značné peníze do obecní pokladny.

V roce 1920 zavedena dávka ze zábav (hlavně tanečních).

V roce 1921 zavedena dávka z karců.

V roce 1921 upraveno vybírání poplatků za vystavování dobytčího pasu rozdělením poplatku za prohlídku dobytka a masa, čímž se dosáhlo značně vyššího výnosu.

Od roku 1922 byly neuhrazené schodky rozpočtové zajišťovány státními přídeji.

V roce 1927 usneseno vybíratí těž stavební poplatky, ale tyto pro malý výnos se neosvědčily a po několika letech přestaly se vybíratí.

V roce 1928 zavedeny poplatky ze úřední tiskopisy též s malým výnosem.

Obecní přírůstky za léta 1924-1929:

	z daní činnosti:	z ostat. daní:
1924	285%	363%
1925	285%	610%
1926	285%	541%
1927	285%	606%
1928	200%	200%
1929	150%	200%

Po tomto roce ustávaly obecní přirážky nemě-
niny a to k dani činovní 150% a k ostatnímu
daním 300%.

Star hospodář.	koní	158	z toho 14 hřívat
zvířat 1925	skotu	598	" 284 krav
	vepří	994	" 113 prasnic
	koz	793	
	ovcí	5	
	sliepí	4757	
	hus	230	
	hachen	95	
	perlicek	15	
	hrocanů	10	

1929

1. II 1929 začala krutá zima, která skončila po Zima
sledním povíselým mrazem 26. III. V lednu ul-
kem mímá 3 až 20°C a od 19. II samice, v úno-
ru krutá - mchol 11. II - 31 - 35°C. Počátkem února
zanuleny silnice, autodoprava přes 1 míle ušla
- od 17. II až do 28. II zanuleny školy. 13. II 1929
zastaveny četné osobní vlaky až do 11. III - 13. III.
konce samice - v první polovině dubna mrazy až 10°C
a chumelenice, zahýjí polní práce začaly až 17. IV.
Vzhledem ke množství sněhu nařídil Okres. úřad
opatření proti mimořádné a očekávané povodni.
Ale bohužel žádná nepřišla, poněvadž zmrzlé
spoušky sněhu pomalu šály - na okres. silnicích
bylo nutno umrzlý sněh v místech dubnu rozkopá-
ti a sházeti do příkop, kde ještě dlouho zůstával
ležel.

Množství ovoce a lesních stromů bylo Stromy
mrazy pozlháno. Z ovoce hlavně ořechy, křesně,
svíslky, meruňky, ale i jabloně a hrušky zmrzly
a uhynuly. Zajímavost bylo, že v horách ovoce
stromů nezmrzly, ani ořechy. Zvíř z velké části
zmrzla. Nemí pamětníka tak krutě a vytrvale
zimy.

Nejmenší klesla teplota v Republice v Českých Budějovicích - 0. v noci - 35°C

Benzinová
čp. stanice

Zřízení čerpač benzínové stanice
fy Vacuum Oil Company před obchodem č. 208 (25.10)
za poměrně poplatek Kč 25.- Firma poci za práci
nabývali a stovku zprůsovnou čerpadlem. Čerpadlo
poslala fa. Bratři Lehmannovi z Prahy.
Práci u obchodníka Händla Jos. č. 45 se nenabývali.

Záměna dvořku (p. č. 212) a části zahrádky dub.
Oplácela č. 120 za část pozemku zakoupeného
farmářem úřadem (p. č. 1415/27 vyzna 467 m² a p. č.
2.008/2 - 68 m²) za jeho domem na zřízení obod-
níku. Z obecní záležitosti okleinění do farské
zahrádky usnesen po- poplatek Kč 10.- Podíl
domu na nároji ponechána jin část dvořka o
m² 1 m ale neomní ji opláceli (usn. 17.11.1930)

Ostary

Ostary Svatozáclavské
pořádali jim kat. farmář úřad. V pámselích
zakoupeny pro farmář kostel místo pchirova-
njel 2 nové zony nákladem Kč z míst
jedem má jméno Václav. 31.10.1929 zasazena
k hřbitovu svatozáclavská lipa za hojného ústa-
stevství lidu. Při lnu byla promluva o vyzna-
nuu Jubileu a zapěny vhodné stopy. 8.10.1929
Zasazena ve farmář kostel 2 krásná malovaná

okna, z nichž evangelium má obraz sv. Václava. Pořice -
na byla nákladem Kč 6.000 -

27. / IX. 1929 večer byl uspořádán velký průvod vesnicí, vedoucí
zdejší handlovou hudební. Průvod prošel osvětlenou vesnicí
a hudbu hostila až k farnímu padělci, kde hudební
zahrála národní hymny - chorál osatorůdanský. Po čas
průvodu byly domy osvětleny a ozářeny prapory.

28. / IX. 1929 dopoledny byly slavní bohoslužby, odpoledne bylo
svěcení 2 matoranjel okna a dřívější položily pod okna
sv. Václava spomínku květin.

Na zakončení veslar zahrála místní jednotka Opla
hu J. G. Rossa, sv. Václave, nedíj zahynouli nám si
budoucí!

Manévry 7. pěší divise 26. V. 1929

Manévry

Negyzkou národním města obec 26. V. 1929 - vojáky
naše vojáky. V pámei manevrů 7. pěší divise
běhlo přes Slupčany velké množství vojska směrem
Řymaňov - Kroměříž. Značná část s velitelem a
velitel divise nosovala u nás.

Lidová škola hospodářská

Lidová škola

Zahájila vyučování v měšťanské škole
Vedením školy pověřen odb. učitel Vykmalník Jan
z Mor. Přizorí.

V domě č. 91, majetku obce

usneseno (11. / IX. 1929) postarati o zřízení ko-

návrh nákladem Kč 6.216.-, 18. /II. 1932 dřev.
níky za Kč 1.100.-

Návrh Okresního úřadu ve Slembrku na vydláždění
ní okresní silnice přes vesnici
žlutovými kostkami. Měl by hradit 60% nákla-
du, okres 20%, obec 20%.

1 km dlažby si vyžáduj nákladu 400-500.000.- Kč
1 km kanalizace 200.000.- Kč

Ustanová 25. /IV. 1929 provedli kanalizaci s dlaž-
dění, okres vypracuje projekt

Volby

Volby do Národního shromáždění

poslan. sněmovna - 27. /X. 1929.

Strany politik. Počet hlasů:

1. Komunisti	27
3. Wahlgemeinschaft	9
4. Něm. soc. dem.	167
5. Poláci a židé	-
6. Něm. nacional.	6
8. Nář. socialist.	76
10. Čes. soc. dem.	762
12. Liga prot. váz.	8
13. Nář. demokratick.	19
14. Lidová	168
15. Republikánská	279
16. Životní	184
17. Něm. křesť. soc.	19

18.	Hlinkeova ľud.	1
19.	Něm. nar. soc.	31
	<u>celkem platných</u>	<u>1.756</u>
	neplatných	22
	nevolilo	107
	<u>celkem voličů</u>	<u>1.885</u>

Senát (nově 27. / X. 1929)

Strany politie	Počet hlasů :
1. Komunisti	24
3. Wahlgenoss.	8
4. Něm. soc. dem.	150
5. Poláci a židé	-
6. Něm. nac.	4
8. Nar. soc.	44
10. Čes. soc. dem.	678
12. Liga proti váz.	6
13. Nar. demokrati	13
14. Lidová	146
15. Republikánská	248
16. Zimostenská	166
17. Něm. křesť. soc.	15
18. Hlinkeova ľud.	1
19. Něm. nar. soc.	34
	<u>1.570</u>
	20
	72
	<u>1.662</u>

Stará ochranní hráz podél Zantlachu
 pro porodním (ochráněno 6. 1. 1929). Trženy
 byly nákladem Kč 195.230 75.

Hrázky se nesvíceily, ježto byly trženy příliš
 blízko Zantlachu, čímž se proslor pro porod-
 novou sňázil a nestal se ji pojmuti.

Regulace Zemská komise pro regulaci Moravy.

Súčasťou obce mají uhraditi 30% nákladu
 Stipánov asi Kč 200.000.- (30. 1. 1929.)

12. 11. 1939 sdělil Zemský úřad, že regulace Mo-
 ravy od Chomoutova k Libosti se vyžadováno
 Kč 6.000.000.- a 15% zájmu ka by činil asi Kč
 900.000.- . Zatím není dostatek finančních
 prostředků.

Novostavby

Novostavby v r. 1929

č.	Jméno stavebníka	č. d.	č. ú.	část stavby	Místní obci
1	Matoušek Fr. a František	420	26.000.-	pod. domek	Novoselská
2	Zaloukal Štěpán	394	20.000.-	pod. domek	Novoselská
3	Proszyník Bedř. a Lud.	395	60.000.-	pod. domek	Dřezická
4	Hálová Jindřich	397	60.000.-	pod. domek	Dřezická
5	Hoschek Adolf	388	30.000.-	pod. domek	Dřezická
6	Novák Tom. a Lud.	389	28.000.-	pod. domek	Dřezická
7	Kralíkova Jurovka	390	42.000.-	pod. domek	Dřezická
8	Hojman Fr. a Marie	396	50.000.-	pod. domek	Dřezická
9	Šurešák Jan a Lud.	399	25.000.-	pod. domek	Dřezická
10	Šponer Oub. a Šil.	401	42.000.-	pod. domek	Dřezická

11.	Doláha Joz. a Anna	400	50.000-	pod. domok, Džigecká
12.	Zubová Terzia	402	40.000-	pod. domok, Džigecká
13.	Kuker Jaros. a Antonie	403	45.000-	pod. domok, Džigecká
14.	Heidemirek Karl a Joz.	404	35.000-	pod. domok, Džigecká
15.	Motal Lad. a Marie	405	35.000-	pod. domok, Džigecká
16.	Heider Frant. a Marie	406	55.000-	pod. domok, Džigecká
17.	Ladrazil Milan	413	45.000-	pod. domok, hor. lesna
18.	Dednár Michal	414	31.000-	pod. domok, hor. lesna
19.	Wiltner Fr. a Marie	423	55.000-	pod. domok, hor. lesna
20.	Novák Oldřich	409	25.000-	pod. domok, Džigecká
21.	Spurná Františka	410	25.000-	pod. domok, Džigecká
22.	Parlík Jan	415	35.000-	pod. domok, hor. lesna
23.	Machová Anna	418	20.000-	pod. domok, Džigecká
24.	Stratilová Františka	419	20.000-	pod. domok, Džigecká

Kulturní a filozofické podniky 1929 Kulturní a fil.
podniky

31. III. Sokol - divadlo, Pulácká krev od J. Fortá
1. IV. Opel " Lázarův elixír" od F. K.
- IV. D. P. J. " Pan biskup" od J. R. Pjuntke
1. V. Sov. dem. shromažďovací slavnost 1. května (budí-
ekův původ a jeho lidu, referent doc. a m. m. u.
12. V. Odbor ochrany matek a kojenců, Slavnost
matek (Sokolovna)
14. V. Sokol - Pulácká krev od K. Fortá
26. V. Odbor Národní jednoty - Slavnost a zpěvní
akademie (Sokolovna)
2. VI. Opel - Divadlo s Ferdinandem zpívat (Lokomotiv)
16. VI. Organizace sov. dem. Výstava obrazů at.

- ze světové války, pohlednice a časopisů
(Dělnický dům)
30. VI. D S J, "Kdo na Panceví" od J. H. Sý-
meckého (Sokolovna)
7. VII. D S J, Význam evičin D S J o přírodě
21. VII. Průběh, Význam evičin o přírodě (v ho-
řině a Skleuáři č. 159)
2. IX. Český hospodářský spolek v Hnojicích,
Výstava hříšů dobyška, vepřů a drobné-
ho zvířectva a ohojů (v Vyhnaněku)
28. IX. Sokol, "Svaz ruky" od A. Maňka
28. IX. Orel, "Svatý Václav, nedý zahynuti
nám ni budovim" (Dokoupil)
22. XI. Sokol, "La laličken" od Jana Gerana
25-26. XII. Sokol, "Babi léto" od K. Fořta
31. XII. D S J, "Nemanželské dítě" od F. Vajnera.

Mor. slezská divadelní společnost ředitel
Pivínky uspořádala v Sokolovně několik
divadelních představení ve Štěpánově.

2. II. 1929 - sokolové diváčky "Na nivěch
Maron"

16. VI. Význam evičin jednoty "Sokol" o přírodě.

— Rolník Jakub Zbořil č. 9 koupil první žací stroj koncem minulého století dva vyřezané ve Štěpánově žací stroje v Kapajedlech a to jeden s korou na levé straně a druhý na pravé straně. Ale tyto stroje se neovědčily, neakly, ač při první sečce byl šťastnou strojnou. Křesák z Libosí. Zbořil se stal proto v hostinci strediskem správnu a narážek, iž časlo musel utéci domů.

Ke skutečnému praktickému použití žacích strojů došlo až asi u nás v roce 1905, kdy na popud mlynáře Zydla z Libosí předváděl obchodní zástupce z Prostějova americký žací stroj Darling v chodu na sečení polehlé jeteliny na pozemku Hynka Kamenického č. 4 u pětácku a to s velkým úspěchem. Stroj sekl bezvadně a zástupce uzavřel mnoho objednávek ve Štěpánově. (Ladislav Jaroslav Lysěk, rolník č. 9.)

První lopaták byl zakoupen v letech 1925-28 společně Petříkem Bohumilem č. 64 a Lyskem Jaroslavem č. 9.

První samovazací 5 stopý Knotkuv koupil v roce 1908 Dvorský Vladimír rolník č. 36 za 9700 Kčs bezúročně na 3 roky na splátky.

Stav hospodář-
ství 1929

Stav hospodářského zvířectva 1929:

koni 130

skotu 522 z toho krav 291

vepří 947 " prasnic 143

koz 715

slavic 4740

hus 280

hachau 90

1930

Novostavby v r. 1930

Novostavby

0.	Jurino stavebníka	v. d.	una	Rázdantý	Miols + stá
1	Molalova Stávkal a				
	Vinklářkova Fostal	416	45.000-	pod. domek,	Dřezelská ul.
2	Novák Frant. a Mani,	422,	96.000	pod. dům,	Dřezelská
3	Kráčmar Frant. a M.	421,	12.000-	pod. domek,	Florin kouse
4	Kamenníků Jev.	424,	60.000-	rybníček,	část obce
5	Starbich Jan	427,	45.000-	pod. domek,	Dřezelská

Starostkú schůze obec zastupitelstva 6. 10. 1930 Oslavy
 na počesť narozenin p. presidenta J. G. Masaryka.
 Usmoueno k uctění narozenin p. presidenta výnosy:

Místní škol. rada pro chudé žáky	Kč 300.-
Věřejní knihovna	300.-
Místním chudým (37 a Kč 20.-)	740.-
Vklad chudinských fondů u Občanské záložny	

v Olomouci Kč 33.123.- věnován kromě jiných
jiným chudinského fondu a nazván "Mas-
nykuv fond pro zřízení chudobince". Dlouho-
ně doplnili jej na Kč 45.000.-

Částečně by Štěpán Novák a spol. v směnu
části obecního pozemku p.č. 1611/2 (obecní
hřiště) za sousední pozemky, na Obelnicích
vyhoveno usnes. d. 17. 1930 obec zastupitelstva
a stanoveny podrobné podmínky, ale směna se
neuskutečnila.

Osoby

Zemský úřad v Těšíně povolil obec vybrati
od 23. 11. 1930 dávek z nápojů.

Mlýč

Mlýč záplava v p. 1930 po žních -
maršeno menší hubení (usneseno 15. 10. 1930),
zjany byly z velké části zrušeny, hlavně na
horním konci. Mlýč hubeny fosforovým
masem, bačty i plynem.

Domovské právo

Přidělení domovského práva eximem.
8. 15. 1930 M. U. D. Štěpán Zahradník, nar.
25. 11. 1895 v Krásné Láně, gub. Cherson.
16. 11. 1930 Michajluk Vasil, dělník narozen
16. 11. 1899 v Iljopjách, okr. Iovinsyn, Polsko.
20. 11. 1933 Pyojan Ivan, dělník, nar. 11. 11.
1889 Kozov, gub. Cherson, Rusko.

Nezaměstnanost

Nezaměstnanost

Evropská p. 1930 průmyslová města počala ráznou a hlasitou nezaměstnaností a to u nás hlavně ve Slupávce, kde železárny již delší dobu špatně prosperovaly. První nezaměstnanost se jevila jako vyrovnání příjmového delivstva z práce na 14 dní i delší a to střídání. Na její zmírnění byly pořádány různé akce dobročinné - sbírka potravin a peněz vynesla Kč 1.675,- a za Kč 300,- potravin, ve škole zahájena mléčná akce - chudým žákům dárání mléka - náklad hradila obec, učitelky školy a školníka mlékárna dodávala mléko za režijní cenu. V prosinci 1930 byla u nás zahájena líž sbírka a okresní sbírková a mléčná akce, která sestávala z prokázků na 10 a 20,- Kč v hodnotě Kč 1470,- a bylo do ní z posádky zahrnuto z posádkou 29 rodin a 62 příslušníků. Na Vánoce prodáno 59 dětí nezaměstnaných rodin a 10,- Kč = 590,- Kč.

Sčítání lidu, 2. 12. 1930

Sčítání lidu

Obyvatelů celkem 3203, Čechů 2791, Němců 384, uševců 25.

Děti náboženská: říms. kat. 2236, pravosl. 561, úšev. slov. 208, evang. 15, židé 3, jiné 3, bez vyznání 177. Domů 423.

Dárka ze zábrav vynesla Kč 20.568,-, lience k haneví zábravám 565,- Kč (chud. fond 370,-, ochrana matek a kojenců 195,- Kč).

Kanalizace

Starba kanalizace obecní.

Pro seclavení obec. rozpočtu na rok 1930 zařazen
příspěvek obce na zhotovení projektu a rozpočtu
kanalizace.

Zhotovení projektu zadáno um. z. 26.16. 1930
firmě ing. Old. Níkel v Bopne za 19% a
z rozpočtového obnosu využije celk. Kč 7.750,- Kč a
do projektu a rozpočtu zařazený i příspěvek.

Celkový náklad rozpočtu Kč 2.500,000,-

Revizor projektu provedl ing. Štekl z Bopna
v červnu 1931 (25. VI. 1931) a předložil jej min.
zemědělství. Schůze zájemníků jejímž zahra-
dání provedl kanalizace byla 5. VII. 1931 v Vyhláškou
která se usnesla, zatím neprovésti kana-
lizaci pro hospodářskou krizi.

Starostní oddělení prot. úřadu v Olomouci požádal
v příloze telefonického vedení na obřích radnic
Revize projektu minist. zemědělství a gdravotnictví
18. VIII. 1932, o menším změnění schválen.

Vodoprávní řízení provedeno.

Pro dohody uzavřené 5. 10. 1932 v Olomouci
úřadu ve Semberku zařadila se obec k příspěv-
ku Kč 15.000,-. Vodním družstvem pro regulaci
Čakavy za provedení 3 nových kanalizačních do
Čakavy (za každou výst. Kč 5.000,-).

Cesty

Zřízení nové cesty (soukromé) vedoucí
u hruškové mostku po pozemku n. v. 792/1-2

a kousím 4 přečítacími učebnicemi mimo jiné
zvané druhé.

Zájimní b. j. majitelé knih, přes nějž byly učebny
uhradili uhradili kupní cenou Kč 2.700,- zap. i 72/12
a majitelé knihy knih náklad na zřízení knihovny
učebny. Náklady se dostaly od dobrodružnosti přispěly.
Obec poskytl 110-120 Kč obnosy a uhradila vy-
ložky spojené s kupními a přirodními poplatky (um.
14. 11. 1905).

Kulturní a tělovýchovné podniky v p. 1938. *Podniky
kult. a těl.*

11. I. Pět. janaola „Sokol“ šibůnky, Vhračkářském
krámi
8. III. Sokolská akademie na ostrově šibůnky pres-
dentka Masaryka.
1. VI. Věřejné ovčení Sokola o přirodění
6. VII. Projížďel prezident Masaryk o 16 hodině
místním nádražím ze zájezdu ze Slovenska.
Nádraží bylo hustě naplněno občany šibůn-
kovskými, kteří přišli pozdraviti svého mlá-
deckého presidenta.
12. XI. provedení okres. Masarykovou ligou proti tuber-
kulose veřejná sbírka do pokladnicích u vobor-
du na hřbitov ve prospěch sociálně zdražob-
ních účelů.
4. XII. Šibůnky Svazu katolických žen přednáškou

- „Krátké dějiny Kopernikova“ (w Dokoupila)
29. XI. Arbeiterklubberem, divadlo, „Das Hollandwä-
chen“ od Filipa
30. XI. Divadelní kronika Moravan: Sčítání lidu a
jeho význam pro pokrokovou veřejnost (Petrá-
sek a Bohumír)
6. XII. D. P. J. - div. představení, „Ocel je ocel“
od J. Valina
6. XII. Sdružení činn. obchod. dorostu, Mikuláš-
ská zábava
7. XII. Sokol - „Jednání“ od A. Karáňkové
- 25-26. XII. Sokol - „Byl ani není, jak se má“
páda“ od J. Hudička
7. III. D. P. J. přednáška na oslavě 80 let
narodiny p. presidenta Masaryka
9. III. D. P. J., Pro čalického presidenta od Jar.
Příchy
16. III. Skupina Ulice třevodělnků, Noční
sčítání od V. V. Krátnského
13. IV. Politic. org. slov. osv. dem. I., Hospodář-
ská situace a obchodní cla, senátor
Časný a Olomouci - I. Obecní zálež-
losti a dárka z lihovin
11. IV. Místní sdružení volné myšlenky, Český
člověk a náboženství
20. IV. Opel, „Kráška ze Summary“ od Karla
Fořta (w Dokoupila)
20. IV. Sokol, „Stejně z bílého zámečku“
od Karla Fořta. (Sokolovna)

20. IV Skupina dobrodětů, Zeměpisná společnost
od Pavla Rudolfy (Dělnický den)
27. IV Col. Beseda, Pevnost - hudební akademie
(při příležitosti zasazení slovanstvětské lipy u
pravoslavného chrámu.)
1. V Politická org. soc. dem., Oslava 1. května
v 5. hodině budících o hudební, odpolední
přírodě a lázeňském listu
3. V Arbeiter Turnverein, Die Jungsozialisten
od Aloise Gfalla
1. V D S J, Revoluční svátek od Michela - Karla
Dvořáka (Dělnický den)
18. V Org. strany nar. soc., O zahraničím obložení
prohlašuje Dr. Paleidl
24. V D S J, Firma Pítkov Chaplin a spol. od
Jiřího Baldy (Dělnický den)
29. V D S J, Informace ohledně skonských výjevů
evropských a slavnostních dnů mládeže
28. - 29. VI v Praze
8. VI Sokol "Vojsní manévry" od A. Jagera
9. VI D S J - Význam evropských (Dělnický den)
- 17., 24., 31. VI, 1. VII Kuchařský kroužek, Koulerní
kuchařek o amf. (z Vyhnaných)
1. VII Os. hospodářský spolek pro okres Hemberk
v Hvozdě - Hospodářská škola
14. VII Učební svaz katolických žen a dívek
"O vzájemném svazu katolických žen a
dívek" (u Dokoupila)
28. VII Odbočka Svazu katolických žen a dívek

- „Dvě malby“ od V. Parlové (u Dokoupilů).
11. X. Arbieter Samospráv, Die spanische Fluge od
Arnolda a J. Dachs.
14. X. Dělnická akademie v Olomouci. Věkování
proti tuberkulose metodou Galenskou.
27. X. Školní, Monastyr nad Pággou od Ld.
Štěpánka

Zně u nás dříve
ve a dnes.

Jiště na začátku tohoto století
vyřadovaly žně největšího vyjetí sil a
největšího počtu pracovních sil v země-
dělství a dobu 4-5 týdnů pitné práce
mimo výmlat. Všechno obilí se seklo
kosami (luňáky) na pokládky, jen ži-
to (pšenice) se seklo přímo na obilí a
trnec se vyřalo a mandelovalo. Zvýšený
počet pracovních sil a hlavně sekáčů
dovolovala severní choroba. (Silpursko
a Žabčičsko). Sekáči ze severní choroby
i s odběračkami (svými ženami) odjeli
koncem června nebo začátkem července
nejprve na žně do Rakous, odkud po
skončení přijeli k nám na žně a teprve
po žních u nás se vrátili domů, aby
sklidili svou vlastní úrodu. Ab-
sorbovali tedy každoročně trojí žně.
Žně byly vždy zakončeny slavným věn-

cem - večerí s dobrým jídlem (masem a vdolky) a pitím (bečkou piva) i s harmonikou a tancem pro všechny účastníky žní. Sedělo se pod velkým věncem s polního i domácího kvítí a s klasí obilí a moka-vice. Pravidelně je slavila celá obec s jed- nu sobotu, ráčtchem seprva.

Do těchto idylických poměrů zasáh- la v druhém desetiletí tohoto století, me- chanizace - ráci stroje. Nejprve travní přizpůsobené přidělaním plechového shr- novací, se nímž se ostebívalo jako se ko- sou obilí složeně přikně u stěny.

Tento jednoduchý shrnovací byl bery nakrajen kromědžhovecem, při čemž jeden muž seděl nad pravým kolem a zvláštní- mi širokými hraběmi shrnoval obilí (na- zadřované na lathovací upevněním se kosou a sklápěním pravou nohou na kromědžky různé velikosti dle potřeby a druhu obilí. Toto zlepšení bylo velmi vý- hodné pro stojaté a krátké obilí, nevý- hodné však pro obilí polehlé a dlouhé (kří- žito) a tak shrnovací zůstaly do té

pro tyto případy. Tyto vynálezy znamenaly velkou úlevu v těžké žňové práci, ale současně vyvolaly velkou nespokojenost u sekačů, že se jim zkrátily výděleky.

Ale velkou úlevu a úsporu žňových pracovníků a práce docílil teprve revoluční žací stroj, zvaný lopaták, jímž jeden vůz s párem koní mohl posíci všechno obilí bez dalších pracovních sil. Obilí na hromádkách pihně prošlo

Ale i tu bylo nutno obilí klásti na oběsila a vázati.

Teprve samovaráč zmechanizoval úplně sečení a vážení obilí a tím i zhrubení žní. Pracovní síly jsou potřebné jen na mandelování, svážení a mlácení, takže vlastní těžké práce žňové úplně odpadly. Tyto přísty na koně a později na traktory. Zmizely z polí řady ženců a vozáčů a jejich práci nahradily svou písní traktory.

V Štěpánově první traktor s příslušným koupil v r. 1928 Dvorský Vladislav, rolník č. 36 a to značky Steeda na 70.000 Kčs. Bohužel býzy mu shořel.

I výmlat obilí prošel velkými změnami. Ceny nahradily nejprve malé žentorové mlátičky a postupně velké mlátičky. Lidskou sílu zařadili koně s žentoury a koně nase pára, s davy, "lehkými lokomobily", jejich pravidelný pískot byl nerozlučným doprovodem výmlatu. Ale i pára byla vytlačena po první světové válce benzínem, naftou a konečně elektrinou. Židový pískot lokomobily úplně vymizel, rovněž jejich těžké oddychování a zůstal jen monotónní hukot mlátiček. Ale i těm se objevil konkurent - zatím v Americe - kombajn - pojíždí mlátička a žací stroj v jednom. Dnes se automatizují různé práce a tak jest tomu i při výmlatu. Nevýse ženou výfukem přímo na místo rozkladnění a rovněž obilí; nebezpečné dávání do mlátičky rovněž obilíové automat. Slámu lisuje a věže lis, chabky se vážou přímo se slámou. Tím klesl značně i počet pracovníků na minimum a nejtěžší práce vykonává se lidmi stroj. Mlátičí soupravy si vyřadovely značného nákladu; proto je nemohli koupiti jednotliví zemědělci a bylo nutno pro jejich

koupi se sdružovali a tak vznikla první
mlátičí družstva.

Stav hospod.
zvířectva 1930

Stav hospodářského zvířectva k 31/12/1930:

koní	118	a toho 9 hříbat
skotu	557	" 294 krav
vepří	979	" 157 prasnic
koz	713	
slavic	3082	
hus	897	i housaty
kachin	570	
brocani	52	
perliček	8	

Dávky.

V roce 1930 se začala vyvířat daň z
psů (20 Kčs) a vynesla první rokem 5410
Kčs, daň z přirážek k státní dani z vína (vý-
nos 474 Kčs), daň z piva (výnos 9000 Kčs) a
daň z lihovin (výnos 1209 Kčs).

1931

Zavedení 2 čtených požárních hlídek při různých podnicích ve různých místnostech a opatření hasivých ručních přístrojů (bylo nařízeno usnesením obec. zast. ze dne 22. I. 1921). *Poární hlídky*

Zřízení obec. koupaliště na Oskavě - říči u *Koupaliště*
- Bernátek,

při souhlasu mlýnské a regulované Oskavy dle usnesení 11. I. 1929 prohlášením zříditi koupaliště a below. prádlo při souhlasu regul. Oskavy a říče u Bernátek na pozemcích, které byly získány od Felinky Janové, kovárny, Štěpánov o 58 orninow p. č. 1728 - 989 m², 1793 - 1367 m² za část obec. pozem. p. č. 459/47 Novina. Od Nevinové pozemky koupěna p. č. 1792 - 647 m² a 150 Kč za 1 m², od

Dokempila Frankoška v 65 p. v. 1788 - 535 m² za Kč 700.-
+ 100.- Kč (uvn. 16./9. 1930)

sed Dvůrkala Pomašič p. v. 1782/2 - 45 m² za Kč 1.400.-
Láka Martin, mlýnař v Dvůrkách sdělil, že chce
prodati jej na Oskari a navrhuje před tím zříditi
kempaliště (16. X. 1930)

Na základě plánu a rozpočtu arštovných fow Lakova
v Bohušovicích a V. Lang. Itánuv konána komi-
se - rozhodnutí jednání v Čes. úřadu v Stamber-
ku 15./V. 1931. Starta zadána fú Lakova Bohu-
šovic za Kč 10.600. na podzim 1931. Zřízení
kempaliště za 3.000.- Kč a látky za 4.200.- Kč,
betonové prádlo za Kč 670.-, ostatní části na jaro
1932.

Letem 1933 postavil si Šupka Emil budku na
prodej cukroví, limonád a piva s podmínkou, že
a bude starost v kempališti a pečeti za něj
(uvn. 8. V. 1933). V roce 1938 ji prodal obci za
Kč 150.-. (uvn. 15./V. 1938.)

Ustavění železáren.

Železářny-
uvn. 1931.

27./7. 1931 oznámene předložení železáren tvoří ustav-
ění železáren pro nedostatky území a objednávek.
Jednání v továrně a v Livnosenské komoře v
Olomouci za účasti zástupců úřadů, intervencová
v ministerstvu v Praze, kde byl přivolen území za
určitých podmínek. Jednání nejsou dosud skončena
a továrna nabídnuta Dalovi a Škodovi, ale bez
úspěchu. Vše márně. Konkurenční neschopnost,

udržování německé, zadluženost, předlužení v 25,000.000 Kč
a neuvrovnání péře, (mnoho inženýrů třeba jen s miš-
lanskou školou a často i bez ní), investice bez pozmys-
lu - starba nových kamínů, pecovárny a nové válcovny,
z kamínů se měly měkdy očekávat a válcovna - vel-
mi nákladná a nevhodná zbudování, snad ještě
úplně nehotová předána do Ruska. Do poslední chvíle
se projektovalo, přístavovalo - vše marně, bez plánů,
se vyprávělo často do všech stran, motory benzínové
(spoj s Lou Štrab a Fuhru) kamna (často neod-
kopaná), železná okna atd. Jediná slévárna byla
pentabitená, ale i ta začala s pozvánkem. Sp. Štěpá-
nov a zaměstnavatel to byla hrozná pána. Všechny
tovární domy a domky prodány často vizijn lidem
a místním lidé - zaměstnavatel tovarny se ocitli na ulici
bez bytu. Větší domy jako č. 154 (německý dům)
kupují 16 zájemců, každý 1 byt. Dep. železáren
uzavřeny 20. 11. 1932. Propuštění 70 mředníků a 500
důlníků - 100 ještě zaměstnáni v okuárně. Q. 1917
nebyla vyplácena žádná dividenda. Kvůli vyplácely
na mzdaři 134 mil. Kč.

Zastavení železáren bylo těžkou hospodářskou pánou
pro Štěpánov i okolí, ale také začátkem konce ště-
pánovského německého, které dostalo smutnou pánu.
Odolávali se všichni mředníci - Němci až na 2
(Erdlich - Loubek).

Nové orient. tabulky (24. 10. 1931) Orientální
Tabulky
(osálové mřední) nákladem 694.40 Kč i s přepravou.

Prodej obec Louky „Krušinky“
p. č. 671/29, 671/49 a část parc. č. 671/51 v újmě
1.4042 ha zájmemům za účelem zřízení příjezdu
k jejich pozemkům :

1. Kovářovi Janovi a Aloisi č. 21
2. Dokoupilovi Vladimírovi a kuzně č. 57
3. Lakemí Pětrůvi č. 63
4. Navrátilovi Vojtěchovi a Filoménu č. 63
5. Kamenníkovi Frant. a Marii č. 50
6. Štillnerovi Frant. č. 51 parc. č. 671/51 na celkové sí-
ce 3 m.

Zrušení moulky na hránci

V p. 1931 zrušeny Okres. nřadem v Sternberku
moulky (moulsky) na hránci a hrzei kamenný
kupila obec. Moulky zrušeny na žádost obce,
poněvadž při porodních (jiných) jiných byly zapla-
covány pozemky před hránci.

Průpověď obec Oplušílův Edenovi
učili v Bohumovicích v obvodu č. 150. na
vydání vlastivědných spisů, Sternbersko.

Projekt stavby novy. silnice
od nadsjezdu k hránci v délce 900 m a od pod-
jezdu k hránci v délce 500 jako novozavjet. Okres
je ale mechem přeziti, proto projekt padl (23. 12. 31).

Koupe Oskarského lesa (pokračování)

Dne 4. IX. 1931 jednání v předkloně lichenskoinských statků v Olomouci v kupní cenu, ale bezvýsledně. Lesní správa směřovala svůj požadavek z Kč 3.746,- na Kč 2500,-, obec odpovídala z Kč 2.000,- na Kč 2500,- včetně regulačních poplatků. 24. IX. 1931 usneseno splnomocnit k dalším jednáním Josefa Lukešů, advokáta z Opavy (poddávek ze Žerotína). Současně odhadnut Oskarský les les. ředitelem Zatlouckem - lesem v Olomouci a 21. XII. 1931 pozemkovým úřadem (cena 2.000,- až 2.200,- Kč za 1 ha)

Zaplastovaná plocha Osk. lesa ve štěpánovské části 2000 ha
v Žerotíně 1200

23. III. 1932 jednání znovu v ceně v štáb. pozemkovém úřadu v Praze a zase bezvýsledně - lichenskoinská směle z původních 3.800,- na 3.200,-, obec nabídla Kč 2.000,- za 1 ha + náklady výhledy.

^{11 v} Rozšíření chodníku podél farské zahrady.

Jmena obcí zahrady p. č. 211 (vedle pumpy v Opluš-
tlověho za část farské zahrady, potřebnou na chodník
podél farské zahrady a část kulaté zahrady (před
Filipkovým, proti pomníkům padlých).

Leh by obec přestavila zidku u farské zahrady a u
kulaté zahrady postarala káňový plot a betonovou
podlahu v díle 55 m podél okr. silnice a 25 m
u výjezdu Filipkově.

Kostelní konburemání vybor přispěl na tyto práce
Kč 1.80000. Obec Dřízev odvezla si 20 km obruskové
zidky u kulaté zahrady, zbytek odvezla obec na

na karžení rybníka před Vytlačkovým a na
pročištění okv. silnice.

Pročistat židky u faroké zahrady zadána a pro-
vedena Jan Knyl Moir, zed. mistr (za Kč 2217-
1 km za 112 Kč) a plot u koutě zahrady
u Láhal a Bělkonického (1 km za Kč 20-)

Obec dostala betonové rošky, náklad Kč 1623-
odvozy židky a hlíny Kč 3.031 - celkem 10.941 Kč.

Novostavby v r. 1931.

č.	jméno stavb. č. d.	úval	výstavy	Místnost
1	Seidler Frant. 426	45.000-	pod. domek	Březová ul.
2	Langer Fr. a M. 425	50.000-	"	"
3	Láhal Jan a M. 429	45.000-	"	"
4	Láhal Jan a B. 421	40.000	"	"
5	Vešná Měšan 430	38.000-	"	"
6	Vojáček Rud. a B. 396	35.000	"	"

Léčení Šehlavých nádr.

Rybník č. 5. 46/1 včasně ale nedostatečně zaručen
při regulaci Orkany v r. 1919 a byl eldořádem
eikami a záhrami, podruhem a to hlami v Va-
vínkách. Spoj v pádním zaržení rozhodl in-
stancím poradem Nejvyššího sprá. soudu se
prospěch obce. Všechna úměstosa dala obec má-
hradní Kč 17.000-

v r. 1931 narážka zrytá, dozem přibytá hlíny
a odvodňovací příkop - podél silnice vyházen příkop
a vjezd opatřen zábranou proti eikáním.

Rybník se stal smetlištěm - vykopány díry a do nich
se sypaly staré hruce a smetě. Po jejich naplnění
se díra zaházela hlínou a nové vykopané díry uděl.
Nebylo to chránou obce a hlavní lábovní eikání vyor-
lato v lehčijším novém starostovi Ljškovi Bohu-
milovi plán zříditi a rybníka pěkný sad - park
ve středu obce. Osobně sebral na podzim 1932 rybní-
níka (málem to zaplatil zápalom plie) vyházeny
chodníky - na jaře 1933 sad upraven - vysázen
dle návrhu arch. - zahradníka a Kláštera Stra-
diska (honorář Kč 400.-). Elektrická úprava si vyžá-
dala nákladu 2.153.70 Kč a byla uhrazena jed-
nak starostem Ljškem Kč 1.000.- a zbytek z obce.
rozpočtu a muzovního příspěvku (Kč 400.-)

Nasázeno celkem 184 stromků a keříů jednak z Hosp.
školky a jednak od Veselého a Mezic za 1.023.10 Kč.
Návrh jest schválen. 4 lásky použity v r. 1939
Josefem Hruškou po Kč 100.-

Poliansky Gloria mundi vysázeny v r. 1937 (500 keříů)
z hospody v ohledu vysázeny na podzim 1944.
Zemské list. jeditelské osvobodilo od pozemkové
daně (p. č. 46/1) Světlou sady od 1./I. 1936.

Pomník Světlou

postaven v r. 1934 a osváten 5./VII. 1934.

Pomník Světlou musela býti během války odve-
zená na válečné účely a v r. 1945 byla nale-
zena v padou Slavíkem, zdižším p. k. farářem

v Praze a doručena a 1 rokem zpět.

Výkaz poplatků v Pavlíněch.

rok 1931	Zak. podl.	Kramín	L. mlh	Poč. kramín	Poč. výt. výt.	Prům. úhrad.	úhrad.
1931				1604			
1932	360	-		1999			
1933	250	127	388.50	1641			
1934	65	129	582	1600	1.050.65		
1935	335	128	441	1627	841.65	145	
1936	160	126	513.20	1745	979.70	1652.90	145
1937	275	86	360	1595	912.80	1547.80	135
1938	210	117	488	1864	1.122.40	1725.40	185
1939	110	602	469	2.014	1181.50	1810.50	246
1940	125	67	326	1532	1301.20	1627.20	

Starba nové čtvrti "U madjezolu"

V r. 1931 navržena nová ulice nákladem 2455.95 Kč
 Starba na obou stranách byla zahájena v r.
 1927 a to první č. 368 (Pánva Jakub) a 369 (Ner-
 ůil Karel) č. 370 a další.

Truhlárství a křesťanské podniky 1931.

- 17. I. Sokol - dřívky, v bajemných hlubinách
 sešán
- 26. I. Lávoční výtop dřeviny - železářny Štěpá-
 nov, sešán: Hospodářská situace cel-
 ková a místní a informace o vyjedná-

vám, pro propomílení dělnictva a mířování
plati v záležitostech, zejména odboj tajemník
Jo. Jilka a Olmouca - informacím přednáška
o dobrovol. pojistění propomíňjet a vysazujet
a vyvítkem ohledně uctování se dozajujet
nároky. Byla to předzvěst bratřím konce
místních záležitostí, kterým mělo v udržování
průvozu ale německé se zlepšování.

7. IV. Arbeiter Turnverein und Sportverein
"Der Frau des Autors" (Dělnický dům)
8. IV. "D. P. J. O. K. polní maršálek" (Dělnický dům)
1. V. Opel, "Strážný kůr" od J. Rozy (Dokoupil)
21. IV. Kol. Beseda, "Pantáta Vohnouš pro prvé
v divadle" (Sokolovna)
28. IV. Arbeiter Turnverein, "Mizzi und Mezzi"
(Dělnický dům)
- 5.-6. V. Sokol - "Na manželškové frontě klid"
od Dubovského a Víla
5. V. Opel - "Ferdá šiferní - kozel zahrada-
níkem" od Vrány (Dokoupil)
11. V. Arbeiter Turnverein - Akademie o omě-
nání (Dělnický dům)
1. V. Politic. org. strany soc. dem. Olomou
1. května "I hod. páno budičů, pře-
vod (Dělnický dům)
17. V. Sokol, "Pěnkrať ještě květa láška"
od Jo. Kubíka a J. J. Kalové
30. V. Arbeiter Turnverein, "Der Welt geht
muler" V. Jacoty (Dělnický dům)

24. V. Odboj máv jednoty, O K obecní policajtl' od
L. Hložáček
25. V. Opel - , Románek (2 české veršičky' od Fr. Štábl)
Psalay (Dokoupil)
21. VI. Sokol - Věžní ericení
7. VII. D. P. J. Věžní ericení v Dě. domě
5. VIII. Volní odrušení pokrokovjeli obran - Golara
památky M. J. Štáva (v lásky)
19. VIII. Opel - Věžní ericení o přiroden (v Spas.
Růžičky č. 28)
10. IX. Sokol - , Čdúček filula'
6. IX. Opel - , Čerý vlt' od Mir. Krány (Dokoupil)
27. IX. Odbočka vřazu katolickjeli žen a dívek
'Prozi mlýny' od Fr. Škály (Dokoupil)
25. X. Opel - , Pro vřazku českoolounohom' od Fr. Štábl
(Špunj)
22. XI. Opel - , Perníkora chátouphom' (Špunj)
25. 26. XII. Sokol , Obrázení Fudjče Píslony'

Stav hospodář.
zobřectva 1931.

Stav hospodářského zvířectva 1931:

koni	120
skotu	567 z toho krav 292
vepřič	933 " prasnic 162
koz	715
slépic	4350
hus	230
kachen	80
psů	243
kočič	535

Meri farou, domkem č. 207 (Kocián Ka- Kulatá farská
rel., fotograf), silnicí a domky č. 16 a 198 zahrada.
rozkládala se tak zvaná kulatá farská
zahradka, parc. č. 209, obehnaná nízkou
zádkou ze struskových tvárníc. Název
kulatá měla od svého kulatého tvaru.
Z důvodů komunikačních byla její část
ve výměře 508 m² obcí vykoupena v roce
1938 a použita k rozšíření okresní silni-
ce, ke zřízení chodníku a k bytce byl použít-
ován zábavní podnik o stavěnečku.
Proto také byla strusková řídká odbourá-
na a hlína převyšující okolní terén sil-
nici byla odvezena na rybník před po-
štou.

Při tom se potvrdilo, že v kulaté zahra-
dě byl umístěn hřbitov, neboť při odkopá-
ní hlíny byly nalezeny kromadně lidské
kosti, které byly převezeny a uloženy na
nynější hřbitov. J

Tento původní starý hřbitov se rozklá-
dal kolem starého dřevěného kostela
který před rokem 1710 vyhořel, ale byl
za rok opraven a vysvěcen a teprve
v letech 1772-3 byl nahrazen novým

nynějším kostelem. Ze výkladu starých pamětníků byly cihle na stavbu nového kostela na místě nynějšího parku před poštou, odkud ne po vybudování kosení dovážely přímo na stavbu kostela.

Zbytek kulatí farské zahrady byl ohrážen plotem, osázen ovocnými stromky a považívá ji dále farní obroví.

Mrazová pohroma.

Po mrazové pohromě v roce 1929 poklesl počet ovocných stromů, hlavně jabloní, třešní a ovesek. Proto byl nařízen soupis ovocných stromů, aby se zjistila celková ztráta ovocního stromoví způsobená mrazovou katastrofou. Ovšem škody ještě sdaleka nejsou konečné, poněvadž značný počet stromů je silně namrzlý a během příštích let zahyne.

Soupis proveden ke dni 20. IX. 1930 s tímto výsledkem:

jablóní	2366
krusníc	1012
třešní	723
višni	126
švestek	2615
sliv	88
broskví	9
meruněk	46
<u>vlas. ořechů</u>	<u>145</u>
celkem	7130

rybízu	4458
<u>angreštu</u>	<u>1015</u>
celkem	5473

Říbylek starosly obec býval označován Označení, sta-
ovníkou tabulkou s nápisem, Říbylek, rosty na domě.
představeného obce, porádku, Starosta. I
radní mívali podobné tabulky s ná-
pisem - I. radní, žení II. radní. Tyto
tabulky zanikly na první republiky.

1932

Prodeje hutních domů v r. 1932.

Všechny hutní domy až na ředitelský dům č. 140
(b.j.v. posla) přičemž 35/36 byly prodány z velké
většiny b.j.v. zaměstnancům. Jsou to čísla: 5
191, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 161, 163, 164, 165,
167, 168, 175, 176, 177, 178, 182, 183, 184, 200, 288, 289,
290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301
302

Dovněz prodány všechny pozemky od b.j.v. 3 gruntu
(3, 5, 91) ve výměni asi 80 ha.

M. Š. K. koupila pozemek vedle školy německé ve výmě-
ně 29 arů za Kč 8.000. Kostel a farn (č. 162)
koupil olomoucký arcibiskup Prácheň.

Pronájem pozemků
za odvodňovací příkopou majitelům domků v březce

ulici, každému pod jeho domkem.

V r. 1932 a později měla navážena jižní část rybníka p. č. 46/1 a tím vytvořeno před hostinami vyhledávacího (č. 121) malé náměstíčko. Byla sem zarývána obušková zídka a kulatá zahrada u fary a okres daroval 6 m² šláků, ostatky naváženy obuškou z haldy (b. 15. 1932) klerow pomocí akceptace i s přílehlými pozemky.

13. 10. 1932 zemřel na obřad hrabě státní obřadní lékař 42. 9^m Frant. Štícha v zemské nemocnici v Olomouci ve věku 53 let. Stal se obětí svého povolání nakaziv a při ošetřování pacienta s hnisavou anginou. Pohřben jest v Olomouci na hřbitovním hřbitově.

22. 10. 1932 zemřel místní farář a děkan Josef Štrubý po 5 letech působení ve Štěpánově. Narodil 12. 10. 1870 v Polici, okr. Zábřeh, byl farářem ve Štěpánově od května 1927. Zasloužil se na misii a zemřel v nemocnici v Sternberku. Pohřben 26. 10. 1932 za účasti biskupa Staníka z Olomouce a 55 kněží, 2^m Dostál, okr. hejtmana ve Sternberku a jiných členů Okresního zastupitelstva, jehož byl děkan Štrubý členem. Číslo jeho památky!

Obecní knižka za Drahošovicem

Knjižně knižka s 3 novými pozemky (b. 10. 1932)

posledno o podmínkách, že pachtýřem tohoto pozemku bude řádně ustanovený sportovní klub. Přístě musí být řádně oploteno ze strany pole.

Volby obecního zastupitelstva 22. V. 1932.

(náklad má ně č. 1592.)

Ustanovení schůze 19. VI. 1932 - okres zastupovat odd. vůdčí
Fr. Měnkla

Starosta zvolen	Ljoch Dolomil, polník č. 90, republik. strana
I. náměstkem	Dokoupil Karel, nástrojník č. 325, soc. dem. *
II. " "	Želinka Jan, kovář č. 58, živnost. *
rada	Kamenička Štěp. polník č. 7, republ. *
	Kůzička Frant. " č. 21, lidová *
	Bláha Josef " č. 90, nář. soc. *
	Mach Rudolf " " " kommunist. *
	Vrba Alois " " " soc. dem. *
	Prozít Vojtěch " " " soc. dem. "
	Dučný Kounrad " " " soc. dem. *

Předání obecní správy 28. VI. 1932.

(Obecní volby 1919, 1924, 1928, 1932.) - viz pokrač. *

Vyrovnání katastrál. hranic (14. IX. 1932)

šlapanovsko - žerotinských a pňovsko - šlapanovských
(plocha za plochu)

Nezaměstnanost 1932

Novozní práce staly se po uzavření železárny jedinými
příležitostmi k práci a vjdelku. Bylo to hlavně do-
býráním stromky ve haldy, úprava okolí haldy na

pole, vykopávání stusky v okolí haldy, oprava
 ecob a chodníků.

Mimo toho prováděna pro celý rok starorostní a mlá-
 něná akce a jiné podobné akce.

Cizím pocestným poskytnuty v r. 1932 46 poselství
 (v č. 92) a Kč 4.- Kč 384.-

Na starorostní akce přiděleno obcí Kč 78.390.-
 • vánoční příspěvek 4.530.-
 • mládežnická akce 19.068.-
 • Zemákovská akce 7.805.-

Kč 109.593.-

Min. pov. říčí příspěvek na mrazové práce 6.020.-

Od Okr. spolků pro nezaměstnané přisp. 2.700.-

Šírkami opatřeno 2.317.30

Kč 120.630.30

Záke Martin, mlynář v Benátkách daroval
 50 kg mouky.

Volby obce zastupitelstva 22./V. 1932.

* pokračování

1. isl. soc. dem.	283 + 362 = 645	11
2. nář. soc.	51 + 63 = 114	2
3. lidová	101 + 79 = 180	3
4. agrární	274 + 105 = 379	7
5. nov. soc. dem.	71 + 70 = 141	2
6. živnostenská	96 + 106 = 202	3
7. kommunist.	59 + 66 = 125	2
<u>celkem platných</u>	<u>915 + 851 = 1766</u>	

-67-

neplacených	4 + 7	- 11
Volito celkem	919 + 858	- 1766
Nesolito	81 + 72	153
Celkem voliti	1.000 + 930	- 1930

Železná státní železniční autobusová linka
Olomouc - Štěpánov - Lhota - r. p. 1932

Koupi domu č. 200 a pozemků od železárny.

26. I. 1932 usneseno zakoupiti od železárny dům č. 200
s příslušenstvím za Kč 47.500.-

Za zahrady k domu č. 200 koupen pozemek p. č.
1571/10 ve výměř 1599 m² a 1.75 Kč - 2.798.25 Kč.

Dále pozemek p. č. 1571/11 ve výměř 168 m² se stud-
ní přezal bezplatně. Studni mohou používat všichni
obyvatelé starých domků, ale jsou povinni přispíva-
ti na udržování a opravy, případně znečištění.
Dále přezala stezka bezplatně od železárny parc. č. 1595/55
ve výměř 980 m², panská usedl. a p. č. 1595/56, pr-
lovina chodníků chodníků od níž stezky k pekárni
ve výměř 285 m² a jiné parcely.

9. III. 1932 usneseno koupiti pozemky kolem haldy i
a m² parc. č. 1571/16, 17, 18, 19, 32, 1, 20 (halda) v
celk. výměř 8 ha 797 a m², 18 m² za obnos 52.000 Kč
462.- Kč za kup a 220.- Kč za zaměření.

Staveb přikročeno k úpravě těchto pozemků, vykopá-
na usedl. a okovin podél haldy (okoviny byly dosti
hluboko) proázy a vykány strany (kaštaný)
za Kč 220.-, vykopány a zplaměrovány zbytky

strusky. Na pozemcích za haldou (byvalý rybník) zplanivovaná kůzka podél příkopu - vědný byt, práce (jako nouzová) Kč 4.585.51 - okres přispěl částkou Kč 2.100.- a stávkou opatření 2.317.30 Kč. Od minulost sou. práce došlo Kč 6.120.- jako náhrada za nouzové práce provedené v p. 1932

Pozemky u haldy upravené látkou na pole byly pronajaty v letech a 409 m² s uvažováním.

V p. 1933 přistaveny k domu č. 103 zábradlí, dřevníky, plot, žumpka, slibky za stros Kč 15.347.-

Dobývání strusky u haldy

Strusková halda konopná obcí s okolními pozemky od železárny po jejího zastavení v p. 1932. Veliká část haldy byla osvozena ČSD na stavbu druhé kategorie Olomouc - Česká Třebová.

Obec v době hospodářské krize dostala strusku jako nouzovou práci v letech 1932 - 1938 a odkládala úplně zbytek části haldy u železárny. Vypracovalo se již bránami dynamitem za náklady z obce strusky se Šternberkem.

Od p. 1931 podléhá dobývání strusky, úprava návozu, cest a chodníků úrazovému pojištění.

Novostavby v p. 1932

č. příjmu stant. č. d. kosa	Kaž. umos.	Míst. v obci
1. Hro. Fr. a Dou. 436	pod. domek	horní konec
2. Mohuč. Jan. a D. 432	pod. domek	Dřezická ul.
3. Hro. Lad. a D. 431	pod. domek	Dřezická ul.
4. Růžička J. a P. 434	pod. domek	horní konec

Kalendář a literární podniku 1932

1. I. Opel - , Spíše' od Rud. Kobla (u Spunjele)
6. I. Sokol - , Šebínky, Svadba a poslední radnice
Břevčova.
24. V. D. S. J. - , Křemec od márné kazy' od J. Baldy
6. VI. Sokol - , Lede domor mny' od Bohuš Kijedlík
6. VI. Opel - , Námořníkovi ojev' od Jar. Kolář
12. VI. Země J. Gaudisits Křída, sláť obrod.
lékař ve Štěpánově na obraně km od operu.
u angly ve věku 26 let v sanatoriu Dr. K.
Kondušek v Olomouci. Pohřben 17. VI. na
ústředním hřbitově v Olomouci za velké
účasti Štěpánovských občanů.
27-28. VI. Sokol - , Krajánek Holandsk jde na
vandr
28. VI. Opel - , Filosof od verpánku' (u Spunjele)
24. VII. Spolek dobrov. havičů , Štěpán Křepal
prolansent' (u Vytlačánku)
1. VIII. D. S. J. , Křivice mřpim' od V. Vrány
15. VIII. Opel , Muzikanti z české vesnice'
15. VIII. Sokol , Ježí' veličnost láška' od Kozle
12. VIII. Sokol - , Ochranský plát
19. VIII. Opel - , Vězní ovění a přirodění
(u Zahradě Fr. Růžičky č. 28)
5. IX. Místní osvětlová komise - Oslava M. J.
Kusa u lávky k Libři
6.-14. X. Koutení kuzelky a ceny (u Spunjele)
28. X. Sokol , Bláka' od Jar. Krapala
5. XI. Čs. hospodářský spolek pro okres Šemberk

- v Kropivnici - Hospodářská výstava
 26. XI. Svaz katolických žen a dívek, Pro kus chleba
 od Václ. Karmáka (Spurný)
 27. X. D. S. J., To za Rakouska nešlo od Rajoch
 12. XI. Slavnostní akademie (Škol)
 13. XI. Oslava na mimov. jubilej salva hrana
 25. srpna P. J. S. (2. XI. 1907) - v předvečer slavnostní akademie
 11. XI. Kol. Písnice "Istihlmi si mikado" od R. Maříka (Školovna)
 25. XI. Škol - Horská lázeň

Stav hospodář.
 zvířectva 1932.

Stav hospodářského zvířectva 1932.

koní	128	z toho 2 kůňbata
skotu	558	" 284 krav
vepří	808	" 132 prasnic
koz	648	
slavic	4598	
hus	230	
kachen	50	
psů	221	
koček	595	

Zánik něm. mat.
 teršské školky.

Německá materská školka, vydeřovaná
 Kulturverbandem byla pro nedostatek dětí
 27. VI. 1932 uzavřena. Zůstaly u ní 4 děti.

V poválečných letech došlo k vel- Co zamiklo nebo
kým změnám jak v životě politickém se změnilo.
hospodářském i sociálním, tak i v hospo-
dářstvích i domácnostech.

Těžké ruční práce se nahrazovaly
různými stroji, nářadí se zmodernizovalo.

Těžké práce s donášením vody vesmě-
nu hospodářskému zviřetru nahrazeny
samotnými napáječky a vodovody po-
háněnými benzínovými a elektrickými mo-
tory.

Poměrně daleko i dřevěné pu-
tyčky a i jejich větší sestry putny, v nichž
se nosivávalo neb vozivávalo prádlo k
máchední na potok. Puťyčky dřevěné na-
hradily plechová vědra, lidové zvaná kible;
putny nahrazeny vanami s prádelovými
hoři.

Zamikly i tak zvané štandlí ne vo-
du. (byly to asi 1 m vysoké dřevěné šibery u-
spodu širší, nahore užší na třech křehkých
nohách, které stávaly v chladných srážkách.
Voda v nich i v létě udržela dlouho chlad-
na.) Nahradily je plechová vědra, vany a
domácí voděrny - darlingy.

Dřevěsterní pekárny - u nás v Horce ^{1/2},
vyřadily postupně chlebové pece, z nichž v
částých případech adaptací vyrůstaly první
koupečky na vesnicích anebo splšky. Co tím
těžké práce ubylo hospodyním s pečením chleba.

O všem ráčnickém chlebových pecí vzaly
na své i velmi známé velké hanácké vadky.
Bez nich si nebylo možno představit žně a
mláčené obilí. A ošsem vadlečky o věnovcích mu-
sely přesídliti do trouby sporáku. Běh padla
tím i značná potřeba dlouhého dříví na vy-
palování pece rozštěpané metrové štípy na
dřevě.

Kdo z dnešní mladé generace ví, co je
to „baňka“. Byl to pletený nahore obloukovitě
uzavřený koš asi 40cm vysoký s větším otvo-
rem vpředu a menším vzadu; snášely v něm
slepice vajíčka, případně i vyseděly kuřát-
ka. Dnes už se těžko nakernou v hospodá-
ství. I kvočny se staly ebytěnými a na-
hradily je líhni.

Dorozhodná změna nastala po prv-
ní světové válce i v rodinném životě. Doud,
hlavně na vesnici, děti rodičům vykazaly. Po-
stupem to rozviklo i na vesnici a dnes už
neslyšeti mezi dětmi a rodiči vykáni.

Jak již poznamenal na stránce 23, obje. Rozhlasový
se první rozhlasový přijímač ve Štětáno. přijímač
ve již v roce 1927. Zájem o tento velkolepý vy. (radio)
nále byl tak veliký, že již v roce 1929 bylo na
především poštovním úřadě přihlášen 70 roz-
hlasových přijímačů, s poplatky z „radio“ by-
ly tehdy značně vysoké. Tyto přístroje byly
většinou amatérské, méně výkonné, bylo třeba
více lamp, které byly napájeny z akumuláto-
rů; anodový proud čerpal z celé řady kapes-
ních baterií spojených „za sebou“. Akumuláto-
ry se často vybíjely, což způsobovalo mnoho ne-
příjemností a zklamání, avšak poslech vada-
leného Londýna, Moskvy, Říma bylo radost-
nější než únavné putování do podniků,
kde měli k nabíjení akumulátorů usměr-
ňovače střídavého proudu.

1933

Nouzevé práce v r. 1933.

Plánování pozemků u
haldy a oddělení zbylé obrušky, úprava chod-
níků.

Léčení chodníků od Kociánova č. 207 až po
p. Námata č. 344, úprava cest u Janovického
(Dřezeká ml) a Nosovské čtvi. Vyzarování
obrušek u francie cesty a u koupaliště.

Do 11. II. 1933 vydáno 9. 194. Kč za práci a za domy
1.950.- Kč.

Od 20. II. 1933 vyplácena mzda dle nář. minist.
sociální péči z poloviny v hotovosti, z poloviny
poukázkami stravovací akce.

Okresní úřad ve Slemberku poukázal obci příspěvek

Kč 10.000 - na nouzové práce.
Na státní obstarání akcí 1933 Kč 109.660.-
" mléčnou akcí 17.311.-
" vánoční přístřešky 8.020.-
" zemanky 720.-
2 vagony uhlí a chléb.

Mrochoviště
přeloženo v r. 1933 na obecní pozemek u Drázi
(od Pázderny) pro žirafy.

Volba soudních odhadců (14. IV. 1933)
Koravík Jan č. 20, polník
Petrík Bohumil č. 64 polník
Vyzloužil Karel č. 10 polník

U Pázderny
zřízena v r. 1933 požární studna a pumpa.

Vyzázení líp a lip
u měšťanské školy. Na pozemku v r. 1933
30 (lip) líp u měšť. školy (21 daroval Vělu-
šský spolek v Olomouci s 20 lipami). 4 lípy
zasazeny u měšť. školy - u Orkany, 6 lip u
kostela, 6 lip u Vrchlondě sadech a 4 lípy
u komuničky. Dále u měšťanky 3 hlohy
na grantě č. 91 - 8 jabloní, 4 hrušně.

Osvětlení vesnice elektrické.

Elektrické osvětlení v obci bylo zříze-
no Místní elektrárnou ve Štumburku za I světové války v
r. 1917, kdy byl velký nedostatek petroleje a současně
zřízeno pouliční osvětlení s 39 lampami (400 a 250).

V r. 1933 spotřebováno v obci
elektrické proudy 30.470 kw, z poloviny na osvětlení
a z poloviny na pohon.

21. /III. 1933 zemřel býv. pivník měšťanské školy ve
Štěpánově Josef Holešovišský ve věku 46 let ve Starém
Městě v Ul. Hradské.

Novoslahby v r. 1933.

čís.	Jméno stavit.	č. d.	číslo a kraj stavy	Místo v obci
1	Dvořák Petr a Josef	440	pod domem	Dřezocká ul.
2	Weiner Jan a Štěp.	411	pod domem	Dřezocká ul.

Kulturní a literární (společ.) proamby v r. 1933.

- 25. II. Sokol - Vánoční v zemi (dívčiny)
- 11. III. D S J Pod hvězdami (Dělnický den)
- 19. III. D S J loutkové "Jánovské"
- 26. III. D S J loutkové "Solná královna"
- 19. III. Sokol - Látkovská besídka
- 16.-17. III. Sokol - "Tři muži musketýrů"
- 2. IV. Janota republikánského dorostu, kouto "X"
v Vyhnaněch

16. IV. Opět - „Lukánská“ (w Spurných)
1. V. Politická organizace pro děti, „Tábor lidu“
na domě Děti domu.
7. V. Sokol - zákonné divadlo, „Přeslihoř“ dar
30. V. D P J - Mamon (Dělnický dům)
14. VI. Sbor dobrovolných hasičů, „Nechod kam, pojd'
k nám“ (w Vyhnaněch)
26. VI. Sokol - Významné oznámení před sokolovnou
4. VII. Sokol - „Leden království“
18. VII. Sbor U J. v Olomouci - „Kteří se, proč se
líbají“ (sokolská zahrada)
1. VIII. Ust. Beseda - koncert
16. VIII. D P J - Významné oznámení na domě Družstev.
domu.
15. VIII. Sokol - Pověst o Gmon, do vdaných
Línou (sokolská zahrada)
24. IX. Sokol - Vojmarka
28. IX. Sokol - Lučina
15. X. Beseda pro mládež, „Kam Lajčák ja-
ke Lajčák“ (Sokolovna)
2. XII. Sokol - Dělnická akademie
22. XII. Správa nové školy - dětské divadlo
23. XII. Arbeitsverein - Weinaehl mit Walde-
Der dicke Weinaehlsmond
9. XII. Sbor dobrovolných hasičů - „I chyták se spálí“
5. a 9. XII. D P J - loutkové divadlo

Stav hospodářského zvířectva 1933:		Stav hospodář.
		zvířectva 1933
koní	135 z toho 3 hrabat	
skotu	480 " 270 krav	
vepří	702 " 126 prasnic	
koz	623	
ovic	15	
slavic	4785	
hus	245	
kachan	75	
psů	219	
koček	595	

O lese u Žerotína, z něhož byl asi Oskavský les, zrušen Oskavský les, a který býval jistě značně větší a sahál dále k Žerotínu a Hvozičicím, uvádí se v nejstarší známé zprávě, že jej prodal v roce 1352 se Sokolova Kláštera premonstrátských jeptisek u sv. Jakuba v Olomouci za 70 kop grošů. (Zd. Čplustil: Z minulosti našeho kraje.)

O tomto lese mluví i správa, dle níž v roce 1406 daroval Petr I. z Kečova sternberskému klášteru svobodný dvůr při mlýně v lese u Žerotína (Wolný: Dějiny proboství).

K tomuto lesu se pojí též smlouva z

roku 1437, kterou držitel Jiřík z Kravař a re Strážnice dávají povolení povíravati cesty široké do lesa pro lid hnojický a po ní sví-
ně honiti na pastvu a na žalud za popla-
tek a to do 1/2 kopry svíni. Co jest přes to, mu-
sí odváděti poplatků panosovi Bernhardovi
a Mikulášovi re Žerotína.

Smlouva z roku 1463 obsehuje narov-
naní Jiřího z Kravař a Strážnice s Mikulá-
šem re Žerotína o lesní cestu v žerotínských
přičinách.

Další správa o žerotínském lese jest
z urbáře panství šternberského z roku 1652,
dle níž platil číhar z lovu ptactva v tomto
lese 8 zl. ročně. Za dřívce se těžilo 160 zl., moh-
lo byti i za 400 zl., když třeba. Z pastvy žalu-
dů 150 zl.

První známá správa, v níž se uvá-
dí název řeky Břava, jest v listině z roku
1459 vydané na Žerotíně ten den na sv. Havla.
V listině se jedná o přeměňování části přibytčí-
né vody z řeky staré Břava pro klášter kradist-
ský-rybník ve Štěpánově.

Smlouva, uzavřená v Olomouci v pondě-
lí před sv. Janem Křtitelem v roce 1540 mezi

klášteřem hradištským a Wilhem Šhotským ve
Plzni a na Pinovicích, jedná o lese u Štěpáno-
va a řece Oskavě.

Starý Oskavský les uvádí se prvně v
listě ze 7. III. 1673, jímž poddaní štěpánovští
sousedé z dědiny Dolního Štěpánova všick-
ni žádají o propuštění z našich gruntů a
přidělení lepších živností. A tu mimo jiné
jako důvod se uvádí, že Stará Oskava jsouc
raněna a neouřena působí velké škody, ne-
bot v tom jmenovaném Oskavském (lese) pro
velké vody dříví ani žádná tráva neroste
a my včas potřeby ani svých hověd kde po-
pásti nemáme a mnohým již voda dříví
pobrala. (Zlémal: Štěpánov)

Oskavský les byl dle uvedených zpráv
tehdy doubravou - lesem dubovým a v případě
kácení mají hajní ihned výstavky stavěti,
aby dubie nezatáhly. Že Oskavský les byl dou-
bravou, dovědčuje i nynější květena, která není
luční jako v selčských a stěnských lesích;
nejsou zde směřinky, bledule a jiné luční kvě-
teny.

O síle dubu v Oskavském lese svědčí
„koráb“, vykotlaný dub, v zahradě zámku

v Žerotíně, který měří v obvodu 610 cm, a v něm je stůl a kolem lavice pro několik osob - pěkná besídka.

Dle výpovědi nynějšího majitele zámku Ludislava Svobody byl tento dub převezen z Oskavského lesa a při převozu kůra odloupnuta, aby se nepoškodila a v zahradě nově připevněna.

Dle katastrální mapy z roku 1836 nazývá se tento les Hauswald - myštný les (snad Mautwald - poznámka kronikáře) a na pozdějších i vojenských mapách bývá označován jako Hauswald a dokonce Husovský les (Böhm. Hause - Moravská Huzová)

Oskavský les patřil až do roku 1936 knížeti Lichtensteinovi k polosi Strci. Po dlouholetém a úporném jednání u Státního pozemkového úřadu v Praze došlo konečně v roce 1931 k jeho koupi Štěpánovem a Žerotínem.

Původně měl výměru 85,6201 ha, ale při regulaci Oskavy zůstala jeho část na levém břehu, kde byla vyháčena a přeměněna na pole.

Jubileum ho- 17. VII. 1932 vypravil Šbor dobrovolných ha-
sičského sboru. sičů ve Štěpánově 50 letého trvání sboru ju-
bilejní oslavou pořádanou pod protektorá-

tem obecního zastupitelstva a vydal k tomu-
to významnému dni, "Památek Sboru dobro-
volných hasičů ve Štěpánově u Blanova 1882-
1932." Jsou v něm vyliceny dějiny a jiné
události sboru za uvedených 50 let od čest-
ných činovníků. Zakladatelem a prvním
velitelem byl inž. Janoušek Julius, zaměst-
naný v místních železárnách.

1934

Oprava radnice

provedena v r. 1934 nákladem 8.379.70 Kč a
to fasáda, vnitřní okna nová, elektrické osvět-
lení do kuchyně, hromozvod, kancelářský nábytek
včetně jednoho nářadí, nápis, radnice

Oprava chodníků

na dolním konci provedena v r. 1934 vykopá-
ním a posypáním pískem z haldy. Provedeno
17 dělníky jako nouzová práce s podporou min.
soc. pře Kč 5.000,- a vyžádala si nákladu 16.726,- Kč.

Oprava obřadní cesty

Vyčištěna a navržena v r. 1934 stuskem z
haldy jako nouzová práce. (421,- Kč)

za rok 1934

Kč 11.274.35

Nezaměstnanost v obci

Na mrazové práce bylo vyplaceno obcí v roce 1934 celkem Kč 30.841.30, z čehož ministerstvo soc. práce uhradilo Kč 5.000.-

Za léky pro nezaměstnané zaplacené Kč 1.944.10, za oškrábání dětí nezaměstnaných (proti záškrtu) zaplacené Kč 2.599.70, na mléčnou akcii pro školní děti 860.- Kč a za darový uhlí 1.014.- Kč, celkem vydáno obcí na pomoc akcie pro nezaměstnané v r. 1934 - Kč 171.872.-

Dále 310 q uhlí, 251 kg cukru a přibližně polovina uhlí Okres dal náhradou obci na tyto výlohy na nezaměstnané Kč 7.720.- + Kč 1.200.- (na mrazové práce).

Prováděna léž léčebná práce v nezaměstnané, ale neměla větší ceny.

"Parobý chodník"

osazen 38 dřevěnými nákladními 310.- Kč na podzim.

Rekonstrukce elektrické síle v obci

Elektrické síle zavedeno v r. 1918 (smloukou s městem Sternberkem) 10. IX. 1918 v M. Č. v Přerově proveden pře-
stavení 100.200.- Kč, z toho smloukou slábní činí Kč 30.000.-, takže obec vyplatí Kč 70.200.- a místo toho koupí dlouhodobě za Kč 33.000.-

Za to posíláno venkovní osvětlení z 30 na 53 lamp.
Za různé osvětlení bude obec platit Kč 1.03 (za 1 KW (nos. I. III. 1935), dojednání sml. 8. III. 1935.

Podlevení splátek splacena koncem r. 1936.
 Obec obdržela osv. min. výř. prací na elektrisaci
 obec ověřil 25% b. j. 82.580,- Kč, který dle smlouvy
 z r. 1935 přisluší SME.

Novoslarby v r. 1934.

č.	Jméno stavbuha č. d.	Číslo	Řád	Novoslarby	Místo v obci
1	Lbopil Josef	441	16.000	prod. domku	Horní konec
2	Kolma Záluzna	444	140.000	stýlný stín	Ulebor
3	Koráček Štěpán	442	8.000	prod. domku	
4	Koráček P. a Mil.	28		stýlná budova	horní konec

Star hospod.

Star hospodářského zvířectva

zvířectva 1934. k 1/1. 1934.

koní	122	z toho	6 hřebci
šotci	479	"	264 krávy
vepří	1138	"	137 prasnic
koz	605		
ovcí	3		
slupic			
hus			
kachen			

Stav hospodářských strojů k 1/1 1934: Stav hospodář.
54 rolníků vlastní: strojů

- 53 obilní sečí stroje
- 2 řepové " "
- 15 obilních řáčích strojů
- 44 travních " "
- 1 samovazač
- 14 obracovačů sena
- 23 krabáčky koňské
- 8 vyorávačů brambor (Ideál)
- 3 řezačky žentourové
- 1 elektrická mlatička
- 6 " řezačik
- 2 " šrotovniky
- 2 " kukačla
- 3 " cirkulárky
- 13 čerpadel
- 1 Benzinová řezačka
- 1 " šrotovník
- 1 " kosičnice

Panský chodník.

Před 10 roků byl zrušen panský chodník vedoucí po pozemku železáren od dračky (domu č. 179) až po hrázi; vysázený dvěma slejemi borů, od nichž měl název „Dorky“. Byl zřízen správou železáren jako procházkový chodník pro úřednictvo (od toho název „panský“) k řece Moravě ve stínu vysázených borů. Byl hojně používán hlavně v létě za parných dnů všemi, kdo se chtěli vykoupat v řece Moravě ale i jinak. Zrušen a vyhácen byl v roce 1924, kdy byl prodán správou železáren 4. II. 1924 kolníku Bohumilovi Lýskovi č. 90.

Další panský chodník byl a jest dosud od Nových domků k Dělnickému domu; svůj starý název si podržel.

Starodávný bicykl

První jízdní kolo - bicykl - v obci si sám zhotovil zaměstnanec železáren Vidlar a to před rokem 1900. Toto první kolo mělo docela jinou podobu než kola dnešní: přední kolo bylo ne-
poměrně velké (průměr asi $1\frac{1}{2}$ m) a zadní zase abnormálně malé (asi $\frac{1}{2}$ m).
Rovněž ze Šternberka jezdil na podobném ko-

ke do zamístnění do Štěpánova jeden dělník.

Toto kolo se dlouho neudrželo; bylo příliš těžké, nemotorné, rovnováhu bylo za těžko udržet.

Časem se (ude) objevilo i dvojkolo - dvě kola spojená v jedno.

Roľnícká záložna ve Štěpánově za Zálomy. Založená v roce 1924 postavila si v roce 1934 vlastní budovu č. 444 v zahradě od č. 18 (Bazíněk Boleslav) a č. 19 (Kamenčík Josef), v níž byla umístěna také četnická stаницe. Do roku 1934 se úřadovalo ve výměně č. 18.

Ale první roľnícká záložna ve Štěpánově byla založena již 10. VIII. 1868, za přítomnosti vynikajících národohospodářů Josefa Demla a P. J. Wurma z Blomouce. Bohužel, nestavne skončila konkursem v roce 1879. Úřadovala v č. 75.

V roce 1924 byl založen další peněžní ústav - lidovecká záložna, která úřadovala v č. 28.

Velmi prosperující peněžním ústavem byla ve Štěpánově Živnostenská

ská záložna, založená roku 1907, úřadova-
la do roku 1926 v domě č. 72 (Pecan Franti-
šek a od r. 1926 ve vlastní budově č. 353.

Postavena byla na bývalém rybníku a ho-
stince č. 121 (Výhrůček Josef)

Tak měl Štěpánov tři lidové pe-
něžní ústavy. Tuto nadměrný vzrůst lidové-
ho peněžnictví navrhly poslední obecní
volby, které rozvířily politické poměry ve Ště-
pánově tak, že skoro každá politická strana
chtěla mít svůj peněžní ústav.

Mlýny.

V každé vsi v okolí Štěpánova byl
ze starých časů mlýn, jen u nás ve Štěpá-
nově nebyl a těžko zjistili příčinu. Snad
kláštershradská vrchnost neměla zájem
na řízení mlýnů v každé vsi, zatím co
steruberská je stavěla ve všech vesnicích
svého panství.

Tak na Oskavě byly mlýny v Dvo-
vicích, Žerotíně a v Benáthkách, na Píci v Što-
jicích, dále byly mlýny v Lužici, Kládku, Mo-
ravské Hůzové a tylo vsi všechny patřily
k panství steruberskému. mimo Libos, kte-
rá se Štěpánovem a Dřezcem patřily dol-

nímu panství kláštera Hradiska. Snad
stacil mlyn v Liboši rasobovali Štěpá-
novci v Břece

A přece se děje zmínka o mly-
nu ve Štěpánově. Dle B. Dudíka v Dějinách
Moravy měl rychtář Libník v případě, že
by vyklučil více než 50 lánů postoupených
jemu Klášterem-Hradiskem, měl připadnou-
ti rychtáři každý desátý lán; kromě toho
měl nuu náležeti svobodný mlyn, křemna a
třetina ze soudních pokut z nové vsi, vedle
pováře, pekaře, řezníka a ševce. K tomu dal-
šímu vyklučení a osazení asi nedošlo a tím
ani ke zřízení mlynu, poněvadž nikde ve
starých listinách není více o něm zmín-
ky.

1935

Slavnostní schůze obecního zastupitelstva

7. 10. 1935 na paměť 85. naroč. p. pres. J. G. M.

Prostředí na slavnost. večírku - p. odd. náitel Frant.
Mikulka.

Poděleno 40 přeláček chudých a 20 Kč - 800,- Kč

na osázení chudých žáků věnováno 300,- "

knihovně na doplnění spisů prezidentových 100,-

Obec obdržela poděkování od p. presidenta.

Almúžěnky pro žebračky.

Zavedeny usnes. obec. zastup. 25. 10. 1935. Písek

1.000,- almúžěnek stojí Kč 1.000,- Žebrači možno

ponze v pondělí. Na almúžěnky možno koupiti

potraviny ponze v místních obchodech.

Nezaměstnanost v r. 1935

Na jaří se vyžadaly nové práce Kč 10.128 95
z toho příspěvek obcím 8.920.-

Opraveny cesty příhonové, v havičské mostě a
vytřískány 2 přípojky cest na oku silnici a k u
lesce a v Novoském ústí do vzdálenosti 50 km.

Na pozemku dokončeny úpravy chodníků (1.500 m²)
v břevečské ulici, úprava cesty k hřišti v délce 81 m
cesty v „Klečlově“ a to vyčištění a šířce 5 m -
manžerou 200 m cest nákladem 1.018 50 Kč (48 děl-
níků po 355 dnů), stát příspěvek 2.485.- Kč.

V r. 1935 přiděleno nezaměstnaným: na státní star-
osten 130.250.- Kč, mléčnou akcii Kč 21.288 75,
vánoční příspěvek Kč 9.000.-, uhlí 240 q,
zemálek 234 q, mouky 21 q, luště 5 q, kávy
6 15 q, krm. 16 89 q, cukru 775 80 kg, chleba
6.512 1/2 bochníků

Koupě Oskavského lesa (pokrač.)

Konečně po dlouhém jednání a vyjednávání (za-
čalo r. 1928) bylo po přímém jednání v liechtenstem-
ské správě v Olomouci 7 a 21/8 1935 a 6/XI 35
a to na popud Terotína, který v příležitosti sečo-
vání potřebuje vyrovnati katastrální hranice a
přičet by tím v část Oskavského lesa, která
musí být vyklíčována a předána subvevovací-
mu výboru jako pole.

21/11 snížila lesní správu svinj požadavků faktů:

za 1 ha Obce lesa žádá Kč 3.000.-	Kč 152.323.40
regulace příspěvků a Kč 286.-	14.549.40
1 ha a Kč 3.286.-	Kč 166.882.80
X lesní 10% příst. výj. a 300.-	15.233.90
305% (příst. výj. a 300) příst. popl. a 92.-	4.666.-
1% kup. a jiné 37.-	1.670.-
hospodářský plán	600.-
celkem 1 ha a 3.715.- Kč	189.052.10
Kupní cena uhrazena z kmenů jmenů	121.000.-
zbylé uhrazeny půjčkou z koloniální a	Kč 68.052.10
Živnostenská záložna na 6% úrok	
Selského Obce zastupitelstvem 20. 1. 1935	
Les předán lesní správou obci 29. 1. 1926 - Kupní smlouva podepsána 1. a 7. 1. 1927.	
Kupní provedení advokátem Josefem Lukášem	
si vyžádal 1% kupní smlouvy	Kč 1.523.-
holové výlohy jednání 1931-1938	1.219.20
	Kč 2.742.20
Lesní bouda 3 x 4 m postavena r. p. 1938 ze dřeva	
zakoupení v železárně za Kč 300.- a vyžádaná	
si nákladů 1.014.25 Kč.	

Lízení komparací

na Okuně - říci kolaudováno 14. 1. 1935

Vyrovnání katastru hranic
se Lhoticem r. p. 1935 při pedování

V r. 1935 napočítáno ve Štěpánově :

sklepní	181
výhled	2974 (v r. 1931 - 3.203)
kol	948
Obec má vyřazeno ulken	209 stromků
z toho	
švestek	86
hrušek	9
jablomí	12
líštní	102

Pohřební ústav

poslední řídící v r. 1935 p. J. Nováček z Konic.

Volba prezidenta.

18. IV. 1935 zvolen prezidentem republiky československé Dr. Eduard Beneš.

Vydání shodníků

před radnicí kulturními dějstevní si vyžádalo nákladu 899 Kč. Proti tomu nikdo neprotedoval a rozhodl se budovu měšťanské školy.

Novostavby v r. 1935.

č. 1	Jiřího staršího č. d.	1000,-	Kuc. stropy	Misto v obci	
1	Dokoupil Štěpán	446	10.000,-	Kuc. domček	Konci konec
2	Kamr. Špaňálek	446	10.000,-	Kuc. domček	"
3	Schulmeister Joz.	407	"	"	Špejčekův ul.
4	Fr. Štěrba	451	20.000,-	"	"
5	Jiříček Jindř.	80	20.000,-	" - vilka	solní konec

Zemědělský

V ranní době 24. VII. 1935 kolem
 20 hod. 20 min. bylo pozatím v oblasti Hrubý Jelec,
 Jemnicko a v okolních sousedních částech
 zemědělský, jehož ohnisko leželo pravděpodobně
 někde v blízkosti Jemnicka.

Stav hospodářského zvířectva 1935. Stav hospodář.

			zvířectva
koně	129	z toho 10 kříbat	
skot	446	" 266 krav	
vepří	824	" 120 prasnic	
koz	589		
slapic	4680		
kus	247		
kachen	65		
krocani	12		
perlicik	21		
psí	191		
kočik	555		

Živnostenské
společenstvo.

Významným dnem pro živnostenstvo českého Střanberska bylo založení Živnostenského společnosti se sídlem ve Štěpánově roku 1885. Po dvouletém boji s německou nadvládou bylo jeho ustavení povoleno okresním hejtmanstvím ve Střanberku 26. II. 1885. Prvním starostou zvolen Kubiček Josef, rednický mistr ve Štěpánově a člen společnosti se stali majitelé řemeslných, svobodných a koncesovaných živností z obcí Štěpánova, Liboš, ellor. Hlízová, Knojic, Jerotina, Pru-kova, Knova, Laštán, Benátek, Bohušovic, Starnova a Stábla, celkem 136.

Podle řemesla bylo při založení společnosti: hostinských 28, obchodníků smíšeným zboží 13, řezníků 12, obuvníků 12, kři-čích 12, kovářů , kolářů 7, kramářů 7, sto-lářů 6, mlynářů 5, výrobců tvarůšků 3, ku-pařů 2, sedlářů 2, soustružníků 2, obcho-du obraty 2, mláčení obilí 2, cukrář 1, bed-nář 1, obchod ovozem 1, výčep lihovin 1, ged-nický mistr 1, zámečník 1, obchod dřevem 1
Založení Živnostenského společen-
stva mělo tehdy i velký význam národ-ní a společnický.

A dnes po 50 letech tvrdí vzpomněto
živnostnictvo tohoto významného jubilea na
slavnostní valné hromadě 15. říj. 1935 v Soko-
lově na velké účasti členů a hostů. Slavnost-
ním řečníkem byl předseda Zemské jednoty
živnostenských společenstev v Brně - Josef
Pol (Pecřova) Křerova.

Za těch 50 roků bylo zapráno v stálém
katastru 1204 živnostníků, z toho k 31. říj. 1934
248 a to se Štěpánova 96, Bohunovice 31, Žerov-
tina 21, Stará 15, Hnojice 27, Choc. Hlivoří
7, Líbošice 15, Lutaň 22, Kládla 3, Křenova 4
Benátek 4, Strukova 3, a učená bylo za tu
dobu propuštěno 1329.

K tomuto významnému dni vydalo
živnostenské společenstvo památník, 50 let
živnost. společenstvo ve Štěpánově 1885-1935
v něm v 8 příspěvcích funkcionářů jsou
vypsány dějiny a důležitější události spo-
lečenstva.

V jubilejním roce spravují společen-
stvo: Karel Benda, obuvník, předseda, krej-
čí Vojtěch Vidlař, jednatel a Štěpán Lang,
rednický mistr jako komisař.

Živnostenská společnost měla i svou nemocenskou pokladnu se sídlem ve Štěpánově a to od roku 1892-1902 jen pro učně a od roku 1902 i pro pomocníky a od 1. X. 1908 spojeny obě v jednu společnost. 10. XII. 1909 byla však zrušena a veškerá agenda i se jménem předána Okresní nemocenské pokladně ve Šterubce.

Zásluhou Živnost. společnosti zřízena 21. V. 1905 ve Štěpánově učňovská besídka; bývala v neděti odpoledne a teprve 19. X. 1913 otevřena učňovská pokračovací škola, když bylo nutno překonat četné překážky.

Dalším významným činem Živnost. společnosti bylo založení Živnostenské záložny ve Štěpánově v roce 1907. Vyplnilo tak důležitou mezeru v hospodářském životě Štěpánova a okolí, neboť umožnilo laicným úvěrem podnikání nejen živnostníkům ale všem spoluobčanům a hlavně podpořilo v letech 1927 a následujících stavební ruch.

Dolní
Štěpánov

Název obce Dolní Štěpánov užívá se hojně v minulém století a ještě i začátkem tohoto století. Vznikl a pojmenování Dolní a Horní konce Štěpánova, kterého čá-

sti měly společně zastupitelstvo a dvě obecní pokladny až do roku 1889. Proto se užívalo také pro tyto dvě části místo Dolní a Horní kouse i Dolní a Horní obec.

Název Dolní Štěpánov používal úředně jen místní poštovní úřad. Tento mylný název byl na žádost obecního představenstva ze dne 18. II. 1907 č. 436 ministerstvem obchodu ve Vídni výnosem ze dne 16. IV. 1907 č. 10684-P změněn na Štěpánov, okres Šternberk na ekoravě. Současně bylo nařízeno, vyměnití dosavadní razítka, úřední stít a orientační tabulky poštovního úřadu německo-české za českoněmecké.

1936

Překatastrování

části štěpánovského katastru ve výměře asi 6 ha leží-
cího na levém břehu regulované Otavy ke katastru
kroměšickému v příležitosti sečlování pozemků v Krumvě.

Štěpánov poskytl	6 ha 61 a 63 a ²
Krumov "	62 a 32 m ²
Štěpánov "	<hr/> 5 ha 99 a 31 m ²

Obec Krumov uhradí pro provedení překatastrování
obci Štěpánovu 6.000,- Kč a hraje výškové výlohy
z tím spojené. (Znov. 10. VII. 1936)

Pro dům č. 200

zakoupena nová pumpa od Hrušky Josefa
10. V. 1935 za Kč 544, vnitřní opravy a adapta-
ce v j. 1936 nákladem 6.695,- Kč (většinou na-
lívání)

Práce výhledová

mladíků 18-21 letých. Práce sv. dobrovolně v období
úcty a neděle. Právní úkony zálož. důstojníci a
poddůstojníci (Právní sv. od 1.11. - 25.8. 1936).

V r. 1938 zakoupeny 2 vzduškové pro obradisk
branní výhledy za Kč 1.200.-

Kurs pro emise 17.10. 1938 v štěpánovské měst.
škole

Zřízení výhledů měst. školy

do zák. č. 233/35. Výhledy tvoří š. Štěpánov
Krušovice, Březce, Litov, Mor. Křižová a Hrovice.

Zřízení 10 Kč při měst. škole.

Ukončeno 10.10. 1936. Školní obec musíhraditi
včetně i výdaje Kč 12.300.-

Nové práce jarní

prováděny od 27.1. - 18.10. 1936, úpravy cest
a chodníků, přemístění výhledů do č. 91, vyrobena
u haldy 124 m³ kamene, 52 m³ písku a 406 m³
šlaku nákladem 12.133,15 Kč (z toho za dyna-
mů a požárky 482,50 Kč - 17 amů tu byl skatův.

Nové práce podzimní

Zřízení obecní silnice k Oskavskému lesu a dále
159,20 m³ a podlonžení mířené cesty.

Navazování druhé poloviny nové ulice v nadvězení.

Pro nezaměstnané přiděleno v obci
 na stravování akcii Kč 110.150.-
 vánoční příděly 9.000.-
 na mléčnou akcii (za 12.275 l mléka) 15.527.40
 uhlí 171 q, kroupy 125 q, kávy 5 q, luky 6.45 q,
 cukru 11.10 q, mouky 16 q, semáček 290 q, chleba
 11.394 kg. Dle gen. systému vypláceno 958.912 Kč

Zřízení telef. ústředny

Představitelství pošt a telegrafů v Brně propustilo
 obec požádnutím ze dne 17. 10. 1936 č. 50486-XII w-
 36 o garancii v prospěch telefonní služby, ježto
 tato se nabízí

Střecha

obecních pozemků - bývalé louky p. č. 448/1 v rjmě
 Kč 76.94 am od Svozíka Španilíkem z Krmova za
 jeho pozemky p. č. 504/161 pole, 1162, 1163, 1164
 v rjmě 91.73 am
 74.19 0

 - 17.54 am

+ peněžní náhrada Kč 2.500.-

Obec Štěpánov muso měkčí rjstky se směnou spoje-
 ní. 16. 10. 1936 koupem pozemků p. č. 504/165 v
 rjmě 22.80 am od Karla Váňky za Kč 3.500.-
 náhradou za menší pozemky od Svozíka

Předzvěsti války

Zřízení civilní protiletadlové obrany. Zřízení orga-

nisace @ P.O - obec rozdělena na 8 obvodů, člen-
 ve pojištění proti úrazu a protiv. vinně
 Zakoupeny vřazeni voj. služby - povoleno Kč 3.210.-
 dále zakoupeny 2 vřazeni vojenské telefony s
 videmín 2 kusy za 1.155.- Kč, nosička patentní za
 Kč 1.905.- Kurs pro dobrov. služby @. K.
 U Samovického zřízena nová požární studna za 1.206.90 Kč

Přelozemí části prauského chodníku
 pod Dělnickým domem provedeno na podzim
 1936 a manželinným Rytkovským zaplaveno za prolo-
 pených 57.45 m² a Kč 6.- Kč 344.70

Přelozemí chodníku k Benátkám
 na pozemku Urdého Spant., Libos., p. č. 1686 se
 výměrou 30.21 am² a 4.000.- Kč za přístění Bená-
 tek a majitelů pozemků, jež starý chodník
 přecházel

Novostavby v roce 1936.

č.	Jméno stavitele	č. d. kua	Ráz	starý	Místo v obci
1	Dězičkův Spant.	447	12.000.-	rozv. domků	Novorocká ul.
2	Kapusta Jmil	449	18.000.-	"	"
3	Scholzova Jmil	452	20.000.-	"	Dězičkův ul.
4	Šlechta Jp. a Jkpt.	453	17.000.-	"	"
5	Škamina Spant.	454	12.000.-	"	"

Lesnské finanční řízení
osvobodilo od 1. I. 1936 brněnské od pozemkové daně
par. č. 1611/2 - obcí hřbitů, p. č. 46/1 - Světlový
dary a p. č. 2.095/1 - v poměru padlych

Stav hospodářského zvířectva
k 1. I. 1936.

Stav hospodář.
zvířectva

koní	121	z toho 8 kříbat
skotu	479	" 241 krav
vepří	898	" 106 prasnic
koz	578	
slavic	4825	
hus	251	
kačen	89	
krávanů	22	
psů	205	
koček	565	

Vývoj školství

Letos dovršila měšťanská škola ve Štěpánově 25 roků svého blahodár-
ného působení. Za tu dobu vyslala do ži-
vota přes 4.000 absolventů

Při této příležitosti buděj vzpo-
menuto historie štěpánovského školství
od prvozacátku, dle školní kroniky.

Kdy byla ve Štěpánově založena
první škola, není známo. První zmínka
je v matrice olomouckého děkanství z
roku 1681, že obec vydržovala učitele sa-
ma. Po třicetileté válce uvádí se na
šternberském území tři české školy (ve
Štěpánově, Hrujovicích a Mladějovicích),
zatím co německých škol bylo šest. Ško-
ly byly tehdy jen při farních úřadech,
a to ani ne všady.

První školní budova byla postave-
na roku 1786 na místě dnešní staré ško-
ly obecní. Předtím se vyučovalo v ruz-
ných soukromých budovách. Až do ro-
ku 1853 vyučovalo se v jedné třídě (v ro-
ku 1822 bylo žáků 186) a teprve tohoto
roku rozšířena na dvojtřídku.

R. 1857 přibyla k ní samostatná
německá škola na hutích.

Roku 1865 postavena nynější, stará škola obecná na místě první školy.

K posouzení vývoje školství ve Stříhanově nechtě také poslouží níže uvedené data:

- Roku 1865 postavena nynější, stará škola
1873 zřízeny místní školní rady
1872 zřízena trojtřídká
1884 " čtyřtřídká
1890 postavena, nová obecná škola i německá
1892 zřízena pětitřídká
1903 " šestitřídká
1905 přiděleny české školy okresu šternberského k Blonccovi
1910 redukována šestitřídká na pětitřídku
1909-1910 otevřena první třída měšťanky
1911 postavena budova měšťanky
1920 přiškolou Krnov

Do této doby patřil Krnov školou do Hnojce.

Břece byly přiškoleny do Stříhanova ode dávna.

Benátky, chodící dosud do školy v Hor. Kůzově, přiškoleny do Stříhanova roku 1931.

Rovněž měnící se počet žáků v jednotlivých školách utváří na vývoj školství ovšemné příčiny: národnostními, kulturními i hospodářskými.

Počet žáků:

Rok	Obecná č.	Místau.	skim. ob.
1787	162		
1822	186		Roku 1856 zřezaná něm. šk. měla 8 žáků
1846	206		
1890	338		
1891	323		203
1900	416		182
1903	446		187
1907	444		154
1910	372	48	148
1911	358	98	135
1918	<u>IX.</u> 397	122	118
"	<u>X.</u> 440	122	65
119	433	127	66
1922	369	167	48
1923	345	154	38

Žáků v německé škole ubývá až do doby protektorátu, kdy počet žáků stoupl na 39, ale s. p. 1945 zanikla docela.

O postupu germanisace ve Štěpánově nylé-
pe svědčí stav žactva v roce 1872, kdy v čes-
ké škole bylo 269 žáků a v německé 298 žáci.

Mateřská škola česká byla založena
roku 1909 a navštěvováno bylo 61 dětí.

Mateřská škola německá byla zříze-
na roku 1907 a zrušena 27. VI. 1932.

Pokračovací škola živnostenská zalo-
žena r. 1913 a později se k ní přidružila po-
kračovací škola hodočinná.

Lidová škola hospodářská vznikla
1. XI. 1925.

24. XI. 1901 přednášel ve Štěpánově Cestovatel
v sále u Vyhnanek cestovatel Stanislav Vráz ve Štěp.
Vráz o cestách Čína, Korea a Madžar-
skem. Přednáška byla doprovázena obra-
zy a byla na ní velká účast ze Štěpáno-
va a okolí.

1937

Novozemí práce 1937 - jaro

Začalo 22. 10. - zaměstnanost 25 osob a 9 okalářů
ze Štamberka, manžina vāsleční družba púlkou
Nové mléč, obkhu' ustal, přeložen panský chodník,
dokoněna ustal od Gokavského lesa, poskylen wa-
mily obuškový balvan

Práce si vyžadaly náklad	Kč 14.688.-
škro. příspěvek	6.500.-
od ministerstva soc. přeč	2.000.-
Podzim:	

Vyčistěno 944 m příkop, vyžadaly si náklad
Kč 3.945.-

Přemělení německé obecní školy
a hruškové školy do budovy mateřské školky v hřivo-
ké ulici č. 237.

Oprava pazardny.

Zemské právo zadány v Langoni od Kč 5.50185
oblastní " " P. Kráčovský 890
Vypraveno účtem od tyto opravy Kč 9.41530.
Rozdělena byla na tyto.

Zabráni zářezem.

Vojenská správa - posádkou ubytovní v Olomouci
Zabráni výhledu budovy a proslony hřbitovní zářezem
zářezem a provádějí tam pícní opravy.

Prezident - osvoboditel P. J. Masaryk

Zeměl 14. I. 1937 - pohřben 21. I. 1937.
(Smuteční slavnosti obce zastupitelstvem 15. I. 1937)

Odvodnění podjezdů.

Při staré okresní silnici příjezdů k nádraží v r.
1926 byl zřízen podjezd a odvodnění polrubinů do
melioračního příkopu do Moravy
Podjezd však byl velmi často zaplaven a nepromá-
hato ani čištní práce.
Prvními místy Jos. Vyláčil zjistil v r. 1937
že polrubin jest radně položen, místy až o 20 cm
výš, kde není spádů.

26. XI. 1941 komisionální zjištění západ odroděných
podjezdů na státnosti občanů.

Navíc položili nové pokuty v 30em míř a náklad
uhradili z 1/2 obce, okres a dráha (lato město).
Rozpočet od fy. maj. Ljoch a Smšik 88 500 Kč, 26/XI. 1941.

Věřná knihovna

úřad k. st. 1/XI. 1937 3449 knih, z toho 1.092 občanů

Novostavby v roce 1937.

č. 1	Jurina stavebního č. d. kma	Růz stavy, město a obce
1	Kant Aug. a Mani 455	30.000,- pod. domů Pěpěžeků ul.
2	Dělnička kma 457	24.000,- " "
3	Růžička Josef a Mani 460	40.000,- " horní konec
4	Dělnička Stěpan 461	37.000,- " "
5	fa Bába, Lm 462	podjezd a byl dolní konec

Stav hospodár. zvieräťva k 1/1. 1937: Stav hospodárského zvieräťva

koní	132	z toho	15 kúbat
skotu	502	"	244 krav
vepú	1002	"	130 prasnic
koz	541		
slaníc	4666		
hus	197		
kachan	90		
brocanú	2		
perlicúh	45		

Pro starší dějiny Štěpánova jsou nej-
důležitějšími prameny listiny ze sbírky starší ději-
klášterohradištské uložené ve Štátním národním Štěpánově
archivu v Amě (dříve žemskému). Celkem
- 15 listin různého obsahu a z různých let,
jednají o Štěpánovu. Jejich seznam a krát-
ký obsah vypsal Týšek Karel, řídký učitel
v. v. Amě.

1, z 15. června 1273 na sv. Víta, mučedníka
Buda, opat hradištský povoluje nové
osídlení Stephansdorf.
Otištěno v Codex diplomaticus II, p. 106.

2, 1316

Divis ze Šemberka

Otištěno v Codex diplomaticus II, p. 1953

3, Na Zierotíně ten den na sv. Klavda 1459

Imlouva mezi Bernardem a Janem
ze Zierotína a opatem klášterohradiš-
tským Mikulášem o přenechání čá-
sti vody z říky stará Oskava pro klá-
šterohradištský rybník ve Štěpánově
Lopia v žem. archivu Hradiško lit. J. N. 20

- 4.) V Olomouci v pondělí před Sv.
Janem Křitelem 1540.

Smlouva mezi klášterem-hradit-
ským opatem Martinem a celým kon-
ventem na jedné straně a Vítkem Zhot-
ským ze Plení a na Pinowicích, součas-
ně v zastoupení svých bratrů Archleba,
Vratislava a Zdenka na druhé straně
o lese u Štěpánova a o řece Oskavě.

Copia česká v zemském archivu Bra-
disko lit. JN^o 47.

- 5.) Na rámu Šemberce ve čtvrtek po neděli
přowodny 1592.

Smlouva mezi knížetem Karlem
z Müstexberku a bradištským opatem
Pavlem Grünwaldem a Grünwaldem o po-
nechání části vody z henovského rybníka
přes klášterní pole do řeky Oskavy.

Copia česká v zemském archivu
Bradisko lit. JN^o 86.

- 6.) Záznam na šestém listě je takový jako
v listě 5. jen místo „Kornower Teiche“ je
psáno „Krnower Teiche.“

7) 1598-1682

1-16 listů o sporu mezi Klášteřem-
hradiskem a šternberským probo-
stem o některé louky ve Štěpánově,
na něž si činí nárok štěpánovští
a zřetelnosti a dále o převodu vo-
dy štěpánovským rybníčkům.

V moravskorenském archivu
Hradisko JN^o 182.

8) 1660-1674

Popis hranic mezi vesnicí Skvěň pa-
třící Klášteřu-Hradisku a Štěpáno-
vem, dále hranic knížecí Münstee-
berské obce Pňovic a konečně po-
pis spustlého benátského mlýnu
a potoku.

V Moravskorenském archivu
Hradisko ON^o 10

9) 1671-1674

+ 5 tykajících se obcí Benátek
a Dolního Štěpánova o záplavách
z řeky Osavy.

V zensském archivu Hradi-
sko JN^o 199.

10.) 20. ii. 1687.

Hradištský opat Norbert Želecký rozhoduje ve sporu mezi obcemi Liboš a Dolní Štěpánov sles Hejk ve prospěch Liboš.

Copie česká v Zemském archivu Hradiško lit. J. N. 218.

11.) Anno 1720-1728.

Výtah z testamentu týkající se zřízení fundace paní Reginy Pfeslin u koreckého a štěpánovského hostela

Copie německá v moravsko-
zemském archivu Hradiško l. H. N. 24

12.) Klášter Hradiško dne 7. vi. 1728.

Smlouva uzavřená mezi opatem Robertem Lancius a patriciem Ivanem Meisnerem, probostem v klášteře sv. Augustina ve Šternberku o zřízení odpadového kanálu z harnovského rybníku mezi obcemi Liboš a Štěpánovem.

Copie něm. v z. arch. Hrad. J. N. 233.

13.) 1767-1768

3. Pfaxe von Stephanus Chrysostomus
erstattet (nečítelný zádek) da-
selbst verübten Kirchenraub.

Original lateinisch im mähri-
schen Landesarchiv Hradisch
lit. D. № 71

14.) Clonucis die 12. Martii 1771

2-14 Extragofassien der Pfaren (Lo-
kalien) Ober Stefanau - Teštitie ---- Un-
ter Stefanau.

Copie im mährischen Landes-
archiv Hradisch lit. № 51

15.) Dohoda mezi opatem Robertem Lau-
cius a šternberským probostem Pa-
tricius Joanes Mělsnerem týkající
se kanálu z knovorského rybníka pod
řekou Oskavou přes štěpánovské a li-
bošské pastviny s vyústěním do po-
toka Oskavy.

Copie německá v mor. zem-
ském archivu Hradisko l. 312383.

Mizení hanáč- Nejmladší generace na venkově se úpl-
keho nářečí ně odcizuje hanáckému nářečí, o což má
největší zásluhu čilý styk s městem a hlav-
ně značná zaměstnanost mládeže v pod-
nicích a úřadech městských, delší návšte-
va škol, časté schůzování a četení novin
a knih.

Tak dnes slovo jírba jako označe-
ní světnice-pokoje skoro úplně vymizelo,
ale užívá se ho v posledních letech pro o-
značení menšího stánku kultury - kultur-
ní jírba.

Žabíjačka nebo domácí porážka na-
stoupila místo šperku, ovar nahradil pod-
bradek, hláčenka (podbr) přesuvíst, skrojek
sklípek chleba, bochník pecen chleba.

Snátek nahradil svazba nebo svadba,
dvojčata společnata, markut šmikustr, dud-
lík dudau, žito ryž, přemice žito, hrundá ře-
pa krawka řepa, šersthy kadlátky, podvěču
hvičerek, papírový náček místo šar notho,
ševce nahradil obuvník, křídílko poklička,
zmizelo chebsí a nahrazuje bizen a ščihem.

Mladá generace už neví, co je to
slupka chleba, baňka pro kvocnu a j.

Sedávalo se na legátech nebo na kanapě
(předchůdce dnešního gauče), spávalo se na
lůžku nebo v kanapě (poglozjućij) světilo
se petrolinkami. Že světlice zmizely hal-
mazy a šifonéry (vše se užívaly v městech),
neobouvají se už stívlata, později pletka
a fusakle zmizely nenávratně. Ženy za-
mítly lajdlky a kaca bajky, hurně odpo-
čívají v starých trubkách, někde ještě
malovaných, a kostucech (pra'delnicích),
které postupně mizejí v kamnech jako
topiva. V posledních desetiletích jsou si-
my velmi mírné a tak se vytrácejí ba-
ranice. Místo kromfléků užívali knoflí-
ky. Křesky na lůžka nahradila prosti-
radla.

1938

Samaritánský kurs ČPO

za odd. vedení státn. obr. lékařů M. St. Graf Jar.
Španěl začal 11. IV. 1938 v hostinci p. Vyhnané
vzdáv v úterý a pátek od 7-10 hod. večer (za
měsíc 151 osob (z toho 107 z Štěpánova, 17
z Mor. Puzosí, 11 z Litvče, 12 z Dřevní a 4 z
Krnova)

Vojenská správa si pronajala budovu
byř. zájezdu.

Zakoupeno: 4 lékařskéky za Kč 1.440,- a 6
nosítka, 5 plynových masel u 148.50 - 465.35,
zakoupeny 2 voj. telefon a 2 km kabelu za
Kč 1.127.20, provedeno zakopání.

Vše umístěno ve dřívě v strojnici hasičské
vata a obecní kancelář.

31. IV. 1938 usneseno zakoupiti přístroj, "Chemia"
za Kč 600,- (Přístroj ještě 2), kúsového požár.

studna v p. Starotínka (na horním konci)

Směna pozemků

o farmím obcím - Směna část p. č. 209 (kulatá
farská zahrada) v úměře 508 m² a emí Kč 508,-
za obcím pozemky p. č. 211 v úměře 124 m² za-
hrada a část pozemku p. č. 1861/9 náves (bjo-
lý vjezd okolo fary k p. Hinnorovi č. 279 v
úměře 104 m² celkem 230 m² a emí Kč 508,- (usm.
26. I. 1938). Pěškeré výlohy platí obec.

Koupě

části p. č. 52/1 pastva v úměře 172 m² a p. č.
51 pastva v úměře 126 m² celkem 298 m² za
Kč 309.90 od kostela sv. Vavřince. Jedná se o
pozemky, na nichž stojí pomník padlých (usm.
26. I. 1938). P. č. 2095/1 sad v pomítku padlých
osobou zem. fin. řád. a Druhá od pozemkové
daně od 1. I. 1936.

Obcím hřiště za Drahosovjím.

Zem. fin. řád. a Druhá oslobodilo hřiště p. č. 1611/2
od pozemkové daně od 1. I. 1936.

Na jaří 1958 odáno 30 jarovny nákladem Kč 375,-
SČM postavit na hřišti v p. 1938 záklm.
Pumpa a studna pozůstatky p. 1934 společně obec
a SČ. Štěpánovem.

51291
Lákar zebraní (úplný)

gdato obec zastupitelstvo 23. IV. 1938. Místní úřad
obdrží podrobné zprávy, zprávy, zprávy každoročně
občany.

Polární záře 28. V. 1938.

Včera dne 28. V. 1938 byli lidé v lákárně ohromeni září
zvolna se měnila do fialova a zelena, nakonec od zápa-
du až k severovýchodu, nakonec až po zemi.
Byla hned podoba ohromující zář, hned zase vyho-
řela k obzoru jako paprsky světla, nakonec jako
obrovský oblouk. Byla to nádherná polární záře, jedna
z nejkrásnějších v nás. Zář začal o 7:30 a trval
o půlnoci až do 9:30 hod. Lidé spojovali s tímto
úkazem různé události, válku atd.
Někdo přijížděl i hanu.

Obec se zbavila dluhů

Zasedání obec. zastupitelstva 4. V. 1938

byly splaceny všechny stávající dluhy obcí a to
z doplatku obce přirážek Kč 49.605.-
Občanská půjčka adaptace, zbytek 17.000.-
(půjčka občanů na adapt. obec. domu
Občanská půjčka konverze (na kmovni
půjčky válečných 12.000.-
Livnost zálož. na esk. les - zbytek 21.000.-
kolniční " " " 12.000.-
celkem Kč 62.000.-

výdělky zaplacené z povrchu obcí 12.595.- Kč.
Obce do 30.10. 1938 zůstaly měřeny dluhy

Projekt dlažby okresní silnice
přes obec 1 km dlažby stojí Kčs 335.000.-
Celkový náklad dlažby okresní silnice
by si vyžádala nákladu přes Kčs 1.340.000.-
Pro značný náklad se dlažba neuskutečnila.

Stírka na obranu stádu

provedená v obci vynešla 16.500.- Kčs

Nouzové práce 1938.

Na jaře celkem vyplaceno na nouzové práce
Kčs 10.872.20

z toho na dynamon 1.511.-

na mzdy 7.144.-

pomůcky a jiný materiál 793.65

dane 120.-

Dobývání materiálů v haldy na navázání
cest a odvozeno na cestu na hor. konci 236
fir a obrátěním odprodáno 96 fir a 10.- Kčs.

X. vřesokolský slib

konan v prvních dnech srpna 1938 v Praze za
velmi napjaté politické situace a sta dnami mrači
i v masu obce.

Lijácká měšťanská škola

vznikla od 1. IX. 1938 a připojena k ní obec:
Slupáň, Kruš, Pátek, Luba, Hroznice a
Mor. Hvozová a Benátkami, které jsou újed.

Povodeň 2. IX. 1938.

Po lijáckech 31. VIII. 1. IX. a 2. IX. 1938 povod-
nily se bezlehlé plně řeky Moravské - u
nás hlavně řeka Morava. Chomoucho bylo
prolízáno povodní, jaké není pamětníka.
Po včasném regulaci předstihla povodeň z
roku 1888. Celý kraj od Litole až ka Dub
byl jezerem kalných vod, které zaplavily
pole, louky, lesy, zahrady, silnice i obce.
Už v pátek 2. IX. 1938 stoupla Morava o 35 m
nad normál, 3. IX. 1938 před 6 hod. parrní
stoupla už 4 m nad normál. V Chomoucho
poškodila voda domy, proudila přes vesnici

po silnici. Několik domků bylo pobouřeno, mnoho jich podmočeno a hrozily stržením. Štěpánovský katastr byl zaplaven po hráčce a na dolním konci se voda posílala daleko po hráčce k hutím. Okresní silnice Chomoutov - Blomovec byla celá zaplavená. Porodní směřla slavy, demáky a repy.

Zbavení členství v obec. zastupitelstvu

byli členové komunistické strany: Mach Rudolf č. 340, Klein Josef č. 179. Nově jmenování členy obecního zastupitelstva: Prádal Bohumil, ředitel měšťanské školy, Nepleš Josef, učitel obecní školy. (30. XI. 1938).

Prodej části obecního pozemku

parc. č. 459/48 ve výměře 7.869 m² na Kosoovské čtverci (Kradlov). S majitelův domků na Kosoovské čtverci byly prodávány pro jejich zahrádání m. m. obec. zast. se dne 30. I. 1938 pozemky, měřené původně dle parcel. plánu k zastavění (stavění místa [F-16 č.] a evla, poněvadž pro městem polohu se nehodí k zastavění. Prodejní cena 150 Kč za 1 m².

-133-

Čijnové události 1938.

Slupňování požadavky heinleimovců - nacistů ČSR vedených Konrádem Heinleimem v p. 1938 a obsazení Rakouska 15. III. 1938 nacisty neústělo nic dobrého pro naši republiku, ohroženou nyní do prázdných kloubů nacistů, hrozících jí každou chvíli uchránit. Náhlé obsazení hranic Spojenou obranou států (SOS) 21. V. 1938 jen potvrdilo tuto obavu. Pohyb dnešního pána ohromákditi se zůstává již dříve vybraní mladí vojáci (přelom 31) na čilinské davnici, odkud vyzbrojeni pro složení přísahy byli odvezeni nákladními auty na hranici ústku v Karlovicích ve Slezsku, kde obsadili vztudovně permistky - obranu republiky proti Německu. Po 4 týdnech se vrátiti, aby je vyzbrojily řádné vojenské oddíly. V spád události se stále zrychloval. Za tohoto napětí se konal I. Všeobecný sjezd v Praze a za měsíc 3 měsíce po něm přišel Mnichov, nejbolestnější událost za hranic naší republiky.

V budovách bývalých Kézárů bylo velké skladiště vojenského válečného materiálu, který po vyhlášení částečné mobilisace 24. IX. 1938 byl přes noc téměř úplně odvezen k ústavním. Naši nachopovali vojenskou službu s nadšením hned v nozi s pátkou na sobě k svým plukům. Konec a anta se odváděla do Olomouce. Válka se zdála neodvratnou. Navíc se zalemní,

kupovaný masky protiplynové, které ovšem pro
civilní osoby nebyly k dostání, staré protiplyno-
vé klyby (kryty zákopy) hlavně v městech. Dobro-
volníci z řad Sokolstva a občanské hlídači děly-
sinní bratři a masky, jež některá družstva byli
vytvořili vojensky. Věnde bylo nadšení. I do
všech těchto příprav jako bronová pára padl
Mnichov a pyžmetat všechny naděje. Konferencí
4 státníků Daladier za Francii, Chamberlain-
na za Anglii, Hitlera za Německo a Mussolini-
ho za Itálii v Mnichově vyarata Českosloven-
sko k vydání území slydleného Němci (Sudeten-
land tomu říkali) Německu. Opustěno všechno
se podrobilo. Obrazení tohoto území mělo být
provedeno Německem v 5 etapách ve dnech 1-10.
X. 1938, nás se přímo dotkla až pátá etapa.
Kvalida obyvatelstva byla přímo rozřatá, lidé
upadali do letargie, nervy vyprázdaly slnětá
a mnoho dobrých vojáků slaslením slsouato
na hranicích při nuceném vyklizení našel
peruosti sebevraždu. Nemohli přiziti zradu
a národní pohromu. Nelze vysati by hozní
chole nervového napětí a odhodlání bráni-
li se bezpráví a zatím se ukázalo, že malý
národ jest jen hříškou velmocí, které by nás
rozhodovaly o nás.

První zpráva o důsledcích Mnichova pro
Slezbersko ochomita všechny občany, neboť
Štěpánov se do nové státní hranice slával

pohraniční obcí. A teď nastala lepší válka nová -
Nové státní hranice se ve fantasii i ve skutečnosti
stále posunovaly, onad to bylo kámen k vyvolá-
ní nerovného napjetí, zabírala se hned ta obec, hned
zasu oval, případně jen její část nebo celá česká krajina
Zábřehsko, Litvínovsko atd. Celní úřad byl v Bohumovicích.
Obyvatelstvo bylo zdrceno nečekaným obrátem hranice-
va a strachem, spozíráním.

Vzpomínám smutného pohledu našich vojáků z
hranice republiky, když večer 8. IX. 1938 jedna motok-
pisovaná divize po několika hodinách projížděla po
serpentinách z Čechy domů a projížděla Štěpánovskem
k Olomouci. Na hranici jeli před týdnem se zbraní
a nyní se vrátili samotáři. A poslední oddíly
přetáhly v neděli 9. IX. 1938 před polednem.

S vojskem se stěhovali i české obyvatelstvo z
odstoupených území pohraničních. Důty, povozy
a povozní vozíky - často jen s nejnutnějšími
věšákami, přehazovali před stobou, vraceli se bezpečně
dolešlé republiky. A přibíraným neb zma-
něným a často bez plánu do neznáma.

Uprchlíky ze zabraného území byl Štěpánov jako
pohraniční obec přímo zaplavená nejvíce ze
Slezska a severní Moravy, ale též ze Slezska,
jižní Moravy (5 rodin) a 17 rodin z 53 přísluš-
níky ze Slovenska a Podkarpatské Rusi, celkem
151 rodin z asi 700 příslušníky. Z tohoto počtu
se během pokus 1938 a 1939 odstěhovalo dále do
vnitrozemí 86 rodin se 187 příslušníky. Všechny

trochu ohodnotí místnosti byly obzvláště uprchlíky, jimž se dostávalo pomoci jak od sládků tak i stávkami (v obci Les Foss - a dobyteční českými družinami. Měli jsme zde i knihovnicku Křížla ze Šemberka, který po 14. měsíci se odstěhoval do Převlátku. V této době měl Štěpánov nejvyšší počet obyvatel a mnoho starosti hlavně s ubytováním uprchlíků.

Okresní úřad ve Šemberku po druhé úřadoval ve Štěpánově, tentokrát v místnosti Kolnícké záložny v I poschodí a to od 8. / 8. 1938 do 29. 8. 1938, kdy byl přestěhován do Olomouka a sloužil v tamním okresním úřadě. Štěpánov tak patřil od toho dne k olomouckému okresu až do června 1945, kdy byl přidělen zpět okresu šemberskému.

Po mobilisaci byl stánek na kerálickou dobu v bývalých štěpánovských zájezdnicích internacím táboru pro Němce ke severní Moravě a Slezsku.

Dne 5. 8. 1938 odstoupil prezident Dr. Eduard Beneš ze svého úřadu a odešel do Anglie.

Dle dohody mnichovské čtyři velmoci - Anglie, Francie, Itálie a Německo bylo v době od 1. - 10. 8. 1938 obsazeno pohraniční území ČSR Němci. Poláci se obsadili Slezsko a větší část východního Slezska, Maďarů jich území Slovenska a Košicemi a Podkarpatskou Rus, území nyní objevené Maďary.

Nové státní hranice byly posunuty po obsazení Mor.
Sluzoví německým vojskem v neděli 9. X. 1938 po po-
lední ve Slezsku až do půl cesty mezi Sluzovem a
Libříví, kde byla německá vojenská hlídka s tankem,
zatím co naše vojenská hlídka byla u mostu u
Libříví. K cestě do Mor. Sluzoví a za ní do Št.
pánova a opačně bylo zapotřebí průpravek. Ve
Štěpánově byla větší vojenská posádka s hlídka-
mi kulometnými. Spojení přes hranice a jiné
intervence měli na obarosti spojovací důstojní-
ci. Mor. Sluzov byl po 6 dnech obsazen
14. X. 1938 vyprázdněn a hranice posunuty ke Sládku.

Na německé straně urádivo podrobně demarko-
váni čarou v našem kraji jako se vyvíjela postupně.
Dle obecní kroniky v Mor. Sluzoví první demar-
kační čára vedla od Lerolína přes Hnojice podél
Říčky k Benátkám. Přeslého dne proněkud se-
louplata až lesně k Mor. Sluzoví. Z českých
vesnic byly zabrány: Lovenka, Pídrnovy,
Hřelice, Lelchovice, Strukov, Mor. Sluzov,
Stamov, Laštány. Dne 14. X. 1938 opustili
Němci Mor. Sluzov a ustoupili až ke Sládku.
Nová demarkační čára šla od Hnojic od
"kapličky" k huzovskému hřbitovu (pohřbí-
lovu odřízala pro Němce), dále u Sluzov
lesně kolem Pědičky, pak po levém břehu
Sluzovky až ke kamennému mostu, pokračoval
a po severní straně okres. silnice ke Stamovu.
Před Němci ovážnými Němci ještě kromě

ustoupiti na sever, takže demarkační čára vedla od huzického hrádka na hranicích k Husovu proti poli patřícímu k č. 40 a pak stále podle Husovy.

Konečně 24. XI. 1938 došlo k definitivnímu stanovění nové hranice a nové hranice se stala katastrální hranice mezi dv. Husovm a Sládkem, které připadlo Němcům. Hranice byly vykolikována, ale kolíky musily být často doplňovány, ježto se porážkami zhrácely.

U nás se vše odehrávalo v době, kdy jsme se chystali oslaviti 20. výročí samostatnosti. 28. říjen 1938 se už neslavil - byl pracovním dnem a dnem vzpomínek a to velmi smutných. Podobně byly velmi smutné i Vánoce.

Olomoučtí i naši Němci pracovali k tomu, aby i Olomouc a okolí byl připojen k Sudetám a jezdili proto až do Berlína. Aby nestalo se tak a proč, to ověřil 15. března 1939.

Každý den se měnila politická situace (i hospodářská) a obavy z budoucnosti i o peníze svedly podnik k hromadným nákupům zpočátku všeho potřebného, později se kupovalo všechno třeba i zbytkové. 15. března 1939 toto nakupování tempo prudce ustilo, poněvadž německá armáda začala vykupovati všechno, hlavně textil a živobylé.

Vzpomínám smutného návratu našich vojáků - kteří se šel do zbytku republiky domů. Vojáci z obcí českého území (zahraničí Němci, příměstí aulstony z Olomouce na českou stranu ve Štěpánově 9. X. 1928 večer, kde byli zadržáni vyšetřováni a v noci museli přejít domů pro civilní obleky a vojenské věci do pána vrátit na stanici. Byl to smutný návrat.

30. XI. 1928 zvolen prezidentem republiky Dr. Emil Hácha LFD z 311 hlasů (39 komunistů nevolilo)

Pohraniční finanční stráž přestěhovala se z vlastních hranic na nové hranice a měla své pohraniční stanice v Hor. Huzovce v hostinci č. 27 Kráčmarů Ladislava, dále v Kruševicích, lemní přechody byly na státní silnici za Starou (za železničním mostem), pohraniční budka na okresní silnici v Sládku. Pro malý pohraniční obchod vydával propustky Oberlandrat, později Okresní úřad z pověření Říšě v Olomouci, při čemž mnoho znamenalo, jak byl žadatel zapojen u místních Němců.

Na hranicích se chodilo hlavně ilegálně po polních cestách a v noci, anebo se předstírala cesta na pole. Mnoho zlého dělali při (pos)

předupozámí hranic místní veličiny naciobické v hruš-
cích, kdežto německí financer hlavně pakovníci nebyli
tak přívomí

Novorodby v r. 1938.

č.	458	Leibner Andělina a Marie	ul. b. madjezdul
	459	Příma Rudolf a Aloisie	-i-
	463	Haizy Jan a Štěpánka	20 Haldy
	464	Klaprova Antonie	"
	468	Dokoupil František	Norovská ul. 164

Rozdělení vznikla čísla

č.	470	Urbáňková Berta od č. 164	(komp. od č. 164)
	471	Kadlecová Justina od č. 164	"
	472	Štebáková Marie od č. 164	-ii-
	473	Štěpánek Josef a Jarmila	164 -i-

Stav hospodářského zvířectva Stav hospodář.
k 1/1. 1938 zvěřectva.

koní	139	z toho 30 kůbat
skotů	521	" 249 krav
vepří	821	" 115 prasnic
koz	576	
slavic	4596	
kus	75	
kachan	76	
králíků	2853	

Převrat na
Stembersku
1918

Letos je tomu dvacet let, co stroska-
tala Rakusko-uherská monarchie a zů-
zema samostatná Československá republi-
ka. Tento přechod se nemudal však tak rych-
le a snadno: Němci povoltovali proti no-
vému státu a organizovali odporostat.
Města v Jeseníkách i blížský Stemberk
musela být vojensky obsarována, což se
nedělo bez krvoproletí. O těchto událo-
stech na Stembersku podal do kroniky
správu Rudolf Čouka z Moravské Hlizo-
vě jako očítý svědek těchto památných
dní:

K bývalému okresu šternberskému patřilo deset českých obcí: Luštěany, Bohušovice, Staronov, Moravská Služová, Štěpánov, Henov, Liboš, Hnojice, Žerotín a Skuhov. Byly spjaty se Šternberkem nejen politicky ale i hospodářsky, zatím co kulturně a společensky měly spád do Blomouce (české střední školy, divadlo i j.) Pro město Šternberk měly velký význam týdenní trhy, které se odbyvaly každý pátek. V ten den se sjížděli horáci z dalekého území, aby nahoupili potřebné věci, ale hlavně selata, ježich pravidelnými dodavateli byly české obce Šternberska. Oplátkou zase horáci dováželi jadrný horský oves, hlavně setový. A tak každý pátek byl významným dnem a slatým dolem pro město Šternberk.

Přišel převrat v roce 1918 a s ním spojený odboj města Šternberka a celého Sudetenlandu, který způsobil přerušeni vškerých styků mezi českými obcemi a německými, hlavně Šternberkem. Tím byly přerušeny i veskeré styky s úřady odbojného Sudetenlandu, které i teď usilovaly spravovati

české obce. Aby tato správní a politická
nemocnost přestala, ustavil se ve přítom-
nosti poslance Okleštky a Těstlic 7. XI. 1918
na starostenské schůzi v Hnojčích okres-
ní národní výbor pro Střembercko se
sídlem ve Stěpánově, který převzal sprá-
vu českých obcí na Střembersku, a do
kterého každá politická strana vyslala
po třech členech a v předsednictví by-
la zastoupena jedním členem.

Předsedou okresního národního výboru
byl František Wiesner, přednostka želez-
niční stanice ve Stěpánově, místopřed-
sedou Josef Rajer, starosta v Hnojčích,
a J. Leo Pospíšil, kaplan ve Stěpánově.

Členy Okr. nář. výboru byli: Josef Kadlčík
z Bohušovic, Josef Kašpar z Lásten, MUDr.
Jan Kubelka ze Střemberka, Inocenc Mach,
kaplan ze Starého, Petr Běňáček z Bohu-
šovic, Julius Šafa a Jan Zelinka ze Stě-
pánově, Antonín Tiefenbach, starosta v
Moravské Hlízoví, po jeho úmrtí Rudolf
Čížka z Mor. Hlízoví a jiný. V číže schůzi
byla uspořádána hospodářská rada sestává-

jičí ze šesti producentů a čtyř spotřebitelů, jejíž předseda byl Druce František ze Štěpánova

Okresní národní výbor konal týdně schůze v obecní kanceláři ve Štěpánově a byl důležitým pojítkem mezi centrálními úřady obnověného státu a českými obcemi na Štěrbovsku.

Německé úřady ve Šternberku neurčovaly republiku, ale svých práv na české území se vzdátí nechtěly. Vyžadovaly k odškodnění domů, okresní soud provokativně vynášel rozsudky nad našimi občany jménem rakousko-německé republiky, Uničov odebíral ukli procházející českým územím, občané šternberští pořádávali rasobování z našich dědin a podobně.

Tento stav vyřadoval utvoření vlastního národního výboru také pro české obce na Uničovsku, kde správu našich věcí převzal Gustav Machtl, starosta ze Šimvaldu a Josef Loutocký, okresní školní inspektor.

Jatím Němci vytvořili bojovnou

frontu na pomerí Sudetenslandu a výspa-
mi jejích byly Lužice, Sládko, Lhota a Sternberk
a zabarovali na této demarkační čáře všech-
no, co se vyváželo z jejích území (hlavně dřív-
ní). Z naší strany se zase zabarovalo vše,
co šlo do Sudetenslandu (pšhli, cukr, obilí,
selata a další), takže to bylo jako se váleč-
ného stavu. Zabarování a kontrolu provád-
ěly vojenské hlídky ubytované v Bohušo-
vicích, Laštanech, Starově, Moravské Hlízově
a Štěpánově. Na této frontě docházelo k ne-
mim přestřelkám. Tak v noci z 11. na 12. XII
1918 přepadeny naše stráž v Moravské Hlízově
Völkswegem patrně se tím účelem, aby byl
obsazen steruberský vodovod.

Rozhodnutím zemské správy v Brně
bylo sídlo okresního úřadu ve Sternber-
ku přeloženo do Štěpánova a úřadovalo se
v měšťanské škole od 30. XI do 19. XII 1918.

Vláda bylo konečně rozhodnuto Su-
detensland vojensky obraditi, což bylo pro-
vedeno 18 XII 1918. o 10. hod. dopoledne.

Obsazení provedl 30. pěší pluk z
Vysokého Mýta pod velením plukovníka

Berana. Pluk postupoval od Hanušovic k Tumburku a dále k Uničovu a Šternberku. Od jihu postupoval šestý hanácký z Blomouce.

ONV ve Štěpánově byl o tom u-
vedoměn 17. XII. 1918 a učinil ihned všech-
ny přípravy s ONV v Blomouci o pře-
vzetí úřadu. Parlamentáři vyslaní do
Šternberka se vrátili se zprávou, že mě-
sto ustupuje násilí a vzdává se. Nato ve-
šlo vojsko a nástupci ONV v Blomouci v
čele s inž. Rompartem a ONV ve Štěpáno-
vě v čele s předsedou Wiesnerem do města.
Vojenská velitelé obsadili všechny úřady
strážemi a adloha se utábořila na ná-
městí před městskou radnicí a hejtman-
stvím. Následovalo přebírání jednotli-
vých úřadů, které bylo někde dosti drama-
tické, hlavně na hejtmanství a na radni-
ci, kde se někteří úředníci chovali drze
a na radnici řádali nástupci města o-
kamžitý sáňar spěvu českých písní vo-
jáky. Městské radě byl přidělen jako ku-
rátor MUDr. J. Kubolka. Přijímání úřadů

až do poranních hodin večerních. Tato práce se velmi účinně zúčastnil Dr. Fr.

Směcha mladší z Blomouce.

Prezidium zemské správy politické podává správu.

Zástupci českého národního výboru ve Štěpánově při návratu ze Šternberka zastavili se včera ve Stádle, kde bylo svoláno obecní zastupitelstvo k jednání, aby postoupilo polovic členů české většině. Po marném jednání bylo Stádko jako samostatná obec zrušena a jako vrata připojena k moravské Hlízově. Zajímavostí je, že dle úřadů panství šternberského z roku 1588-160 měly moravské Hlízové, Benátky a Stádko společného rychtáře v mor. Hlízově. Nyní mají společného starostu.

Po obsazení Šternberka vojskem se poměry pomalu konsolidovaly, až poslední výbuch revolty 2. III. 1919 při kolokování peněz násilně potlačený nahradil vládyctvovou éru Němců na Šternbersku. Důsledky této revolty byly pro Šternberk sámi velmi nepříjemné. Českí obyva-

telstvo Sternberska se hospodářsky úpl-
ně odpočítalo od Sternberka, přátcení te-
hy osiřely a české obce^{ty} obrátily i hospodář-
sky k Olomouci. Ve Sternberku byly postup-
ně zřizovány české obchody a osiřely české
živnosti a řemesla.

Likvidační komise Okresního ná-
rodného výboru ve Štěpánově provedla
dne 6. I. 1919 likvidaci všech finančních
závazků jeho a odevzdala veškeré dokla-
dy o činnosti k uschování odboru nář.
jednoty, který je předal v r. 1930 do obecní-
ho archivu ve Štěpánově.

Kromě toho předseda Okresního
národného výboru ve Štěpánově přednostla
železniční stanice František Werner sepsal
podrobnou historii převratu 28. X. 1918 jak
ve Štěpánově tak na Sternbersku v obrá-
zkovém spise.

Dostavení čko,
„standala“

Jedním z starých kvyků, který mi-
ří a vlastně už vymřel, bylo vyhrávání
kapely nevěstě v předvečer svatby. Bylo
to povinností ženíchovou na rozloučenou
se svobodným stavem uspořádati své

nastávající dostaveníčko. Končilo to pohostěním murrkantů a dobrým honoremem

Ale dostaveníčko pořádaly kapely i z vlastní iniciativy a to v předvečer svátku Josefa, Aniček, Mařenek a jiných, kterých bylo v dědině více, a by to stálo zato. A vždy dobře vyšli; někdy však přece bylo mrzení, že některého jmenovce vynechali.

Sléni halasné bývalo povelké dostaveníčko mládenců, kteří pod okny svých lásek často rapěli porde věru dojemné písně. Ovšem někdy drzí rodičové neměli dosti pochopení pro toto noční povelké vystoupení a odměnou byla třeba i sprcha vody.

Domácím dostaveníčkům, při nichž jako hudebních nástrojů se užívalo nejčastěji „škrídilek“ (pokliček na huce), hrnků a jiného plechového náčiní nebo domácího nářadí, se říkalo „štanckle“. Býval to pekelný rámus a ozýval velmi často po dědině, vřdyt těch různých příležitostí bylo po celý rok dosti.

1939

1889

Němci umyslně stanovili nové státní hranice republiky tak, aby všechny důležité spoje a brati měly ve své kontrole a moci. Pro okleštěnou republiku znamenalo to další velkou nebezpečí a její úplnou závislost na Němcích. Dosavadní krátká doba trvání druhé republiky byla jen přípravnou etapou k 15. březnu 1939. Ohrožená malá obyvateľstva přeměnila se do nového nešťastnějšího podru 1939. Stále se viselo ve vzduchu, což znepokojovalo vědecký život. Nebylo zájmu o nic, poněvadž se nevidělo, co bude zítra. Život obyčejné republiky byl stále znepokojován sousedem, neohrožitelným.

15. března 1939.

Odbržením Slováků 14. března 1939 od Čsl. republiky vidělo špatnou budoucnost republiky. A již časně ráno 15. III. 1939 ohlásil rozhlas násilný vpád nacistů do republiky - vlastně jejího obyčejného a krizového protikorporátu Čechy a Morava neb jako se říkálo "protinokriatů". Po Mnichově byla to v půl roce druhá rána palici českému národu, takže po Mnichově jsme byli již jaksi olupěti a zpráva o obrazem byla přijata již klidněji. Občané se chovali pasivně.

Střepános 15. III. ani v následujících dnech neviděl německého vojáka a jiného říšského

Němci, ačkoliv od Německa k Olomouci šel
15. března 1939 jejich hlavní voj. Úprava asi tři
dny přišla na radnici 3 německí deputace místních
Němců v čele s řídícím německé školy Krmá-
kem (jako Oberleiter) zabírali místní úřady
předem obecní úřad. Zajímavé bylo, že přišel
český a velmi polumělný, skoro plačtivý
hlavou žádal vydání domněle české listiny míst-
ních Němců, která ovšem neexistovala u nás
žádná v obecní kanceláři 2 německé členy
obecního zastupitelstva, aby tuto listinu našli.
Ale tuto neměli ani přišel zajmou a asi po 2-3
denním pobytu v kanceláři, za něhož nám
přinesli a vylýžili hakenkruz - jistou
stajku - zase amželi. Podobně tomu bylo na
poště a na četnické stanici a na nádraží.

První příští vojáci se objevili po dalších
dnech a to v býv. železárkách - vojenském
skladišti, kde řídili velké skladiště zamo-
chaných aut, hlavně nákladních, a minimě
občas prováděli řízení jízdy po vesnici.

První ukázkou propagandy u nás byl
„Einopfgericht“ vaření v jednom hrnci,
který slyšel na hutích hladovic Němci
(Čudlička) a bohužel i naše některé občany,
hlavně starší. Ovšem, že to ihned filmovali
pro propagandu, aby svět viděl hlad v ČSR.

Dalším činem Němců bylo odebrání
všech zbraní českému obyvatelstvu. Nález

zbraní v Čechách po stanovění lhůtí znamenal dlouhé trýznění a žalářování a nakonec smrt. Čelní zbraně byly uschovány, hlavně lovecké. Ale v krátké době podzemí začalo rozvířiti zbraně vojenské z Olomouce na venkov. I u nás byla vdrážná skupina občanů, která měla smacný proud ukrytých zbraní

Druhá doba, kdy naši lidé museli opo- Vysťahovalci
stítí svá bydliště a často i všechnu svojí majetek z Halicě a Teslu
v pohraničí a utéci k dobrým lidem do zbytku repub-
liky, připomíná rok 1914 a 1915, kdy olomučanstvo z Ha-
lic uteklo před válečnou lití na Moravu a do Čech.
Ve Štěpánově bylo umístěno v bytech a sálcích 250 uprch-
líků. Dostávali stálou podporu 2 Kč denně, práce neschop-
ní 4 Kč. Ženy chodily na práci do tabákové továrny ve Štern-
berku. Ale i v jihu - Teslu přibýly do Štěpánova na začátku
války 2 rodiny Frant. Zavedla, vech. tavič místra v Šter-
be a Teslu a Jana Drápala, účetního Živobanky v Tes-
tu. Obě rodiny byly štěpánovští rodáci. 16. III. 1939.

Plněd první dny zavazovala jízda v pra-
vo a to bez jatečných - koliv, příprav. A šlo to,
zatím, co u nás se to připravovalo několik
roků.

Náš měna přecházela z kronoprávní na
o markou, ale její kurs k původní marce sta-
noven 10 : 1, deset Kč za 1 marku. Poho
původní Němci využili k vyrabování našich

našich obchodů, hříbí zásobných složí
a hlavně k nákupům potravin, neboť v říši
již po mnoho let i potraviny šly na stro-
jení a obyvatele hladovělo. Bylo z toho
mnoho přejedení jako v 66 roce a vojenské
memorie měly pilno. K markant by-
la u nás velká nedůvera a nenávisť
a když je musel někdo vzít, hned o ni-
m šel na proutek net do obchodu,
aby se jistě ptavil. Platily vedle našich
kopun, i některé již české.

Štěpánov byl městem řádně, ordne-
m rekultivace od hlavní z německé
oklady, která v pohraničí a po 15. 10.
i v čínských úzkých městech a vesnicích
de řádila. Štěpánovská německá okla-
dina totiž hned v srpnu a září 1938
uprchlí do Říše, kde volně do pře-
ných organizací a zaměstnání. Zůstali
tedy ve Štěpánově pouze starší Němci
a z těch byla většina poznamá až na
několik výjimek jako Förster Franz, bý-
lý hospodář, Kůbel Herman, Heidenreich.
Oberleitem (starostou Němců) byl
původně řádně měitel Čermák, velmi
šikovný Němec a po jeho přeložení do
Olomouce - Pavlovic se stal Oberleitem
Rothler Leopold, zámečník a později prout-
ní prout na proutovním úřadě ve Štěpá-

nazvaná „berušky“. Celé slatky již jezdily.
K jihu prázdni a k severu nacpané zbožím.
Kde kdo vybíral vklady ze záložní a kupo-
val hlavně mýdla, pokrany a lečidla. Vla-
ky a autobusy jezdily přeplněné balíky.
Bylo proto omezeno vybírání vkladů na 500 Kč
z jedné vkladní knížky.

Polohový a parcellační plán pro
pozemky p. č. 1646/1 až 1646/16 mezi
ulicí bratřích a nadjezdovou okr. sílnici
ve výměř 2,90 ha vypracoval inž. Hlýsek
z Chomouče za 700 Kč.

Všechna stavební místa obcí
jsou již téměř vyprodána a poprvé
po mnohém je stavba, a proto bylo nutno
hledat nová místa stavení. Shora
vvedené pozemky jsou ze dvou stran ohrani-
čené okr. sílnicí k Březinám a k nad-
jezdovému a k ulici panskou cestou.

Doporučuje se projektovat novou ulici z
nadjezdové ulice k zahradě Haškové vily
č. 278 a rovněž panskou cestu rozšířit
na ulici, čímž by se získalo asi 30 staveb-
ních míst.

Na tomto pozemkémě se přelst
do rozlehlé hůlky - měškové. V pozemcích
navrhovaných k zastavení vlastní pozemky
s německé rodiny, Försterová, Hynková

a Reinschova a by si ihned sližovaly
 w Oberlandratu w Olomouci, který vyplat
 svého zástupce na obecní úřad ve Štěpá-
 nově vše vyčtriti. Čeněk prohlásil, že ani
 1 m² německé půdy se nesmí ve Štěpánské
 ztratiti. Za případné poskytnuté pozemky
 by se muselo dostat německým poddaným
 plně hodnotné náhrady, kterou by uznal
 Oberlandrat. Byly podány námětky proti
 plánu (námu) 4 obcemi - Němci, tím
 všem se to také akce padla.

Oberlandrat - velmí zručný pades - kle-
 ný spravoval resp. poročel okresy olomou-
 ckým, litovelským a přerovským, schva-
 loval všechny prodejy pozemků, takže
 časem schvaloval jen prodejy Němcům,
 takže Němci buď zamilal neb nechtěl
 neschválení ležeti.

V roce 1929 vyžádali četní starobníci
 svou silnicí zakoupiti si ještě volná sta-
 robní místa na kmeň břežské ulice a u
 haldy a poslali 9 a v příštím roce
 1940 rovněž 9 a v roce 1941 ještě posledních
 6 podivných domků. V roce 1942 - 1945
 byl již úplný zákeřný morostavě a každá
 oprava podléhala posolení oberlandratu-
 architekt Disela a rosmonek Fran Philip-
 pi, která za bahňáků a penězích a potra-
 vinách (i cigaretech) poročovala odbor-

ne všechny zakázané opravy. Ovšem, většinou se stavělo na černo, a to už i dosti velké novostavby (hlavně hospodářské budovy). Velká tu i obyčejná chvala projektora-
la arch. Píše se jako úsvetná káva, kava a arlátko v každém porostování. Vyměření je zakázáno. Uhlil u nás kará-
deli jakýsi staromódní německý sloh a vysokými lomenicemi a malými nále-
mi okny. Smutným dokladem tohoto
maršování jest kasárenský dům v Olomouci-
Lazcích. Tato všechna opatření měla za
následek, že se kupy neprovoďely, na-
konco ani převody v podivě.

Stavba I úseku I etapy obec. kanalizace.

Od Sokolovny až po č. 63 (Lukovný
Frank.) na horním konci zadána 22. VII. 1939
vyhlášením (a s referencí ing. Strati-
loni a Panáčekovi v Pozn. č. 267.055.45 kč.

Stavba I úseku byla zahájena 29. VII. 1939
se vyjímá u mostu přes Otokan (u hrotu
u Frank. Kamradův č. 42).

Na horním konci muselo dojít
potrubí, zřízeno jen jedno po levé straně
okresní silnice. Lidi se pyžoly polovic
a obrubníky. Obrubníky dodával Směkal
Frankůvek, kamenný mistr v Koberčicích
1 km (za 25.- Kč i s dopravou).

Na stavbu postavena subvence

zemské 11%, miniol. zemidělní 15%. Přikrovnut
bato k realizování velmi pro Štěpánov potřebného
zdravotního zařízení a tím i k přečíslení ná-
mí.

19. - 25. XI. 1939 provedena přehlídka obecních
hospodářských orgánů zemského úřadu v Pöpu.

Zavedení potravin. lístku.

Ke zahájení války proti Polsku 1. IX.
1939 došlo již v září 1939. K zavedení líst-
ků na mydlo a v září i na jiné
potravininy (ukv, mouka, květininy, maso,
tuky mléko aj.) Pro tuto záležitost agen-
dus byli obci přiděleni 6. XI. 1939 dva členové
zem. fín. správy, Pöpu, Kernerka Jan
a Pöpadac Kirsolat. Platil je oblat.

K přípravě podrobného plánu na
zavedení potravinových lístků bylo jasné si-
diti, že Němci byli důkladně připraveni na
válku i v tomto směru.

1. XI. 1939 zavedeny lístky na uhlí, 15. XI. 1939
zavedeny šatenky.

1. IX. 1939 převedlo Německo Polsko,
které se v týden předtím. že nás vyhlá-
šeno stanné právo, ještě jsme byli v ope-
račním území. Lékař luncovní zábar
byl vydán od 1. IX. 1939.

Koncentrační lágr v Štěpánově

(litován dle pojednání Fr. Jemelky
z Olomouce, novim. článku).

Opisil slunný den 1. IX. 1939.

Ustrojení úřadů německé policie začali
stáhnout do koncentračních a jiných stanic
a politických stran. Pročinným okamžikem
místem byly přeplněné cely žalářů v olomoucké
věznicích. Od rána až do pozdního odpoled-
ní toho dne docházeli noví a noví vězňové,
učitelé, profesoři, lékaři, advokáti, kněží,
dělníci, úředníci, řemeslníci a lidé. Každý-
dělho (dne) se nich napřed, odstrojiti odná-
li mu vše a kapsy, hodinky, peněženky,
nože, brýle, klíče, peníze a vše, museli
se pak podprasoati špaciatrojní pověstky,
které (jimi) našli v stánu na jejich dr-
hém zastavení, v apurálních čekárnách
ve Štěpánově. Sami je z Olomouce pře-
vezli k vešim toho slunného dne, sami
dojely také plné autobusy vězňové z celého
okolí, Prostějova, Přerova, Litvče, Lipníka,
Drahovic, Kramě, Kroměříže a odjinud.
Někteří dodatečně až na druhý den.

Na probíhání došl Štěpánovských
železnic došlo k různým rozměření a
stratění. Jejich úděl byl od té chvíle sl-
nný. Z několika hodiněk se pila na vešim

činná káva, u pumpy se nádobu vypláchnu
a podala druhou k dalšímu použití u okna
improvizovaná kuchyň. Stejně „pohodlný“
model čekal na jmenování slávy, pozhození
po dlužbě ubíhání, stejně se zhloubávala paní
boletla na dvoře u pumpy bez níže a pivo.
všech, osušoval se na chladném pozemku
obnověním. Na všechny stejně potom pral
německý dozorce Kaufmann se Krossem, každý
je honil a dlaněmi řadil na tělesné
vícení, nebo každý potom zaháněl každého,
kdo se ze špinavých místností odvážil
vstoupit se vyhrát na podzimní obilku.
„Uzstíle, se jelo v Karlových Varech“
řavotal a se nehlývalo, než rozhodnut na
dříviny slámy a místnosti plné smetky
a „vinné“ sousedství záchodu. Stejná
nizolota dusila jejich modu, co o nim
bude. He činná více posla hrabost ně-
meckých, obřádných klubů, kteří neuměli
pořádně ani držet stráž u dveří míst-
nosti - i doolem na záchodu záviselo
na jejich blahobytu - tím více k sobě
přiblížili dromu sobě iai pukožní líhoz
národa. Poyti se všichni rooni, padly
dřívější přehady, podila se jednolná
fronta národů, ale i slizná odhodlanost
na vše, co přijde.

Poněvadž se všichni nesměstnati

do velkého sálu, uchýlila se část občanů do menší místnosti, jejímž ohniskem se dovírajícím a dárno nemylým hned na přivítanou se hlásila blízkost závodů a hřma dotěrných mužů. Ukončila se malá republika, jejímž stáříšinou byl p. prelat Světlík. Hlásili se tu na slavné sedě nebrleží bratřky vedle sebe: kněz, vůdce bezvěrců, pokrokový řídící, židovský lékař, šaržemník komunistů, profesor, ševcovník atd. Když první dny mohly ještě docházet bratřky s ovsem a záhružky, dělili se bratřky mezi sebou. To ovsem byla idyla počátku naší jednotné fronty (domáči) národní, jež musela pak projít nejtěžšími zkouškami utrpení v záležitosti koncentracích i v opělováních osudových gestapa.

De zápisu řídilka Sta. Kubice
z Olomouce.

1. září 1939 stala se část bratřky ložárny ve Štěpánově (v lese od vchodu) sběrným táborem těch občanů, které Gestapo zatýkalo v Olomouci a v celém kraji. Podle listů dříve připravených vrazili šaržemníci Gestapa omý osoby, které Němci považovali za nepřítelny židů a hilerismu.

Byli to podle jejich kvalifikace česlí, naci-
onalistů, Demosoci, komunistů a stáde.

Byli stěsnáni do nejsevernějšíh bud-
ov tohoto kasárního komplexu, spali na
slámní hmotě vedle sebe. Počítava nejjednoduš-
ší. Dozor přísný. Ve dne omezení prostorniky
a čistilo keru před, ubikacemi. Do lákova
nesmít nikdo volně přicházet. Jen před
branou bylo možno hovořit a přibuzným,
kteří přinášeli záležitosti jejich osoby, oděv
přikrývky a post.)

Z Olovnice byli tam rozvázeni
tito občané :

Z kněží katolických :

M. D. Stanislav Zela, kanovník

Frant. Světlík, kanovník

Frant. Jemelka, kanovník

M. D. J. Martinů, kanovník

Jan Lochman, protěš

Josef Glogar, vikář

Doc. Lámal, kaplan

Alví Strahel, kaplan

Jaroslav Kouřil, kaplan

Josef Šumšal, katecheta

D. Josef Holubníček, profesor

Civilní :

Karel Doležal, učitel

Aud. Petráček, měst. škol. inspi.

Rajmund Procházka, před. měst. šk.

Adolf Kubis, ředitel Národní jednoty
 Dr. Miloslav Hambálek, rada ČSD
 Dr. Vlad. Hambálek, kandidát notářství
 Dr. Leopold Prošpít, advokát
 Dr. Frant. Los, advokát
 Dr. Jar. Sedláček, n. s. mag. rada
 Karel Rumber, přeb. ředitel
 Dr. Rudolf Flašar, profesor
 Adolf Kubíček, profesor
 Frant. Pílešský, odd. učitel
 Frant. Dvořáček, odd. učitel
 Josef Krdlička, profesor
 Dr. Frant. Galinský, profesor
 Frant. Martinek, řídící učitel
 Antonín Petr, řídící učitel
 Jozef Petřík, řídící učitel
 Frant. Šprova, soudní rada
 Alois Kamař, Obch. Lísnoob. komora
 Josef Vašček, hostie
 Ludvík Harcl, krejčí
 Dr. M. Svěrák, hl. taj. Č. L. K.
 Josef Klíma, soukromník, obec Dr. Klíma
 Josef Lang, n. ČSD a n. s. starosta
 Jan Kučera, tajemník a měst. rada

Vojáci :

Alex. Jiříček, podplukovník
 Ludr. Cibulka, podplukovník
 Jan Škorpánek, státní kapitán

Z olomouck. venkov :

Ferd. Kutilcov, říd. učitel v Liskově

Jos. Fleš, řídící učitel, Slavonín
Kud. Albrecht, odb. učitel, Hrušovín
J. Knob, odb. učitel, Hrušovín
Rafaél Winkler, učitel, Struín
Karel Šimček, říd. učitel, Sladimice
F. Szymerský, říd. učitel, Těšovice.

Ž. Litovelska :

Vincenc Florák, profesor v Litvli
Fr. Kulíček, kolník, Litovel
Cyril Vemeška, škol. insp. Litovel
Daněk, záměstnanec pivovaru Litovel.

Ž. Přerova :

Jyrosch Přera, říd. učitel
Stoic Čáp, knihy
Ferd. Chytil, knihy
J. Florák, odb. učitel.

Ž. Hranická :

Václav Oláh, kaplan
Fr. Sedláček, církevní duchovní
Dr. F. Sajdák, lékař
Douda, knihkupec
Hlobil, redaktor
Fr. Lálat, odb. učitel, Lipník
Pavýšek,
Korvan,
Hubert Jyneck, řed. vol. hluch. Lipník
Rajm. Velický, dělník
Dr. Ryznar, policej. komisař

Perutka, měřel
Čech, měřel
ada, ata.

Uváděna byla v většině ulkeni dobrá. Někteří
propadli melancholii.

8. září přišel lékař a prohlížel některé,
kteří se hlásili jako nemocní. Několik vyřa-
dil jako chová.

Všechny přijely místní aristokraty a
Blumauer a do nich byli napěchováni i
se všemi zavazadly a za noci odvezeni
do Opava, kde byli neurvalým způsobem
naloženi do vlaků, jenž je v brněnský-
m odvezl přes Prahu a Plzeň do koncentra-
čního tábora v Dachau. V vlaků prožívali
první martyriá nemuschelů zvrát a hr-
bosti

Příjemny nové, žlutoucí orientální
labule silniční, které byly často považány
blátem, takže obci bylo vyhrožováno represá-
liemi a labule musely být hlídány.

Zarudení vybírání poplatků za auto-
policijní prohlídky došlo a maso usne-
seno 22. XI. 1939. Koupěn od Optikotechny

v Přerově histiografem (za 5. 242) - Kř.

Stary německých vilyžství.

Vlastně stary u nás boudík nebyl-
 lotiz' čístjele. Němci to ostarovali staly. Za-
 to se musely staly vystrkovati řangli. Polize
 byly o jejich opatřování. Ale na to byli
 Němci zase museli. Každý na řady a prádlo
 nemusely být, ale na hakenkreuz byl vždy
 platna dosti. A bylo musely být na kaž-
 dem, ostarování alespon mali, třeba vlastno-
 pome vyrobene. Mělo jen papírové za
 oknem. Pokaždě při papírové parádě byla
 kontrola se strany Němců a četnická
 stanice i obecni úrad museli přisěho
 dne hlásiti, kdo nemá řangli, ovšem
 řádkou. Čas měli pravidelně i protikrád-
 ní lojbaronow. Nikdy nebyl nikdy hlá-
 šen, ačkoliv byli jednotlivci kteří je neměli.

Největší starší nejdelší slajkostava
 byla po pádu Varšavy a Paříže, tušim
 14 dní, vyprávění zrovny a při pádu
 Paříže naši Němci uspořádali vešer při-
 vod vesnici po dolním konci a Klobouk
 za konku německých písmí doprovodě-
 ných pohledky, které uděloval Hinkel-
 man za to, že Čas nesměli klobouk
 před hakenkreuzem.

Zatmění

Zatmění bylo nainstalováno už za republiky za zájmové instituce 1938. Zprvu bylo prováděno jen neodborně úředním papírem, plakátem, dekami a různými náhrazkami. Bylo s tím mnoho práce a starosti a těžko se vykašlo na toto nové omezení.

Šlo o to za Protektorátu. Zahájením války s Polskem 1. IX. 1939 stalo se každé zatmění nutným, ale současně martyriem pro mnohé a mnohé rodiny. S postupem války se i zatmění přičinily státi přísnější ale současně dobrým zdrojem prokud pro Říši. Každá sekmenší sekmenina byla zárukou k prokudí, ačkoliv až do roku 1944 nebylo v nás přívěry k zatmění vůbec.

Časem ovšem zatmění technika se zdokonalovala a byly zhotovovány různé věci - různé praktické statky zatmění vání potily.

Osvětlení vesnice bylo rovněž vypracováno a jen na křižovatkách byla umístěna směrová světla černo-bílá (5) která musila obec zaplatiti 1.484.90 Kč.

V roce 1944 hrozilo se při nedostatku zatmění trvalým vanečím elektrického proudem (náhradní petroliz se nedostal)

a vysokou penězovou pokutou.

Hlídkání bratří.

Vzhledem k vojenské důležitosti drojkolj-
ní bratří Olomouc - Veselá Třeborá byla tato
hlídkána hned za naší zářijové mobilisace
nejprve dobrovolně - Školy a později vojens-
ně.

Žrnova a bratři byla hlídkána bratř
od 21. VII. 1939 (zahájení války s Polskem)
až do skončení války. Vystředaly se při
témto přání formace naší i vojenské.

21. VII. 1939 bylo přiděleno do Štěpánova
na hlídkání bratří 35 mužů ochranné ně-
mecké policie (Schutzpolizei). Obec musela
pro ně zakoupiti 35 slámků a deky a uby-
tování byli v sále Dělnického domu. Na
nádraží v obkání 2. třídy byla zřízena
strážnice. Náklad v roce 1939 činil
4.704,- K, náhrada 923,- K.

Ochranná policie byla vystředána v
K. 1940 (až do 2. X. 1942) našimi četami,
kteří byli ubytováni v kancelářské budově
byvalých Železárů. Obec musela dodat
stavění pro ubytování, olopi, světla, mál-
nosti opravit a vyčistit. Náklad 1596,- K.
1941 bratři hlídkati četami, náklad
náhrada 2.596,80 K.

Od 2. X. 1942 hlídalo brat' sládků vjisko, ubyto-
vání v hostině v Kutánu č. 159.

Od 22. V. 1944 do konce okupace času Schulz-
polizei Bll 905/1 Olmütz.

Svatý Václav 1939.

Po ulou dobrou okupace každý neděle
a svátek zpíval se (stoj) v římsko-kato-
lickém kostele sv. Václava po své zpívané
chorál „Svatý Václave, věrno jemu české“
zásluhou p. faráře, kněze-pady J. Slavíka.
Obecnost - různé zpívání leno chorál v
tak lehkých dobách s slastnějším ka-
mionem a zpívání své draky k tomuto
českému světu, aby nedal zabývatí nám,
ni budoucím. To také modlitba se nám
opřítala 8. V. 1945.

V roce 1939 na sv. Václava vyza-
lo Národní soumrůstvi obyvatelstvi, aby
ozdobilo své domy (české) protikřesťanskými
slajkami. Po polední svátek přišel zákaz
a bylo nutno odpolední slajky sundati.

Práporky.

Po jedné té týdenní parádě -
bylo to ani po pádu Varsovy - se nám
stala na radnici nehoda. Následkem

deštiného posádky praporek byla v koroním pora-
dru nabídnuta a ne a ne jíti pro 14 dních
na zastoupení odpočinku. Nepomohlo kolik
čelní a řemeslníků, nakonec bylo nutno být
násati a potom násanou část lože vyřaditi.
Lé vícekrát jsme to na tak dlouho nevydržovali.

Vzpomínám humorné scény při jedné
návštěvě slajkové parády. Obecní úřad obdržel
prostřednictvím četnické stanice obyčejné pozdě
světí návrhy, uváděnými všechny místní
úřady zvýšiti slajky obyčejné od severa
do [?] 7 hod. ráno pro slavnostní den.
Když přibývalo incidentů se obhávanými
slajky v noci, musely na noc být snižová-
ny.

Jednou přišel pozdě zvýšiti slaj-
ky jen na úředních budovách. Náhodou
byl na padnici německý řidič Karáčil
Bonifás, vytkavaji kuriozní věcičky,
ovšem směšné - a když uslyšel pozdě
ke zvýšení slajky, nějak osmílně.
Rozjasnil se leprou, když zastal jen
v období úředních budov. Je vyprávěl
namo svou okolost " Já mám haken-
kranz ganz kaput ". Odpáral totiž
činný hakenkranz s bílými kolemi a upo-
třebil asi na plentory, měl totiž velmi
čelnou podivnou, vesměs malí děti. A
tak si vyprávěl pro ležeráto k okraso

německé školy soukromý hakenkreuz a jím
byla zachráněna. Sedmami Němci neměli
příliš málo k hakenkreuzi.

Katýkání.

29. VII. 1939 odpoledne byli po provede-
ní domovních prohlídek a prohlídky v obecní
kanceláři (Ladění Goslapens obecní strážník
Druos Karol a Jymek Oldřich) a převezeni
do Olomouce. Odvození byli pro přechová-
vání zbraní ke 2 měsíčnímu režimě a
propuštění 1. X. 1939.

Novoslarby v r. 1939.

- č. 466 Michajlov Vasil a Hedr. 20 haldy
- 467 Parlah Josef a František, 20 madjezd
- 474 Epichal Vojtěch a Ludmila, 20 haldy
- 477 Coufal Vojtěch a Zdeněk, - -
- 484 Matoušek Frant. a Jma
- 485 Vítek Frant. a František, Dřezgá ml.
- 486 Namáhl Ladislav a Milada "
- 494 Štěpěk Jan, na horních k.
- 496 Bajer Kajmund, "

Počívání v r. 1939.

Po mímé zimě byly jarní měsí-
ce chladné a vítrnými lijáky. To to veli-
koumí svátky slavný za krásného jarní-
ho počívání při 18⁷ © (9. II. 1939). Jarní

práce byly provedeny v normálním časě. Křížem
byl velmi obdivován a vichřicí a častými spá-
hání v lijáky, které v úvodu spustily v
(lijá) daly. Lze byly přemístě. Podzim
byl krásný a suchý, madeje na mimon (i-
nu) mák reklamaly.

Nedostatek lesních sazenic a Lesní školka
obtížná jich doprava ze vzdálených školek
nutily občany, aby si pěstovali sami potřeb-
né sazenice. pro Oskavský les i soukromé
selekté lesy. Proto na podzim v r. 1939 za-
ložena v Oskavském lese obecní lesní škol-
ka pro Štěpánov a Žerotín a to původně
na ploše 21.68 arií na parc. 504/135 s mož-
ností pozdějšího rozšíření.

Velkým kulturním ovátkem pro Prodaná ne-
Štěpánov a okolí byl zájezd opery olomouč- věsta ve Štěpán-
ského českého divadla v sobotu 25. XII. 1939, kdy
bylo ve Štěpánově provedeno nematelné dí-
lo Bedřicha Smetany, "Prodaná nevěsta"
úplným operním souborem olomouckého
divadla. Učinkovalo skoro 100 osob a 32 člen-
ný orchestr. Poprvé Štěpánov uviděl sa-
sluhou Divadelního odboru Sokola ve
Štěpánově tuto národní operu v sále So-
kolovny a to dvakrát, odpoledne a večer,
Zástupci občanů štěpánovských z r. okol-

ních obcí putovalo toho dne do Sokolov-
ny, aby se v dusné atmosféře hitlerovské
poroby navzájem povzbudily k dalšímu
boji proti okupaci. I povětrnou úctou
naslouchali jsme čarovné hudbě Smeta-
novi a bouřlivým potleskem děkovali
jmu olomoucké operě za krásný uměle-
cký pořitek.

Germanisace
Stěpanova. Zřízení protektorátu Čechy a Morava
znovu skrorilo germanisaci naši Republi-
ku a v malém i naši obec.

Přitom nutno vzpomenouti, jak již
zřízení místních železárén r. 1846 způsobilo
vůst nebezpečí germanisace dosud úplně
českého Stěpanova. Město tedy založeno ve-
ledáréně kromě dobrých stěpanů i jednou
špatnou - germanisaci.

Deset letů po jejich založení r. 1856
byla otevřena ve Stěpanově soukromá něme-
cká škola obecná, jejíž správa užívala na-
zývá „Schulleitung beim Eisenwerk in Ste-
fanau, Bezirk Steunburg“, která tedy nikterak
neskryvala, kdo tuto školu řídil. Umístě-
na byla původně v č. 156 a byla jednotříd-
ní s 81 náky. Při založení této školy bylo v

české škole 229 žáků. Ale již v příštím roce byla rozšířena na trojtřídku a počet žáků se více jak zdvojnásobil na 485. Že to do-
savadní místnost nevyhovovala, byla ně-
mecká škola přestěhována do č. 158, ale i
zde byly k dispozici pouze dvě místnosti,
takže třetí třída měla vyučování večeř.
Za deset let po jejím otevření se zvýšil po-
čet žáků na 202 a roku 1869 si vymohly
zřetelářny pro svou školu právo veřejnosti.
V roce 1872 měla škola již 292 žáků, zatím
co česká škola pouze 269, tedy nebyla ži-
manisee Štěpánové byla velmi akutní.
Počet žáků v německé škole stále stoupal a
dosáhl vrcholu 315 žáků v roce 1874. Od r.
1877 byla škola zase dvojtřídní s klesá-
jícím počtem žáků. Tak po dalších letech
v roce 1886 bylo jich jen 178. V roce 1890
byla obec nucena postavit pro německou
jako veřejnou nynější školní budovu č.
232 za 13.500 pl., která byla slavnostně o-
tevírána 6. říj. 1891, současně s novou bu-
dovou české obecní školy. Přitom byl u-
spořádán v hutním hostinci o: 159 kon-
cert. vojenské hudby 54. pěšího pluku

z Olomouce. V roce 1890 přišlo 16 žáků z české školy do německé. Od roku 1892 byla škola rozšířena na trojtřídní a počet žáků zase mírně stoupl až na 213, ale od toho roku jmenovaného vyučitele neraději byli kleral, byt poma- lu a kolářovi; díky stále stoupajícímu národnímu uvědomění našich lidí. Roku 1903 byla ustavena zvláštní německá školní rada; dosud j byla jedna společná městská školní rada pro obě školy v místě.

Nebezpečí germanizace se stupňovalo v prvním desetiletí tohoto století, kdy všem si pomysleli dokonce na zřízení německé městské školy ve Štěpánově a snad ustavení samostatné německé školní rady bylo k tomu přípravou. Toto nebezpečí však povzbudilo některé mladé štěpánovské občany, je se hájili akci na zřízení české městské školy, která také skončila úspěchem. Redtím došlo r. 1908 pod dojmem nebezpečí germanizace k významnému sloučení dvou rozváděných

spolku Občanské besedy a Jaroslava v
mohutný odbor Národní jednoty. Tím
byl dán základ k veřejnému dosud
spolkové knihovny Obč. besedy, která
se tak stala důležitým kulturním střed-
iskem pro stěpanovské občany. Zároveň
počet žáků v české škole rose značně
stoupal a v německé klesal, takže ku
příkladu v roce 1907 bylo v české škole
444 žáků, kdežto v německé jen 164. a
v roce 1916 jen 115 žáků.

Konečně nastal rok 1918, rok
našeho osvobození, který rozhodl tímto
zároveň stěpanovskému německu a
hlavně německé škole. Začátkem škol-
ního roku 1918/19 přišlo 44 dětí do české
školy a v německé zůstalo jen 49 žáků.
Od školního roku 1922/23 byla reduková-
na německá škola na jednotřídku s 50
žáky a po uzavření železnic roku 1933
klesl počet žáků na 22 a v roce 1938 na
11 žáků. Škola přestěhována do budovy
české mateřské školy č. 237 v Dřevce
ulici.

ále již v roce 1939 (22. V) po okupaci naší republiky se vrací zase do své původní školní budovy a počet žáků stoupl na 38. V roce 1940/41 při 39 žácích rozšířena na dvě třídky, aby 8. V 1945 zanikla navždy.

Německé obecné škole raději pomáhala v germanisaci těch nejmenších německá mateřská školka (Kindergarten) zřízená v r. 1907 ředitelstvem železáren; spolu vydeřována Schulvereinem. Po převratě byla převzata Kultuerverbandem a v roce 1932 po uzavření železáren, pro nedostatek dětí (zůstaly v ní 4) a pro prodej domu č. 153, v němž byla umístěna, bylo zrušena. Obnovena byla zase za okupace a umístěna opět v domě č. 153. Zanikla na převratu r. 1945 a do jejíh místnosti se nastihovala česká mateřská škola.

První české spolky u nás. Druha (1864-1870), Spolkový život její pokračovatelka občanská beseda (1893-1908) a Čtenářský spolek Jaroslava (1829-1908) měly ráj buditelské o kulturní výchovy a pěstovaly hlavní spív a vzdělání členů četbou, přednáškami, výlety a různými zábavami.

Roku 1882 přistoupil k nim, Spolek dobrovolných hasičů jako ochránci občanů před škodami z požárů a živelnými pohromami, ale vyvíjel i kulturní výchovnou činnost.

Spolek vojenských vysloužilců (přetržení) později Kůzestav podružný potravní spolek (1879-1950) vypravoval pohřby svým členům, které i korporativně v hroji na poslední cestě doprovázel.

Dělnictvo místních železáren založeno si v roce 1895 své poměry. Dělnický potravní spolek pro Střížanov a okolí zpočátku s německým vedením, později ultrakvističským a nato ryze českým. V roce 1927 si vybudoval spolek vlastní stánek v Břežské ulici č. 267, „Dělnický dům“, v jehož nádvoří postaven sál pro D. S. J.

První tělovýchovný spolek „Tělocvičná jednotka Sokol“ se ustavil až v roce 1907 jako odbor T. J. Sokol v Jerotíně aovičilo se původně v sále hostince u Dočkalů č. 173, též v tělocvičně měšťanské školy.

Národní boj se začátkem tohoto století stupňoval a bylo proto nutno soustředit a usměrňovat spolkový život v mohutnou národní organizaci, kterou reprezentovala Ústřední rada české školství (odbor pro české obce na Slezsku byl v Hlučíně), která budovala hlavní české školství v městnách - a u nás Národní jednotka pro východní Moravu, která organizovala boj o naše práva v Rakousku. V roce 1908 splynuly oba spolky, Občanská beseda a „Členský spolek Jerotín“ v mohutný odbor Národní jednotky s 300 členy.

Ze první republiky došlo u nás k zakládání dalších spolků. Vznikly dva nové tělocvičné spolky: Dělnická tělocvičná jednotka - Lásal, založená českými sociálními demokraty v roce 1912 a Orel, založený lidovou stranou v roce 1923.

Vedle českých tělocvičných spolků měli i Němci svůj Turnverein, pro něž si přistavili nově sál k tělocvičně Děln. tělocvičné jednotky

v Dělnickém domě. Onel cvičil v sále hostince u Dočkalů č. 173 a půdoval si hřiště na pravoslavném hostelnu.

Šport našel přímivce u nás a tak došlo v roce 1926 k ustavení Sportovního klubu Štěpánov (SK Štěpánov), který poskytl nové hřiště obecního na Drahošovicím a pěstoval původně házenou a cyklistiku. Neudržel se však a obnovil svou činnost v roce 1932 a to kopanou.

Vznikly i další spolky jako Jednota čsl. legionářů, Obec přátel legionářů, Društvo válečných postižených starajících se o své členy - invalidy z I. světové války, Farmi odbor Charity Ludmila, pečující o nejstarší a chudší občany, Spolek pro chov drobného zvířectva hlavně kralůvek a holubů, Junáci - skauti, Trampská osada LO Štěpánov, Okresní leské jízdy, pěstující jízdu na koni, Spolek pro půjčovství hospodářských strojů, Hudební spolek.

Je okupace byla zastavena činnost všech českých spolků ve Štěpánově s výjimkou SK Štěpánov, který se stal jediným pořadatelem různých kulturních a sportovních podniků.

Kino za okupace.

Kino u nás bylo za okupace hlavně v prvních letech jediným místem kromě hostelů, kde se mohli naši lidé, ovšem pod dozorem cizinců scházeti. Proto bývalo kino již předem vyprodáno, hlavně na českých filmech s vynikajícími herci Rachtou, Fístěkem, Madošinskou, Vlastou Burianem, Marvanem, Paarovou a dalšími. Předprodej vstupenek býval v obchodě u Němců a tu již dlouho před otevřením obchodu čekala fronta desítek lidí na lístky. Hrál se tehdy v sobotu o 8. hodině večer, ale i v 5 hod. odpoledne, v neděli o 3-5-8 hodině, někdy i v pondělí večer.

Doroz míval vždy jeden člen četnické slavnice, který odpovídal vždy za klid a pořádek v kině. Byla to těžká služba udržeti 300 lidí na udi, zabrániti epidemii chřádku při předvádění válečného týdeníku jako se stalo při předvádění snímku o Rommelovi povýšeném při africkém tážení k egyptským hranicím. K nám totiž tyto týdeníky přišly se značným zpožděním a tak nám ho předváděli v době, kdy Rommel, jak se říkalo, kouleval, totiž utíkal

z Afriky po porádku od anglického maršála
 Montgomerieho. Má většina kům kina přišlo a
 požádání tak velmi vhod a dávali na jevo
 svou spokojenost heomadným kastémím, kte-
 rýmú ovšem nemohl asistující četník vstá-
 niti. Druhého rá tu byl na udání na inspekci
 okresní velitel četnický stánce König vyšetřo-
 vati tento incident a postizemý četník dostal
 za to kasárníke. Tato kaslavá epidemie vy-
 pukla dosti často v kine jako projev radosti
 nebo nelibosti a vždy to odnesli četníci. >>

1940

0121

Povinná dodávka mléka

zavedena od 1. I. 1940 do mlékáren po odečtení samozásobitelství dávek.

Rozný vydání nařízení o obhospodarování obuví, zavedení odběrní poukazy na obuv, jejich výdej byl kapesník každému do jeho kontrolky. Kde se však dosti zásti-li obuví, obzvláště mnoho obuví bylo dosa-ženo přívod se Línou, neboť už se počítalo o dlouhou válkou, když Anglie a Španělsko vyprováděly válku Němcům.

V rámci vyřizovací předpisů bylo vydání nařízení o povinné dodávce vajec 6 vajec a 1 masnice. Stejně byla pověřena Anna Langrová č. 406, která je ovdávilá okresní oběrní v Olomouci. Šlepičky se hod-ny zatajovat a při kontrole šlepiček bylo často useto i smutno. Veselo, když se hromy bily šlepičky bez pána, neb je hnal majitel do výměnků a ony jedny za druhou vyběhaly k všeobecné veselosti okrem na vesnici. Horší bylo, když šle-pičky ukryté v "létě" na vesnicích neb ukryté v pytlí-výchny vzaly za své. Ale to vše bylo jistě učené šlepičky. Objevení se kontroly se později okamži-ty po celé vesnici.

Mutter und Kind - Kindertagsstätte.

Komisi zřídili ve Štěpánově r. 1939
mateřskou školku a spolek organizaci Mutter
und Kind, na jejichž udržování musela
obec přispívatí posuv 5.000.- Kč a 2.000.- Kč,
alkem 7.000.- Kč od roku 1940.

Mateřskou školku byla umístěna v
domě č. 153 (Gmdlich)

Požární generální prohlídka komisi
provedena zvláštní komisí v lednu
1940 a naprořádáno 1041 komínů, z toho
zjištěno 2 vadné.

Pannin válecní

zakoupena přijezdná cesta od obřá-
domku k nové silnici po nadvjezd přes
hranici, farská cesta, cesta v Kletově a
'Šumitá ulice'.

Obecní kronika

zakoupena od Mil. Poppišila za
Obnovu za 144.20 Kč.

Telefon

do obecní kanceláře zavazeno v
dubnu 1940 a to za zvláštní investic.
ní příspěvek Kč 250.-

-1915-

Olava 1. května 1940.

Veřejné slavnosti zakázány, rovněž zakázáno slavení májů a dokonce vyvěšování slajků a praporek. Jakékoliv shromáždění nebo pušení veřejného klidu a pořádku budíci ihned v zárodku páznei potlačeno (s následným narušením). Jinak bylo volno. Platil zákaz nošení odznaků a sluh, též puštění kříd a demonstrací kladení květin k pomníkům. Šlo platit pro všechny významné dny jako 28. I., narozeniny a smrti presidenta Masaryka, narozeniny pro Beneš ad. V tyto dny a dny předcházející a následující musely být pomníky hlídány a květiny k nim položene odstraněny. Květinové dary položene k pomníkům byly přemístovány na hřbitov, aby se předstoupily represáliím.

Sčítání lidu v r. 1940.

Sčítání lidu v Čechách a na Moravě bylo navzdore na 28. V. 1940. Veškeré přípravy však byly zastaveny 29. II. 1940 ježto sčítání lidu bylo odloženo, poněvadž Němci je nemohli potřebovat.

Občanské hlídky

novin, požárních, zasedených v červnu 1940. Jejich účelem bylo brániti sabotážím

činami na důležitých objektech a zařízeních
jako obecní úřad, pošta, záložny, úřad
fy Korák a Vážanský, továrny nábytkov, te-
lefony a elektrické vedení, stodoly, sloty
slámy a. t. d. Z počátku chodily s hlídky a t.

I. od Babošík až k mlč

II - - - - - po čitnickou stanic

III od čitnické stanic až Korouška ústí.

Později se hlídky zredukovaly na dvě
a ke konce se hlídání vnohannu obdrželo a
na hlídky se posílaly placení sloty (křes
1 za dva až s hlídači). Spaz hlídek byl v
inspekční místnosti hasičské v padnici,
která vlastně pro tento účel byla zřízena
přepažením hasičské zbrojnice s vnohannu
se sloty. Odtud se započíná se do hlídkové
kničky se vzhácelo na hlídky. Od půlnoční
maslupovaly nové hlídky (6). Stálov poho-
lovat po ulow mu na strážnici měl vždy
1 hasič. Hlídky kontroloval čitnická sta-
nice.

Po dobu času byly byly noční požární
hlídky ještě pozdější a hasičské nové hlíd-
ky, které figurovaly i se dvě a byly pozdě-
ji nahrazeny požárními hlídkami starých
občanů, neschopných práce, kteří a vyhrá-
vali na dvoře padnic na slunce celý den.
V roce 1941 po jejich zřízení po několika dne
museli choditi i se dvě po poli tento po-

chůzku. Hlídku I. Po nové silnici (k nádraží) kolem pravoslavného kostela, kolem dráhy na nadvězd přes Strašici, po Strašici, přehorou cestou na nadvězd, kde je ob pohled na pole kolem Břízín a Benátek, zpět kolem nádraží pod podjezd a po nové silnici do hasičské zbrojnice.

II. hlídku: Kolem pravoslavného kostela do hromy (směr k hornímu kmeni) po silnici k Břízíně, po Strašici k Lávnovým molenám, zpět po Strašici na nadvězd, kolem dráhy a po nové silnici do hasičské zbrojnice.

Po obědě musel se minimálně hlídek vrátit a poté minimálně veřejně cestu odvést.

Hlídkami povinné byli všichni občané (muži) od 18 do 60 let, ale s četnými výjimkami, které zpravidla musely být kromě, prováděly se na ně kde kde odstavovali, tudíž na kromě těch hlídačůvých byl jen málokdo.

Mléko

Od počátku řízení hospodářství se mohlo mléko chlebové obilí (i ječmen) jen na mléce prodeji a to nejvýše na 4 roky. Původně bylo možno mléko v libovolném mléce, později byl starověk pro

každou obec určitý mlýn. S objevením československých pohrů se rozšířily i mléčné předpisy, které vyvolávaly zavedení „konvoje“. Tak každý lid mohl opakovaně jezdit s mlékou do mlýna mléka a školovat v mléčném den. Štěpánov byl rozdělen do 2 mlýnů, v Librovi v Jáně Hubertův horní konec a v ústředí a pátek každý týden, dolní konec až po hostinec Vyhnanáček a 121 mlék v Demáčkách v Martině Láka. Přemýšleli se tím mnoho časně, ale často bylo plus humorně a i došlo.

Kdo chtěl moudřejší týden mléka nebo školovat, musel se přihlásit na padesát a dva přihlášení se sestavit „konvoj“ a s příslušným počtem vozů. To pak naložili obilí i krmivo, kteří neměli své požadky. Práz pro horní konec byl v hostinci Frank. Kamaváda, (lidově zvaného „v Grobiánu“) v. H. v Klebetově, pro dolní konec v březské ulici v Dělnického domu. Tam se vyžádalo přijezdu všech účastníků a také sepsat se mlýna. Správa a kontrola se mlýnem zpusobila v konvoji popláchl a všechno přesporátní (černé) obilí mizelo v domácké v Klebetově nebo v březské ulici. Každý konvoj vedl vůdce konvoje (konvojführer) určený obecním úřadem, který předal ve mlýne všechny mléčné povolení a hospodářskými vzhledy, zaplatil od mléka. Byla to důležitá osoba a musel být hlavně šikovný.

4 Zapovězení školování.

Aby výzkobí pův byla zajištěna, zapovězení výzkobí domácní školování. Pevně provádět zpočátku okres, později obec. Školování se mohlo provozovat na školování provedené vyloučená obecním úřadem. Za tím účelem zástupci obce musel odprečítati školování a pro školování předepsaných množství krmiva obilí zase zapovědit. U nás časem se našla praxe, že se školovalo zapovězeným školováním a bez školování porodem, případně 2x až 3x na jedno. Někdy našlo v konvoji zjištěno černé, mléko, ať se odvezlo žitě bílé a bílého. Umělo se v tom chodit.

4 Zapovězení maselnice.

3 Maselnice (odstředivky) byly nutno zrušovat zapovězením později odvezdání důležité součástky obecním úřadem, aby žitě nemohlo být používáno k výrobě másla, které Říše šlik potřebovala pro přednostní zázobování našich Němců, hlavně Hitlerjugend. Přihlášené byly pouze 4 a součástky jsou dosud uschovány v obecní kanceláři (1948) Později byly volnými odstředivky dřevěnými korporemi, neměly-li součas-

ni hoviči doylek.

Zřízení protiletického zákopu v německé škole.

Riše měla velkou starost v směn-
ní mládeže a proto dostala obec nařízení, zru-
diti ve školní záhradě německé školy (v ús-
kjetu na 1 protiletický krytý zákop a to na
podzim 1940. Byla o tom brožura práce,
poněvadž zákop neměl být příliš široký,
ale značně hluboký, vyložený deskami, který
opletení proutím. Po větším dešti a po mra-
zu se často sesul (stála v něm voda) a
musel se budovati znovu. Vyžádal si ná-
klad 752 Kč a nebyl to nic málo.

V roce 1944 musely být pro německou
školu vyhledány a zřízeny protiletické kry-
ty. Zlatášínská komise byly vyhledány sklepy
v č. 307 (v Hašků) a v č. 83 (na hůlce
vedle hostince 159). Úprava si vyžádala
4.219.60 Kč a obec je musela zaplatiti.

Starba II části - úseku I ulic obecní kanalizace.

Starba 3. úseku 2. části zadána 9. V.
1940 firmě ing. Lejsek a Souček v Olomouci
za obnos 402.985.75 Kčs (účetní 9. V. 1940)
obce dodá na pozemky kámen a obrobiny
sama. Potřebný obnos se uhradí příjky

v Občanské záložny v Olomouci, knihovni
 zajišťova na Oskarský les kv. st. 1232.
 4. X. usnesen prodloužiti starbu 4 vyústí
 až po německou školu nákladem 150.000.- Kč
 a současně usnesen přikročiti ke stavbě
 nejpotřebnější části 5 vyústí v boránské části
 na hutě nákladem asi 500.000.- Kč.

10. X. 1940 byla ve Štěpánově ministerská
 komise projednati žádost obw o rozšíření pří-
 spěvků na kanalizaci. Na jejím podkladě
 rozjel Zemský úřad, Poprv, příspěvek z toho
 15%

ministerstvo zemědělství z 15% na 25%
 ministerstvo sociální správy nové 10%,
 takže celkem rozšíření příspěvků z 25% na 50%

Zasedání

byl Petrůček Josef z č. 167 dne
 2. II. 1940 až do 28. V. 1945.

Jmenování

Obecní úřad v Olomouci jmenoval za
 resignovaní členy a náhradníky osv. dem.
 strany (německé) a za členy propuštěné stra-
 ny komunistické členy obecního zastupitelstva
 tyto členy:

- Prezident Julius č. 152
- Čedlích Vilém 153
- Michl Hermann 156

Náhradníky : -198-

Küffel Rudolf i. 219

Polinger Karel 167

Jurecek Alois 297

Člen Správního Julius Jureček členem obecní
Rady.

Německé kurzy

pro učitelů a samostatně zaměřených.

V prosinci 1940, byly zahájeny v
obecních úřadech ve Štěpánově 2 kurzy
němečtiny pro samostatně zaměřených
ze Štěpánova (8) a Libovic, z Nov. Hrozové,
Dopětin, Krušova a čítnické stanice ze Ště-
pánova a z nádražní čítnické hlídky, pro-
storného úřadu a později čítnické stanice z
Hrochovy a Hrochovic.

Jeden kurz vedl místní p. farář
Starší Josef, býv. profesor němečtiny na gy-
mnasiu v Kroměvísce a druhý učitel Wei-
ser Josef a později řídící učitel německé
školy Navrátil Dominik. Dělost a postupem
časem upadala a pokroky v německé postu-
povaty velmi pomalu a konečně skončily ve
němečtině v Obecním úřadu v Olšanech
nejprve písemnou 9. II. 1942 a na to ústní
skončily.

Výsledky byly velmi slabé a z 8
obecních úředníků učitelů 3 skončily.

Podání němečtiny bývaly ohromně dělné
opítkou - tedy pravý opak zamýšleného učení.

Starba domu pro chudé.

Obecandrat nařídil obci postavit dům pro chudé na základě zákona o státnímu prachu. Protokolář se zaměřoval na příjem a příspěvek 3% na úrokování a umorování příjmy. Namísto se provedení stavby domu i. 200 v jednom poschodí nákladem asi 30.000.- Kč a příslušné plány vypracovány. Získalo by 9 bytů.
(Ust. 9. V. 1940)

Po zhotovení plánů (Kč 5.011.-) rozhodl Obecandrat smlou postavit mostek v 12 jednopokojových bytech nákladem asi 700.000.- Kč a vypracovány plány arch. Novákem z Olomouce.

Starba zadána d. V. 1941 zastupitelství Vojtěchu Langovi ve Štěpánově č. 145 za Kč 690.888.-, nejlevněji byl star. Oskar Krumm (Němci) z Olomouce Kč 686.221.-25, pro kterého byli Němci. Ve schůzi obecní 13. V. 1941 pro nátlak Němců (hlavně Miroslava Krumma) zadána starba Langovi. Obec to vyhrála, ale po zhotovení základů byla starba zastavena tím, že ministři různých stran nepřidělili na stavbu ani dřevě, ani uhlí a železa a vyhráno tím 140.000.- Kč, které si vyžádaly plány a starba základů. Prostý starý jeon památníkem nacismu. Když se starba zadala Němci, pastěji mi.

Političnou přijetím povolila Agrární a Kmeďel-
ská banka mexancká 766.000.- Kčs.

Jednoduchá výška ploch

Při výřezech stěnách a silnicích stanovena
na 1.40 m a musí být latové, příp. drá-
ženné a jen v prostrannějších místech u dvo-
řů mohou být deskové.

Konflikt na západě

10. 10. 1940 vypukl konflikt na západě.
Velké naše naděje byly brzy zklamány ne-
úspěšným spojením, ale vřata v konceci se
lézebrá dobře věci byla silnější.

U úspěšným navštívil poselů jim i do-
zob. Při jeání návštěvě páme a obmen-
kích oblandrátku dráž mladý úředník
se hozei pozvil nad nadpisem Radni-
ce a mandit jeho okamžitě odobraním
a hlásem provedení příštího dne. Nápis
musel být odhalen. Při návštěvě tabule
na chodbe radnice před ním neobstála.

Romské všechny firmy musely být ne-
mekčeski. To měli zedníev a valerán
přáve a těch přemánek přihlížejících.

Na Vše svatě nemělo se ovilili na
hřbitovech svíkaní. Náhrada získána
v přemýjet keliměch s lojem a j. máraz.

Starba kanalizace.

Dovozem na úhradu výloh spo-
jích se starby kanalizace vybírali poplat-
ky za společní stoky do obecních stok a
převážně těchto na 6 poků - se obytné
místnosti 10:- Kč a hospodářské 20:- Kč
počet, výnos počet asi 35.000.- Kč.

4. XI. 1940 zadána starba 4-5 výústí
kanalizace ing. Lýchovi a Souškov v Ol-
mouci a to výúst. 4 za 269.671.44 Kč
" 5 " 291.910.02 Kč,

Dodávka obrobků zadána firmě
Karlous Frankoška z Kroslic 1 km a 30.- Kč
s dorazem 35.- Kč, v p. 1942 a 41.60 Kč, celkem
asi 2.000 m.

Udržování kanalizace provedl
Kudal Josef, Štěpánov č. 348. 8. V. 1941 provedl
na dokončení zbylé části 4 a 5 výústí kana-
lizace.

Úhrada z příjmy hypotéky 600.000.- Kč
uzavření v Občanské záložny v Olomouci,
na 20 poků a 50% příspěvkem úřadu. Půl
splat obci dluh na 1.100.000.- Kč. Starba
zadána fe ing. Lýchovi a Souškov v Olomouci.

Prodej bývalé železny p. č. 121
ve výměře 303 m² uzavření při provádění
kanalizace U U Dr. Frankovi Jarosl. č. 210,
Hradu Karlově č. 222, Kameničkové Ludmily

č. 4, firmě Baťa a dalsím, každému část
pod jeho záručkou a to 1 m² za 50 haléřů.

Příspěvek obce

na úpravu - vydláždění nálebových nábřahů
účet 7.065.20 Kč, vyprávněný dle dodávkové
karty 21.121.60 g.

Cerovní komitety

V srpnu 1940 zahájily činnost cerovní
komitety. Později stal jejich členem míst-
ní nacistický předák "hodinář" František
Förster z č. 245, probrach řečel, a mimozá-
přicházel do úředních styků. Jeho speciá-
lou bylo, pokusovat řečemi drobné křesť-
ské a jiné malicherné přičiny. Byl nenávi-
dný celým krajem olomouckým, a mluvit
mohl a po přematu obdržel za svou činnost
25 let vězení.

Stanovení odměn obec. funkcionářům 4. X. 1940.

Starostovi	3.200.- Kč
Učíměstskovi	500.-
Obec. hospodář	1.000.-
Pokladníkovi	2.000.-
Lesnímu hospodáři	1.000.-
Díly do Olomouce 12 dnů	20.- Kč, celk. 40.- Kč
Do Opavy	150.- Kč
Do Ppalmy	200.- Kč

4. X. 1940 prosto L 200.- na zakoupení pap-
raku obřezávkám.

Kolandaec 1 částí I etapou obecní
kanalizace

(od lokality pro mlékárnu) Zemským úřadem
v Dpně 21. XI. 1940.

Odkoupení území podnikatelé by ing. Strahel a Panská- vík čim	596.530.68 Kč
Práce v jezírku obce	17.541.95
Kolandaec	500.-

414.272.63 Kč

Práci malířů

267.055.44

Překročení čim

147.217.19 Kč

a to hlavně v pygól, zvýšení mezd a
prodloužení kanalizace.

Počasi v r. 1940.

Rok 1940 měl abnormální počasi.
Kruhá zima způsobila mnoho škod a
ovízeli, stavěti komunikace nemožná.
by provy na silnicích a tuhé mrazy
nížeť ovce a obrovny i lesní.

Zjišťování podvochu původu.

Všichni výjímí zaměstnanci
museli prokázati podvoj původ, že ne-

mají žádání předka říšského původu. K tomu však potřeboval každý svůj křesťanský list a manželství, křesťanský listy podání a pravdivé obvyklé manželství a oddávací list svůj a podání, celkem 16 dokladů obstarávající více jak jedno století. Pro měkké zaměstnání bylo zjevně žádání předka přímo nemožné, narodili-li se net žení se k tomu přímo námi. Prokurátora případně v nepřátelské zemi. Opatřování těchto dokladů si vyžádalo velmi značného nákladu a mohly se dávat spíše za zaměstnání. Summa k předložením 16 dokladů byl do 31. 8. 1940.

Oberlandrat Jonak z Nov. Opatrovy.

Jednoho dne zastavilo přepychové auto před říšskou říšskou - katolickou farou a z něho vyvolupil muž vysoké postavy v německé uniformě a zamířil na faru. V panu faráři řekl, že si jde Gestapo pro něho. Me tím se vypravil měl národný Oberlandrat Jonak z Nov. Opatrovy, jak se představit. Uel byl obřadně pozván a před tím musel prokázat říšský původ. K pátrání po předcích vedl do Štěpánova a za tím účelem byla jeho druhá manželka Štěpánova. Opatrovy starých matrik zkušení bylo zjevné, že jeho pod má své kořeny ve Štěpánově i to a to prohlášení samého Oberlandrata má svůj původ v

Jugoslani a nazývati se Jurnáci.

Obdobím tento případ jako doklad o germanisaci u nás. Podobně obstarával p. řád česky písmo i místnímu řídicímu úřadu německé školy Karáňkovi Bonifáci - pocházel z č. 12.

Podlejšího potvrzení zjistím, že případ Občanského Jurnáka se stal našim podzimem r. 1942.

Slib věrnějších zaměstnanců.

Do 15. V. 1940 museli všichni věrnější zaměstnanci složit písemný slib Václavovi a říšskému kancléři, natisknutý formou české, ačkoliv jinak, všechny listopisy musly být jen německé.

Počasí v r. 1940.

Počasí v r. 1940 bylo abnormální. Půlka zima připomínala zimou roku 1929. Kapadly spousty sněhů, takže komunikace byly zastaveny, ve školách byly učební přázdny a mnoho občanů bylo mrazem zmrzlých. Jaro i léto bylo deštivé a chladné, v červnu velké lijáky, takže země se opoždily. Obilí velmi špatně vyrostlo. Spasen byl velmi chladný - 12. VIII. jen 12° C a

celý podzemí byl chladný. Kovaní zejména
mávnoucí na ohřevu nepůsobili mnoho štěrku
& pahradáků i na elektrickém vedení.

Německý název „Stefanau“

Podle předního německého ozna-
ení míst pro Geology a dopravu byl v r. 1940
stanoven pro Střepánov opět německý název
Stefanau. Do toho musely být opraveny i
orientační tabule. Pouze tohoto přejmenování
nemělo být používáno v předním styku a
německé píči. Tam se užívalo české přejmeno-
vání Střepánov.

Novoslarby v r. 1940.

č. 465	Stanzel Jindřich a Marie	(v haldu)
č. 469	Lavadič Vladimír	(horní koma)
č. 476	Olšanský Josef a Lydia	v haldu
č. 478	Grüdel František	v haldu
č. 481	Kovářková Františka	v haldu
č. 483	Četřová Miloslava	v haldu
č. 489	Králšchmer Max	v nadjezdě
č. 495	ing. Vojtěch Kamenický	horní koma
	rozdělení úseka:	
č. 498	oddělení od č. 921, Václavek Jos. a št. št.	

SS manie a Hitlerjugend.

Vedlelem byl Hroch Karel a alkem byl S. S. manie ve Stupávce, 64. Cílně ověřiti a sbírat předoborati se (dřevem) pro vznik, aby asi nam domovoděinim nahraniti obrati a vyms-
rovali kři perspekt.

Hitlerjugend byla vlastně státním organizací nacistů, nikoli jíš tím malým dětem vložkati do hlavy naráviti k tomu, kdo nepatřiti k nacistům, Hermannovka vřiti je se obrati a k tomu jí získávali v Německu také mládežnou uniformou a kordičkou pro hřbet, symbolem to (zabijácký). K tomu všem patřily (je) ještě nezbytné tříškové bubny a píšťaly, aby vše přelákávalo německou mládež do jejich stádků. To také vyhovovalo mládeži se potom přerušovali vyhovová S. S. manie.

1947.

Vzpomínka na tento rok je vzpomínkou na spousty sněhu a katastrofální sucho.

Letošní zima byla krásná pro lyžáře a sán- Počasí.
káře, ale jinak velmi krutá pro domácnosti. Za-
čala již 12. prosince měsíční mezičky, které se
však stupňovaly a v lednu dosáhly -25°C zimy.
V únoru napadal sníh a to takové spousty, že
veškerá doprava ve vesnici i mimo ni byla
zcela zastavena. Sněhové pluchy měly dlouhou
a světlou práci, aby uvolnily aspoň nejdůle-
žitější spoje. Mléko dovážené ze Štěpánova do
Blomouce muselo být po několik dní dopravová-
no drakou. Krutost zimy značně zvyšovala nou-
ze o uhlí; toto se vydávalo nepravidelně a to pouze
50-100 kg, což zdaleka nestačilo. Místní si pomá-
kali koupí na černém trhu, jiní dováželi uhlí
z Ostravy.

Zdálo by se, že takové spousty sněhu zamech-
zí půdu hluboko provlhlou, avšak sníh rychle roz-
tál, voda do zmrzlé půdy nemohla, rovněž zamez-
lé říční vody nepůjaly a tak se voda vyli-
la a způsobila nevyhlá záplavy na polích, vesnici
i dvorech a přivodila značné škody. Na Moro-
vě museli vojáci odšťelovat led, aby uvolnili říční.

K tomu všemu nepišelo celé letní období, takže nastalo ohromné sucho, které mělo shoubný účinek na úrodu. Ohrozilo výživu a tím hospodářskou rovnováhu republiky. Díky Sovětskému svazu, který nám z nezávislého neštěstí pomohl tím, že nám dodával celé dlahy obilí a potravin. Teprve 30. září přišly první deště.

MNV

Místní nář. výbor konal četné schůze při průměrné účasti 26 členů a 30. měl plně ruce práce v oblasti práce vplynulé a popřevratových poměrů jako bytovou otázkou, domy po obřích, představením živnostenské komise (autodoprava), úpravou dávek a poplatků, zřizováním místního rozhlasu, učitelského domu, regulačního a zastavovacího plánu, bezplatné sítnice na horním konci, levným hospodářstvem

Obvodní lékař.

Od 18. prosince 1946 byl Štěpánov bez lékaře; teprve 8. ledna 1947 nastoupil Dr. Alois Valenta jako státní obvodní lékař. Tristěhoval se z Kárnosti 1/2

Zahájení dvou-
letky

2. ledna byla slavnostně zahájena dvouletka hudbou na nádraží a v podnicích, aby pracující s tím větším nadšením a zájmem se pustili do přípravných plánů.

Zubní lékaři.

13. ledna odstěhoval se zubní techník Josef Jiřičný do Šumperka a tím Štěpánov byl po delší dobu bez zubáři. Lékař Dr. Hojanov, který po dobu okupace rovněž ordinoval ve Štěpánově, odstěhoval se v r. 1945 do Šumperka. Oni měli pěknou klientelu a pověst dobrých odborníků.

23/2 skončil zimní čas, aby nebyl již v puštických letech zimní čas zaveden. Zimní čas a letní čas měl přinést hospodářskou úsporu, což však zklamalo.

Na jaře provedena úprava prostanství před opravou propanníkem padlých a prouů světlové války se vedení stromů před řid. Boh. Hřidala. Dorazdukůch & kosiakých topolů propanníkem p. vykáčeno a osazeno 21 topolů pyramidálních. Upraveny chodníky a na ráhnech nasazeny řízičky polyantky. Živý plot ostříhan a doplněn a proti proum opatřen ještě plotem drátěným. Náklad 2508 Kčs.

11/3 převzalo Hospodářské družstvo v Ol. Hospodářské mucei shledisti žemědelské záložny náhupnicko družstvo. oddělení a zřídilo v něm svou filiálku; shledisti rozjiřeno doradu. Žměna tato měla velký význam pro Štěpánov a okolí, nemušlo se jezdit do Blonova. ce. Kino. Slavie

24/3 převzalo kino Slavie, dorud v rukou legionerů, do státní spravy.

29/3 zemřel v Blonovci na odpočinku u. u. J. Dolžel Josef Dolžel, který působil ve Štěpánově od roku 1897 do r. 1924 a zúčastnil se činně spolkového a kulturního života.

Národním mřížením povolováno na ž. Žměna přídost žměna přijmání. Ve Štěpánově využit - žměna hováno toho jen v jednom případě (Drušč. Čech)

6/4 byla otevřena čítárna při místní kni. ho oně; umístěné v obecné škole.

- Oprava mostu. V srpnu opraven most u Kamarašů, který byl poškozen německým vojskem v květnu 1945 před Rudou armádou. Rovněž most u Libošě byl opraven.
- Partyzánské odznaky 1/6 odevzdány předsedou MNO diplomny a partyzánské odznaky čtyřem zdejším občanům: Filip Dubný, Oldřich Hlynek, Josef Proboš a Bohumil Fabiánek na jejich obětvolu činnost v době „nesvobody“.
- Pam. deska Fr. Hrubému 24/8 přičastovali zastupci MNO a jiní občane odhalení pamětní desky střeškovskému rodáku Fr. Hrubému, zemskému archiváři a univ. profesoru v Brně. V jeho vědeckých pracích jsou zmínky o našich krajích. MNO ve Štěpánově daroval na pořizování pam. desky ve Střekově 100 Kčs.
- Fond nar. obnovy 8/9 začal úřadovati, Fond národní obnovy, tříčlenné to komise (2 členové MNO a 1 úřední odhadce z Hranic) určené pro odprodání svatků po stěnsích.
- Autobusová doprava 6/10 obnovena autobusová doprava do Blatné, čtyřikrát denně.
- Benderovec 20/10 byl zastřelen v Horckém lese u Lymbova 19 letý Benderovec. Benderovci byli ukrajinští dobrovolníci, kteří se přidružili k Němcům; po porážce Němců postupovali z Polska přes Moravu a Slovensko do amerického zajetí v Německu.

V roce 1946-1947 bylo vyplaceno na úhradu válečné škody způsobených válečnými událostmi 69 občany 519.600 Kčs ze statku pokladny.

Letošního roku provedena stavba místního veřejného rozhlasu, pro Štěpánov vzhledem k jeho rozloze tak důležitá. Stavba raděna J. Mašek v Blomouci, který předložil účet na 127.469,50 Kčs. Celkový náklad byl vyšší a byl uhrazen z velké části sbírkou po domích a výtazky z plesů.

Velkým dobrodincem pro obec je asfaltová byprávná silnice, která však bohužel byla provedena jen v úseku od pravoslavného kostela k mlékárně, na základě ONV ve Herberku a ONV.

Letos se hrálo deset divadel skoro vesměs místními ochotníky. Významnější z nich byla hra, dle na Karlštejně provedení nejším Sokolům a, Václav Krobický a Krobice sehraja místním Orlům.

Kromě toho byly pořádány četné přednášky, dva koncerty (Sestnáctka-Oběava a Mor. filharmonie) a různé zábovní podniky.

14/5 byla v zahradě u Dylmonků výstava výběru obecních plemenných býků, kozlů a koní ze Štěpánova a okolí.

1/6 výstava různých prací žáků místní školy. - velmi zdařilá

10/8 výstava foto. a kinoamaterů.

9/9 byla v Olomouci krajská hospodářská výstava. kde mi vystavoval Štěpánov obecní plemenné byky a dostal I. cenu.

Plesy

Různé korporace a spolky uspořádaly deset plesů; z nich vybráno na obecní účely 12 952 Kčs. Největší účast byla na „Sibířkách“ Sokola - 569 účastníků, nejmenší na plesu Čela - 84 účastníků.

Sbírky

1/11 byla uspořádána příležitostná sbírka pro sociální účely - vynesla 7430,50 Kčs.

27/3 sbírka textilií a obuvi pro školní děti; pro měšťanskou školu 49, pro obecnou 69 textilií a obuvi.

5/6 sbírka na knihovny v pohraničí; vynesla 2260 Kčs.

9/10 sbírka na zřízení místního rozhlasu a zároveň sbírka na pomník pres. F. g. Masaryka a oběti okupace.

1948.

Jubilijní rok: 100 let od zrušení roboty, 500 let od založení Karlovy university, II. vsesokolský slet, přeměna demokratické republiky v lidově demokratickou - nová ústava - nový prezident, - nová vláda, změna hospodářské a sociální struktury státu.

25. únor 1948 byl významným dnem pro politický, hospodářský a sociální vývoj naší republiky, plný napjatého očekávání, jaké správy přijdou z Prahy. Vládní křise byla vyvolána demisi ministři čsl. strany socialistické, lidové a slovenské demokratické. Jednalo se o to, zda republika půjde na pravo nebo na levo. Po urputných bojích a manifestacích vítězila strana komunistická. Reakcí ministři vyloučení a utvořena pod vedením K. Š. nová vláda s ministry z tak zvané nové osvobozené Fronty národní jednoty totiž ze členů čsl. socialistické, lidové, zástupců masových organizací a hlavně strany komunistické. Předsedou byl Klement Gottwald. Byla to doba rušná, dalekosáhlejší změny, kdy systém liberalističtý se rychlým tempem přeměňoval v socialistický.

25. únor

Důležitým činitelem při provádění těchto reforem byly akční výbory národní fronty vybavené značnou pravomocí kontrolní a rozhodovací. Vě Štěpánovi ustaven akční výbor ČČ s 25 členů

Akční výbor ČČ

všech politických a masových organizací. Provéřoval členy MNO, všech místních spolků a institucí. Z MNO odvolal čtyři členy a nahradil je zástupci masových organizací.

Národní
správa

Národní správa zavedena do podniků
Novák Štěpán, továrna nábytku č. 269
Rolnické mlékařské družstvo
Kamarád Vojtěch, zemědělský mistr
Váňanský Jan, továrna nábytku

Abdikace pres.

7/6 následovala abdikace presidenta Dr. Eduarda Beneše. Novým presidentem zvolen dosavadní předseda vlády a KSČ Klement Gottwald. Novým předsedou vlády jmenován předseda ÚRO Antonín Japotochý.

Úmrtí pres.

Dr. Ed. Beneš.

3/9 zemřel bývalý president budovatel Dr. Ed. Beneš. Slavnostní jeho pohřeb konal se v Praze za velké účasti lidu, státních úřadů a různých delegací. Že Štěpánova jeli mnozí občané na pohřeb. Tělesné pozůstatky byly převezeny do Sezimova Ústí, kde byly uloženy do vlastního hrobky.

Volby
do NS

16/1 byly sestaveny nové voličské seznamy. Volební právo dostali občané již od 18. roku. Zapsaných voličů ve Štěpánově bylo 1767, z toho 796 mužů a 971 žen. K volbě se dostavilo 1601 voličů a z platných 1562 voličů jednotnou kandidátku Nář. fronty 1422, přiznaných listků odevzdalo 140 voličů.

Partyzánské

18/1 48 se konalo slavnostní předání partyzánských odznaků všich odznaků in memoriam pozůstalým po padlých

Šatouškově Alois, pokrývači č. 281 a Veselím Rudolfovi, zed. zřízenci č. 170. Tito za boji o Štěpánov 4/5 přišli frontu, aby informovali ruské velitelství v Bohuměřicích o postavení stánců ve Štěpánově a tím zachránili zničeni jižní částí Štěpánova. Sami však padli za boji o Štěpánov salvou z „katusi“ 6/5 45

1/1 48 měl pohřeb v 80. roce svého věku obecní slouha „švecík“ Jan Štyl, pyšně se honoucí titulem, kriminální rada. Byla to typická figurka, známá nejen ve Štěpánově ale i v širším okolí pro bodrý humor, osobní dobrotu a postívat. Pustil se i do versí, kterými při bubnování obvesloval Josefky, Aničky a i při jiných příležitostech rozsměl občany. Tito ho volali na trochu toho „trunku“ a tak se nikdy stalo, že se „švecík“ s bubnem ani na druhý konec obce ani nedostal. Jinak svou službu konal svědomitě a poctivě. Byl i dlouholetým funkcionářem v „Nár. jednotě“ a knižovní radě, kde se aktivně upletňoval. Jan Štyl

21/3 v neděli se konalo tak zv. národní smutna Nár. směna včtěrštv, kdy dobrovolci ochotně opravovali vlnice, včtěstel, křiště, školy, haseči kopali požární studnu.

3/3 byly dosavadní tělovýchovné organizace: Sp. Jednocení kol, brat. Dítu. těl. jednota sloučeny v jednu korporaci tělových org. si Jednotu Sokol.

1/7 48 byly rdejší záložny Zemědělské a Živo. Přeměna záloženská sloučeny pod firmou „záložna ve Štěpánově“ žen. kterou později přeměnilo ministerstvo financí na „zá-

ložnu Kampelickou ve Štěpánově. Ústav umístěn v byva-
lé záložně františské.

Sloučení pol. stran Po volbách do okr. shromáždění bylo provedeno
sloučení Komunistické strany s Čsl. soc. demokratickou
v mocnou a vedoucí K. S. Č., mající u nás po sloučení
přes 400 členů.

Bytová
stážka Bytová stážka působí největší potíž, nezdatosti
a křivdy. Ač se v posledních 3 letech odstěhovalo ze Štěpán-
ova 800 lidí, práce je stále značný nedostatek bytů, vlastní
vhodných bytů. Štěpánov byl za okupace přelidněn a mno-
ho bytů je jednomokojových a zaražované závodních, což se
myní při zlepšování životních podmínek pracujících
odstraní.

Tabáčky 1/4 byly zrušeny tak zvané „tabáčky“ a prodej
kůříva byl opět po letech volný.

Soutěž na sním- Loni MNO vypravaná soutěž na nejlepší snímek
ky Štěpánova Štěpánova skončila 15/10 48. Uděleno bylo om cen v
obnosu 2000 Kčs. První cenu 500 Kčs dostal Rudolf Št-
vák, technický vedoucí u fy S. Novák, ze snímek měřta-
ky a okolí. Druhá druhou cenu 400 Kčs dostal. Dvě třetí
ceny po 300 Kčs připadly Štěpánu Novákovi a Josefovi
Pavlitovi.

Nová organi- 1/9 zahájen nový školní rok se změněná organi-
zace škol. zace:
I. stupeň - národní škola, dřívější obecná
II. " střední " " měšťanská
III. " gymnasium " střední.

Mysliveckou společností ve Stěpanově v roce 1948 Kůřist mysliv-
celkem zastřeleno: wecké společnosti

20 zrců	škodné: 2 tchoři
314 rajců	3 lasice
61 bažantů	5 kánů
200 koroptví	1 krahujec
7	12 vran
2 sluky	2 straky
7 div. kačen	5 sojek
	23 kočky
	3 psi pobíhající na poli

K 1/7 1948 provedena soupis hospodář. zvířectva Stav hospodář.

koně ... 137 a toho 24 hřebci	zvířectva.
skotu -- 404 " 193 krav	
vepří -- 339 " 93 prasnice	
koz -- 444	
slavic -- 3191	
hus -- 116	
kačen -- 61	
hrocanů -- 17	
perliček 2	

Stav koní, skotu a vepří po loňském suchu znač-
ně poklesl.

Mírné deštivé počasí a konce r. 1947 přešlo počasí
do nového roku 1948 a bylo přerušeno až 15/II. sku-
tečnou zimou (až -20°C) a pěknou zánicí, občas do-
provázenou větrnicemi a vítrnicemi. Za tichých dnů
stoupala teplota až na +10°C. V ostatních obdobích roku

nevykazovalo počasí nijakých výkyvů, takže i úroda ve všech odvětvích byla celkem normální. První jarní práce na poli začaly ojedinelé 24/III. 1948.

Nová pozemková reforma

Zákonem č. 46 z 28./III. 48 byl nařízen výkup zemědělské půdy, která je v držení zájmové a kterou vlastníci sami bezdůvodně neobdělávají, ovšem s četnými výjimkami.

Vykoupeno:	Farní obroč č. 15	12,8028 ha
	Bátek Frant. č. 44	18,5468 "
	Kučerova Libuše	10,5432 "
	Lamencův Jeroslav	10,9598 "
	Čadloží Jeroslav	0,4383 "

Vázané hospodářství

14/XII. 48 nastal u nás první přítom do vázaného hospodářství s potravinami. Toho dne zahájen volný prodej vázaných balíků obsluhujících různé potraviny, větší za 600 Kčs, menší za 400 Kčs. F. Bata dala do volného prodeje balíčky s pomazánkami, punčochami a p.

Kulturní činnost

V r. 1948 hrána četná divadla jak místními ochotníky (Sokol, SČM) tak režisry (Honského oblastní divadlo z Přerova). Z koncertů Moravská filharmonie z Blonouce. Přednášek bylo méně.

Ze slavností a oslav třeba vyzdvihnouti: 1/V. Svátek práce -ampionový přívod dědinou a koncert u Vyhrošůvků se velké účasti. 9/V. Vzpomínková slavnost u „pomníku padlých“. 16/V. veřejné cvičení Sokola. 27/V. oslava narození pres. dr. E. Beneš. 28/V. oslava nář. osvobození 7/XI. akademie na oslavu říjnové revoluce. Výstavy: ovocnářská a kulinářská - Fotografi amatérů.

1941

Zřízení německé knihovny ve škole na hutěch.

Okresní hejtmán Dr. Wieland - Wami-
lschek nariádel v r. 1941 zřízení veřejné knihovny
německé v německé škole ve Štěpánově na jeho
náklad a současně poskytl požičovní bytu před.
nástle Benigna Kauratila a 1 učitelce (měl
školou podílem) a to zrušením 1 učitelny v
léh škole a jejím přepažením. Tím vznik-
ly potřebné 2 místnosti. Knihovna byla
vybavena přepychosí - polozimny parkety,
proslaven velký krb dle německého vzoru,
opatřen moderním nábytkem - vše mátkladem
asi 100.000.- k. Někteří učelý však nebyly
Okres. úřadem v Olomouci zaplacený a obec
je musela zaplatiti. Dostala je však po
uzavření Němciim uhrazeny.

Domácí pálení lihu - laborovka.

U nedostatku lihovin stále se rozví-
jí podnikat nový druh černého podnikání -
tj. pálení lihu, a to z různých druhů
jako z řepy (pá) kukuřice, cukrovky,
z cukru (byl nejlepší). Pálení lihu byly
bud velmi primitivní - obyčejné hrnce, an-
by velmi dokonalé, mědine neb i ze skla.
Financování spjatý prásky po těchto černých
pálenívách, ale jen výjimečně někdo dopad.

li (u nás asi 2 případy),
Domácí sýstik také rybný, měl přilehaný
název - laroporka, a některé nedokonalé byly
i živočišnými.

Náhražky tabáku - domovina.

Vím nálekat dle hvata, tím bylo
měně kouření. Uli kouření museli se každou
umě kouřit. Proto si opatřovali náhražky
ze dřevěného listu bramborového, márnky
ovně, ořechového listu, listu věrných
léčivých bylin, (pau jedním jedním šlechy vy-
kouřit uhy ohy léčivých bylin, sebraných
provině šlechy a měly ho málo jahoda
veliké listu a jiné, ale hlavní náhražkou
byla domovina - domácí vyrostlý
tabák a též po domácí přípravě, pře-
sými tajemnými postřiky a manipula-
cemi, což bylo tajemstvím každého kouřáka.
Vím náhražek nejvíce použilo společností
u pásových kouření se slácku a tak se
pěstoval po domácímu vóndu, kde ho měly
mno vidět, ovšem proti slácku, ale často
také před slácku očekáváním oblihu dá-
hadně smísel, star se kouřili ještě náru-
divnější kouřáka. Byly to trampoty. Za to
skutečné kouření bylo výborným plátem,
které olivato brany ke vřem nedostávaj-
cím se abyt a ve vřech nřadech. Za uga-

řetý byl vřechov bez mílo miv. S cigantami
 knell také činný obchod (hlavně v hrošivích)
 a platilo se za jedinu až 20 M.

Společné zabíjení nepřin
 pro domácké zabíjačky v řízníka Fr. Přesana.

V roce 1941 nařídili okupanti k
 větší lepší kontrole domáckých zabíjaček společ-
 ně zabíjení nepřin v řízníka Frant. Přesana
 v Klebelně č. 41. Byla to podivná, když
 v stanovený den - mohlo se zabít pouze
 jehovan v týdnu - úterý a v prosinci a
 lednu 2 dny v týdnu, v úterý a v sobotu.
 láhla karavana vozu a vozků a krmíky
 v kletích, a trokami, hruči, košily, mí-
 samy, uhlím a dřevím a všim přeb-
 ným a hrošiv a dohněto kome. U
 Přesani býval jich pravidelně 20. Sedl ten
 munnaj v Přesani. Každou chvíli hrozila
 nějaká při apšobena záměnou náčin, vo-
 ziky, ale nebyla vykonána ani záměna
 nepřin, poněvadž vřechov do 10. hodiny
 omocli společně vřech a čekali na kontroly,
 která ale pravidelně nepřijela nebo přijela pozdě,
 snad čimžolně, bývali to máni lidé. Pochu-
 dik tato novinka dlouho netrvala. Postara-
 li se o to prohlášení masa - zvěrolékař
 Svacina Hyněk - který se nechal ani okupa-
 ti - a objevil nějakou frasci nemoc,

kteřá by se takovým společenstvím zabývajícím
mohla poskytovat. Pak po několika týdnech
tato neúspěšná snaha padla ke všeobecné spo-
kojenosti občanů.

Zproštění úřadu starosty obce pana
Bohumila Lyska.

Okresní úřad v Olomouci spustil
vyměření č. 8006 I. ze dne 21. V. 1941 dožadov-
něm starosty p. Boh. Lyska, připsáno č. 90
a jmenoval starostou Richarda Vejprůška,
velmiho čel. skápnístra v. v. (zproštění
neměl neměl - všichni starosti nezá-
jímaví neměli byli zproštěni a vyměření)
Starostou měl být původně Kůrka (snad
Eudich Vilém) ale nikdy jím nechtěl být.
S kandidátem bylo dosti starostí - navrho-
vala jej ústřední strana pro důkladnější
hledání vhodného (rozuměj nemělby
zájmového) kandidáta. Současně se sta-
rostou byl zproštěn členství v obec. zastu-
pitelství Lovarík Jan, výměnkář č. 21
(byl nyní po jmenování Vejprůška přes-
příčině, poněvadž Lyska zůstal členem
obecního zastupitelstva).

Povinné dodávky dobytka.

Povinné dodávky dobytka hrožá-
ho v republice byly předpřiorádně měšičně

v kuscích a byly přebírány na nádraží ve Štěpánově. Mimo normální dodávky repšovického dobylka byla ještě zvláštní Prispolová akce (zkratka Priviligované společnosti) vypracované každého půl roku nejprve dobrovolně a když dobrovolná akce neměla plný úspěch, tak se předepisovalo každé obci určitý počet repšů k dodávce na určitě měsíce a v stanovené nejmenší váze. Za tyto repše se vyplácely zvláštní peníze připlatky podle váhy, později se dávaly zvláštní předčítky kermiv. Dobylek byl přijímán na nádraží ve Štěpánově k čimuz obce musela vždy dodávat váhu, kles a vážného. Že se při tom s váhami prováděly různé praktiky, netřeba podotýkati. Předpis horského dobylka na měsíce býval 10-14 kusů.

Vybírání jakéhohor dobylka působilo obec. úřadu velké potíže a často se stanovovaný počet neschval a tu docházelo k úředním zápisům dodávky dobylka okresním úřadem, což bývalo spjeto s povinnými přikroptmi (zápisování častor chovný dobytek).

Čím byl dobylek méně, tím se směšovala i váha dobylka se v horských až na 250 kg, čímž se vybijel doool.

Do povinných dodávek se započítával i chovný dobylek, prodávaný na aukčních bázích.

Úřední řec - němčina.

Výnosem okresního úřadu v Olomou.

ei v listopadu 1941 ovšem a později již Reichs-
 anfrageverwaltung bylo napsáno, že v úřadě a jeho
 podřízených služebníci, ve kterém jest německým
 úředníkem osoba německé národnosti, jest úřední
 řečí němčina. Okresním hejtmarem olomouckým
 byl smutně proslulý Dr. Wamtschek, překladatel
 Wieland, bývalý advokát v Mohelnicích, manžel,
 němeček, když okresní úřad v Olomouci a okres-
 ný úřad v Olomouci a četnická stanice v okrese
 musely úřadovat německy. Vnitřní úřední
 řeč zůstala časem čistina až na jednání v
 Němci (ať drti jich nýbrž dále čistiny)
 ale písemný styk musel býti německý a tak
 bylo, když některý německý úřad si stě-
 žoval, že obdržel od obce český přípis. S
 německými příklady byly velké obtíže, neboť
 na úřadech málo kdo ovládal němčinu a
 písemně a tak naši opáson v četnické sta-
 nici byl p. farář Josef Slavík, který jako
 bývalý gymnasiální profesor němčinou (ažal
 perfektně němčinou a jeho příklady budily
 respekt i na Oberlandratě. J vyhlásky musely
 býti německé (psaly se německy - český) ale
 hůře bylo v bubenickém, neboť bubeník, ať
 to byl starší Knyl, Franta Bubeník,
 Václav Lapeta a v. 91 a jeho syn, nebo
 Bedáček Josef, včítaně členem, Josef
 Kulal, v 348 nikdo z nich neuměl
 německy, tak německé úřady musely
 kapitulovat, když žádaly a Němci se
 nechtějí za bubeníka. Za to každý buben-

vani se musilo uvěřitelně ve formě německé vyhlášky.

Zaznamenáváme ještě, že Němci (hlavně vedoucí) kteří měli česká resp. slovancká jména (Vaniček, Panenka) museli si změnit tato přejmenování na ryze německá, při čemž prostředním písmenem zůstalo - Waniolschek - Weiland, Panenka - Pohl atd.

Vánoce za protektorátu

byly rok od roku smutnější a smutnější. Proti velmi smutné Vánoci byly v r. 1938, které slavit náš národ pod dojnem rozdělení republiky a očekávání ještě horšícího osudu. Při tom jsme se ale všichni těšili, že přesto Vánoce budeme slavit již zase svobodně. Už naše madry byla zklamána. Pohádky byly i o kempu vánočních stromků, poněvadž naše krásné lesy byly většinou zadržány Němci a nebylo ani dárků pod ně. Jedinou výjimkou i krásným dárkem vánočním byla česká kniha. Za okupace byly vyprodány všechny staré sklady knih, nové byly hned po vydání pozebrány, takže se součástí staré latinské přístroje, "Inter arma silent Musae". Veselí začínalo, že za tohoto útlaku bylo vydáno mnoho krásných knižních i obrazových děl a mnoho knih, odbojových a navených. Za to aktivističtí

literatura vydávaná úradným dopravným ústredím išla na odbyt a bola zasielána výhradne knižkarným ústredným úradom. Ke nikdy jej nebolo.

Znamení V (Viktoria)

Keby Nemci predišli rozširovaním znamení V propagovaním vyhlásením londýnským národmi v lete 1941 okamžite pomalovali všetky plochy a steny, dvere a okná, ulice, autobusy, vozidlá, atď. do smutným symbolom víťazstva. Ke ulica v Bratislave bola v znamení V (i na oknách), miestnym Nemcom to ešte nepáčilo a nahradili ich výkladovú skúšku dehtom (Štepička Jozef, stolár č. 129) a vďaka Nováka Karla proti nadvládou č. 383 a púť to však nepomohlo ke skutočným víťazstvom. Výjme oslavy víťazstva prebehli (15. III.) v narodenin "Viede a nemeckého kancelára Adolfa Hitlera" a v nás sa už prebehli, núbce nekonal a omešly sa na vyššom prapore a vlajky.

Podčasí v r. 1941

Veľká zima a nedostatok dreva, železnici doprava išla, ve školách byly skutočné masťoviny, na uliciach se prehazovaly záveje.

Jaro bylo studené, výnosy a

zních průměrně, podzim studeny. První sněh padal již 12. X. 1941. Rok byl studený a mokrý.

Novostarby v roce 1941.

č. 479	Pokorný Jan	w halduy
č. 487	Palzels Adolf	hřezocká mlice
č. 488	Paroch Josef	- -
č. 491	Frey Josef a Božena	- -
č. 499	Langer Vojtěch a Marie,	za drahom
č. 500	Kučerová Libuše	Klebetor

Schuppo w Štěpánově (1941 - 1944)

Z divadla nám dosud neznámých byla u nás od 1. X. 1941 zřízena stanice Schuppo vedle četnické stanice, ale ne místo ní. Bylo jíich 6 a byli umístěni především v kulní škole, ale na žádost německých úředníků byli přesídlováni 10. IV. 1942 do Sokolovny („Domu mládeže“), kde zůstali až do svého nenadálého odvolání koncem července 1944.

Jich činnost byla neznámá, přikalo se že hledají dálkové vedení elektrické. Ale to nebylo to pravé, neboť ho museli hledati oba s mím sousedci vždy, v noci. I si museli nás hledati, aby nás nenapadlo se postavit proti nim.

Hlavní jízdní činnost byla ohánění živých, posílání bedniček denně domů do jiho. Někteří si také pascali pádi a tak se stalo, že jeden z nich žádal o vybudování, kdo by mohl hodit z pušky cestou od Slov. Fluxu- ve kolem hřbitova. Nachmelen je zhabé.

Obec se musela starati o ubytování, otop a světlo. Původně měli být ubytování ve nádraží byt, železárna, ale objevili jsme tam šlévice a obec a musela odborným závodem z Olomouce dáti vyřadit na svůj náklad jízdní slavní nábytek.

Potom byli přestěrováni do bývalé německé školy na hřbitově. Velká poliz byla o otopem. Popili se dne v noci a jen stále hlásili, že nemají uhlí a dřev (1942 33q uhlí a koks.)

Za ubytování, otop a světlo ještě slušně platili, za r. 1941 výdaje 996 - Kč, úhrada 4451 Kč, za rok 1942 jsme obdrželi od velitelství v Stokšově 5318.40 M (288-5 M měsíců) (za tím) a za ubytování českých oddílů, hlídačův brat' za 10 měsíců jen 1995.60 Kč. Výdaje za Schuppa v r. 1942 byly 4.672.80 Kč, za tím a na český oddíl jen (1995.60) 486.35 Kč.

V roce 1943 byl náklad na Schuppa 4.802.90 Kč, úhrada 5.970 Kč

v r. 1944 (do v. 1944) náklad 2036.80, úhrada 4.158 Kč.

Na práci do Říše.

Po okupaci naší republiky začaly německé úřady lákati naše lidi na práci do Německa a to různými sliby a sňhodami. Všechno do Štěrpnova zavítala německá komise která měla odvést na práci do Říše a do konce byla předepsána i lékařská prohlídka. Dohledně jezdou se přihlásit jezdí mladíci a to uží a po druhé nikdo. Všechno už nepřijeli. Jízta však byla akce neměla žádného úspěchu, došlo k masovému prohlášení našich lidí na práci do Říše jako a předně říkáte „k masazem do práce“. Tím Říšští potřebovali více vojáků, tím větší byla potřeba německého válečného průmyslu a tím více musely porobení národny dodávat do Říše pracovní sílu. Štěrpnov došel nejvíce do zvláštním mladých lidí do svých částí Říše a okupovaných zemí i na oblastech západního vlnu, ba dokonce až do Harviku v Norsku (Vengrin Josef).

Mnoho roznech zprávil, dar' ministr Emanuel Dvorník, který věnoval v p. 1942/43 lidí na práci celý ročník 1924 - chlapeci i děvčata tehdy 18 let. Byl to omulný výjezd mládeže za mrazivého celopoledne - do neznáma. Dohledně našli se všichni.

Důprava a potravinami za okupace.

Na podzim v r. 1939 zaváděl říšský systém lístkový na potraviny, mj. došlo také od pok. od pok. se došlo a přidělily se postavením - případně se menším, lebensraumem a zmenšovaly a nestacily to živo. byli hlavně v městech. To by pomohlo vydatně venkov, který přes hranice ječovice a prohlídky, zálohování, pokutování i pr. prany dovedl vydati všichni všimně občanů. paty a Reichsauftragsverwaltung a pod rukou prodali a často i darovali vše poličné našim lidem v městech. A nebyla to malá kořal, to se těch lidí jezdilo denně do měst k nám pro mléko, va. jička, mouku, krmivo, ovoce, klobásky, atd. Ovšem, našli se také upíři, kteří vyváděovali lístky spoluvěcemi a prodávali je potraviny za průměrné ceny.

Hojně také kvůli výměnný obchod a to hlavně mezi městy a venkovem. Ke konci války nebylo možno lístky více poříditi bez předodávky. Původně byl nějak hledaný, ma všimně toho šel, ale časem přibýval jeden artikel za druhým. Nebylo tomu jinak ani na městech, kde se to všimně chlelo jisti. Důležitým platidlem byly vedle potravin iž cigarety. V září 1941 zavedeny byly lístky na hranobny.

Zabírání v r. 1941

byli :
Haušálek Josef, odd. měřitel 8. I. 1941 do 8. V. 1942
Schneider Josef, - - - 8. X. 1941 do 8. XI. 1942.

Zavedení dávek z nápojů.

Li. I. 1941 usnesením zastupitelstva vybrání dávek z nápojů (místo zrušených dávek z piva, limonád a mléka) sazbu 10% z ceny maloobchodní - prodejní, minus piva a mléka.

Platí a vybírají se pouze hostině a výjazy a to tím, že přiváží ke prodejní ceně 10% a měřičně také vybranou částkou ovládá obec. Roční výnos asi 5.000,- Kč.

Sečlování pozemků v Librovi.

Li. I. 1941. Při sečlování pozemků v Librovi provedena úprava katastrálních hranic se Štěpánovem. Hranice bude tvořiti střed řeky Oskavy. Pozemky občanů Štěpánovské strany katastru Štěpánov za Oskavou připadnou katastru librovskému a opačně. Původní staré hranice, jež dříve tvořil klikatý tok staré Oskavy před regulací.

Krnoš

připojen v r. 1941 chosaletsky ke Štěpánovu
ke Društině pro svou blízkost ke Štěpánovu a to
a kromě i nepřímých dotykem.

Ustavění hostince M. Dokoupila

Okresní úřad v Ploučnici s jme-
nem č. 3536 / VI ze 7. V. 1941 ustanil hostince
Miroslav Dokoupila č. 205 na hospiním konci
starý lidově "na pole" a to z důvodů zdravot-
ních a policejní - starobních.

1949.

Rok 1949 byl zahájen ve znamení pětiletky a krajského řízení, které znamenalo historickou přestavbu našeho státu. Zmizely zemské správy a republika byla rozdělena na kraje. Střepáňov se ocitl v olomouckém kraji. Olomouc bude jeho krajským městem, nikoliv však okresním; tímto zůstává dosud Sternberk.

Kraje.

V pondělí 3/1. 1949 od 5. hodiny ráno pětiletka zavzpínala veselé pochody a místními rozhlasem na cestu dělníkům i zárukám do první práce a pětiletce. U autobusů a vlaků vyprovázely dělníky místní hudba a projevy předsedy ČMNV. Ve všech podnicích a školách zahajovali pětiletku dělníci s záhy na znamení jednoty v práci.

3/11. 48 prohlášený dovozní sazby za neplatné a nahrazeny odběrnými listy které však nedostali všichni občané. Zemědělci od 15. roku, živnostníci a řemeslníci, svobodná povolání, sezonní dělníci si museli uhradit svou potřebu obuvi a textilu na volném trhu. Byl to první větší průlom do vázaného hospodářství, ale zároveň za značného zvýšení cen.

Odběrné listy

Volný trh.

Volný trh započal 6/11 49 jen v některých národních podnicích v místech se velké účastí obyvatelstva, hlavně jen při velké koupěaktivosti. Obchody měly statistické až milionové obraty v prvníh dnech. Uvádím staré a nové ceny některých druhů zboží:

Původní cena	Vázaný trh	Volný trh
panský zimník 1422 Kčs	2424 Kčs	7744 Kčs
látky na oblek 321 " a/ne	488 "	4000-8000 "
popelínová košile 515 "	684 "	2651 "
ponožky 37 "	41 "	111 "
kapusník 20 "	28 "	221 "

Volný trh některých potravin byl zahájen 14/11 49: bonbony 1kg - 300 Kčs, tvrdé sukrinky - 175, káva zrnková - 1500 Kčs, šunka - 500 Kčs, šej - 2000 Kčs, cukr - 300 Kčs, rýže - 300 Kčs. Některé potraviny později sníženy.

1/12 49 byly po 10 letech zrušeny potravinové lístky na chleba, mouku, a peřivo a brambory, což bylo přijato občanstvem s velkou radostí. Současně byl zahájen prodej masa na volném trhu: maso hovězí 160-200 Kčs, vepřové - 200-250 Kčs za 1kg. Rovněž umělý tuk a uzeniny se dostaly na volný trh. O některé potraviny byl takový zájem, že zásoba na př. bílého peřiva, masa a uzenin byla za hodinu rozprodána.

Od 1. 1. 1949 byla obec Stěpanov v rámci Stěpanov
ním nařízením připojena k okresu olomouckému. Připojena k
mu, čímž bylo konečně splněno dlouholeté přání - olomoucké
ní občanů stěpanovských. Tím se vrátil Stě-
panov po 3½ roce k okresu olomouckému, k
němuž přechodně patřil po dobu okupace
1938-1945.

Převod nebyl uskutečněn hned v pl-
ném rozsahu správní práce, některé jednotlivé
obory byly předávány jen postupně. Střerubek
se bránil zuby a nehty, neboť předsou Stěpá-
nova, největší to obce na Střerubsku, znamenalo
pro tento okres velkou ztrátu hospodář-
skou a kulturní.

12./III. 49 konána mimořádná schůzka - mimořádná
ze ČMNV v místnosti Dvůrčanského domu, svolaná - schůzka MNV
ná ONV v Olomouci, na níž se dostavila rada
ONV v Olomouci v čele s předsedou z. Bernatškým,
aby vyslechli přání a potřeby Stěpanova při
jeho vstupu do okresu olomouckého. Jednotliví
referenti rady ČMNV předkládali plány a
potřeby svého referátu; po obsáhlé debatě me-
zi obcí a okresem, předseda ONV přislíbil, že
dle možnosti splní nejpotřebnější požadavky
Stěpanova.

V neděli 4. září sešli se v Olomouci ti, Zájed. polit.
kteří v r. 1939 jako první zakusili „slasti“ vstupu do Stěp.

německých nacistů, politici vřní, kteří byli před 10 lety zatčeni olomouckými gestapem a odesláni do sběrného tábora ve Stěpanově. Byli zde umístěni v bývalých železárnách, což byla jen přechodná stanice; odtud odcházely transporty do Dachau, Buchenwaldu a jiných koncentráků.

Více viz nápis z r. 1939, kronika str. 162.

Po živých vzpomínkách na besedu v Olomouci zajeli polit. vězni v počtu asi 70 do Stěpanova, kde si prohlédli bývalé železářny, račátek to svého martyria. Po pietní zastávce u pomníku T. G. ch. vešli do restaurace J. Vyhnánka, kde je uvítal předseda M. N. V. Za uvítání a pohostění seděcí poděkoval (předs. Nár. jednoty Adolf Kubis, načež se účastníci zájezdu v dojetí rozjížděli do svých domovů.

Politické poměry v obci.

Politické poměry ve Stěpanově se po únoru 1948 velmi zjednodušily. Po splnění čl. strany sociálně demokratické 1949 s KSČ zůstala tato vlastně jedinou politickou stranou v obci řádně a disciplinovaně organizovanou a vyvíjející činnost. Měla zde čtyři organizace umístěné v jednotlivých částech vesnice. (horní konec I. -

dotní konec II, březek III, kute IV.) sdružují-
si přes 400 členů.

Stanice SNB (čtveřeká stanice) ve Stanici SNB
Stěpanově, zřízená zde v r. 1870, byla zrušena a zrušena
převzena do Horky. Přes ostré protesty MNV
se rozhodnutí neměnilo a 1/III 49 byl obvod
stěpanovský definitivně připojen k obvodu
horeckému.

Stěpanov byla jediná obec v okrese, Svátek práce
která pořádala ještě samostatně oslavu 1. máje.
Ráno o 6. hod. zazněl vesle budíček, dopoledne
byl koncert místního rozhlasu. O 2. hodině
vyšel pestrý průvod krojovaných (350 čl.) a
nekrojovaných občanů (800) z kute, prošel
vesnicí za doprovodu kapely. V zahradě ho-
stince u Vyhnanek přičel předseda MNV
list s. pres. Klem. Gottwalda, načež následo-
val projev předsedy OAV Oldřicha Zimana z
Blonovice. Hymnami a Písní práce byla osla-
va pro velkou chladnou počasí skončena.

V neděli 28/8 49 byl v sadech před Pomník TJM
poštou slavnostně odhalen pomník presiden-
ta Tomáše Garrka Masaryka a památník o-
bětí okupace. Odhalení dalo se za krásné ne-
dělní pohody. Do Stěpanova dostavily se stu-
py hostů a delegací, hlavně legionářů, z okolí
i dále. O 2. hodině vzešel mohutný průvod

a „huti“ vyzdobenou vesnicí do radí. Slavnost zahájena vztyčením státní vlajky a položením věnů. Po sboru „Moravčák“, rozpívaném sokolským pivectvým kroužkem uvítal všechny přítomní předseda Svazu bojovníků za svobodu Filip Dubný. Slavnostním řečníkem byl štábní Polák z Blomouce. Následovaly sbory a hudební ústla. Po proslovu delegátů různých korporací byl pomník předán do ochrany míst. nár. výboru. Hymnami a stážením vlajky byla zdárná slavnost ukončena. Následoval koncert vojenské hudby v zahradě hostince u Vyhnaněvků.

Podnět k postavení pomníku a pamětníku vzjel z řad občanů (s. Léman), podporováni místními legionáři a Svazem bojovníků za svobodu, kteří převzali řízení celého podniku.

Pomník byl postaven na místě bývalého pomníku Švehlova, jehož busta byla zemědělcům odvezena do skladu Hospodářského družstva. Návrh pomníku J. G. ek. vypracoval akademický sochař Pelikán z Blomouce. Měděný odlitek sochy vyhotovili ochotně a uveštně štěpanovští dělníci raměstnari v Moravských relegárnách v Blomouci. Těpění z mědi a

barcových kovů, které byly opatřeny dobrovolnou sbírkou občanů (asi 260 kg). Rovněž sbírkou občanů celkový náklad 123618 Kčs, z čehož vyplaceno mistru Pelikánovi 26.000 Kčs a fr. Flavlášk v Blomouci za pořízení památníku 87.000 Kčs.

19/6 49 byla slavnostně odhalena Pam. deska pamětná deska mušedmici, rdejší rodáče, pí. Mar. Krylové Marie Grurínové, rozené Krylové, dcery zednického mistra Fr. Kryla č. 332, za velké účasti občanů i hostů z Prahy. O 1/3 hod. vyšel průvod od pravoslavného kostela k rodnému domku č. 332, kde po slavnostní řeči pravoslav. duchovního Kráčmar z Prahy odhalena pamětná deska, umístěná v průčelí domu, hlásající, že pí. Marie Krylová byla v kaukasském pro své hrdině chování v době Kryžnické války v plynové komoře umučena.

Počasí v tomto roce bylo proměnlivé bez jakýchkoli divokých výkyvů. Zima byla mírná, v ostatní části roku se střídalo sucho s deštivými přeháňkami, takže úroda na poli i v zahradách byla dobrá, ovoce bylo dokonce velmi mnoho.

16/8 49 uspořádala zářkovská samospráva za vedení odb. uč. J. Vytlačilky o řed. výstavy

Bok. Přidala v ti loevičeni a kreslíni střední školy výstavu ovoce a zeleniny, a to s velkým úspěchem; ovoce bylo mnoho a pěkné. Jednotlivé druhy byly odborně přesně popsány a v úhledných krabičkách vkusně odděleny. Výstavu doplňovala literatura o ovocnářství a zelenářství. Kávstivníků bylo mnoho ze Štěpánova a všeho okolí.

Tatáž organizace uspořádala 13/III. v kreslíni literou i obrazem zdařilou výstavku o pes. F. G. M. Štalo se těšila značné pozornosti.

Stav dom.
zvířectva

K. 1/II. 49 pořizen soupis domácího zvířectva a drůbeže. Po kritickém suchu r. 1947 a částečně 1948, kdy stav hovězího i vepřového dobytka klesl velmi podstatně, ukazuje se k 1/II. 49 již zase patrný vzestup. K srovnání uvidíme data z r. 1938-1948-1949:

	1/II. 38	1/II. 48	1/II. 49
hovězí	521	404	433
vepřový	1253	839	905

Při soupisu 1/II. 49 napočteno:

koní 135 - hovězího 433 - vepřového 905 - koz 438,
slavic 3519, - hus 448³³ - kačen 32 - krocanů 17.

1942

1915

Rozšíření obecní kanceláře v 2 místnosti knihovny

v půzemí radnice a přestěrování knihovny do
staré obecní školy - byvalého býval předního mě-
sto provedeno v dubnu 1942. Do domůch k
místnosti přestěrování záložní oddělení, kte-
ré se stále pozůstalo. Bylo v něm zaměstná-
no 5 členů finanční stráže: kpt. Jan He-
merka, Popradský Miroslav, Krabánek František
Škácil Jan a Hammer Ladislav, nadporučík
Jiráček Eduard, mch. č. št. Štam. Šobola Jan,
č. št. Štam. Šobola Lad., Rejmer Josef a abilitní
č. št. absolvent gymnasia Štěpán Eduard, syn
popraveného mch. č. št. Štam. Karla Štěpán.
Kdo v místních veřejných zaměstnanech
byl jako legionář penzionován, byl přijat
a ukryt v záložní obecní stráž.

Sloučení obcí

Štěpánov a Kurov, Liboš a Páječov.

Obecní úřad v Olomouci připsal
v. 19224/3 I (v. 2. 8. 1942) sdělil, že staništi
sloučení se Štěpánovem obec Kurov, Liboš a
Páječov a divočin veřejných i hospodářských.
Štěpánov i ostatní obec se vyslovily proti
sloučení k divočin hospodářských a admini-
strativních. D. II. 1943 zástupce Obecních

úřadu registroval přímo na občanských úřadech podmínky pro občanů. Pro pozemkové úpravy a politickou situaci u nás ale již nedobro.

Prodej starobních míst

za haldou Němcům proti zájmování na starobní podmínky domků a št. p. v. 1571/16, 17, 18, 19 ve výměře 1 ha 29 a 71 m² a v. k. Pro tyto pozemky musel být proveden parcelární plán za obnos 4.896 K, který však Okresní úřad v Olomouci neschválil a tím se prodej nenakonec uskutečnil, ač kupní smlouvy byly již sepsány u notáře v Olomouci a peníze zaplacený. Úřad se nadřízeným úřadem sdělilo místo pro Němce nevhodné.

Odstranění pomníků

Do 16. I. 1942 musely být odstraněny všechny pomníky a obrazy Palackého.

5. II. 1942 měly se odstraniti gramofonové desky, ale ve Štěpánově se neodstranily žádné.

26. III. 1942 odebrány zvonky, zvlhky a klademín a odorgem zvonů 282 30 K.

Kolaudace odvod. projezdu.

25. VII. 1942 provedena kolaudace nového odvodnění projezdu. Polombi pr-

roznesen od 20. X. 1941 do 16. II. 1942 v síle 30 kusů
a celá starba se vyřadila nákladem 96.758.- Kč,
se celky uhradily po 1/3 obec, okres a Č.S.D.

Německé, vojenské bibliotéky

Němci zvykli stále nová opatření ke
rozsáhlé postlinné produkci a křivčinné, jedním
z nich byly "vojenské bibliotéky", později tzv. potravní
kásárny. Profesoři hospodářské školy (u nás
z Kláštera Stradiška) měli přiděleny určité
úseky okresů (několik obcí) ve kterých musili
mít stálou archy (podrobné výkazy o každé
zemědělské usedlosti se zápisem: jméno, výměra,
a určitý inventář star zaměstnaných osob,
kontingenty a dodávky, starší zařízení,
výběhy, úprava hnojiv) a kromě prohlídky
pro hospodářské školy a přednášky o aktualitách
našim, palboum byl stěpánovoský produkt
ing. Dr. Ladislav Kamenický, syn stěpána
Kamenického, potulka v.ř., který se zprostředkoval
světlo některé k úplné spokojenosti svých
klientů.

Zbavení členství v obce zastupitelstev.

Rozhodnutím okresního úřadu ze
dne 31. I. 1942 zbavení členství v obecním
zastupitelstvu Věsta Ilvis, I. náměstek

starosty za stranu sociálních demokratů, pro-
týž jako předseda knihovny rady měl usloven
straný presidenta Masaryka na skvělé knihovny,
který tam již existoval kniha Oberlandra-
hu a Olomouci. Bylo to jeho dlouhé vyšetřo-
vání.

Bláha Josef, občan v 400, skvělé hospodář na
stranu národní socialistů.

Káslupci zrušená :

Kesim Alois, medik v 69, I. nám. starosty
Hroch Karel, člen obec. rady a skvělé hospo-
dář, Němec.

Zřízení místního rozhlasu.

Okresní hejtmán Dr. Wambrecht - Weiland
mohl zřízení místního rozhlasu v r. 1941-1942
nákladem asi 60.000.- Kč, ale obec jeho zřízení
bránila, aby nemohla vyřadit marše při "výběh"
pomohla nám představitelům školy a jiných
materiálů a tím se zřízení rozhlasu mohl
konat.

Palivové dřevo

bylo od 27. I. 1942 na školky - na
rodinné 200 kg (1/2 m měkkého dřeva)

Základní provoz. elektr. kamenné
a ohřívání byl vydán v říjnu r. 1942.

Povinný osv. máku.

Pro jar 1942 bylo mákem

zemědělníků proinženýrské práce. Tento proinženýr
se oběhával tím, že se mohl psát do úřadů
by, aby bylo možno mít mšák odvydati.
V létě 1942 byl zakázán volný prodej ovce a tele-
miny, která musela být odvydávána ve stájně
v zahradnické kordiny v Lichně. Stáje
byly velmi neuvěřitelné.

Předání majetku hasič. obce do vlastnictví obce.

Provedeno bylo 9. VI. 1942 v hodnotě inventární
50.750.- Kč. Po byl další nárůst na
úspěšně peněz. Obec totiž od hodnoty přibí-
paného majetku hasičů mohla se odpočítat
skutečné, výlohy vynaložené na zakou-
pení inventáře - v našem případě to byl
na úhradu obce 50.000.- Kč na zakoupení
antropometricky, takže zůstal pouze přibližně
750.- Kč, který se musel odvést do Prahy
úř. hasičskou v Praze, pozemky kúrnem.
Jinde ale to byly velmi špatné obnosy.

Kalilerie -

vyměření kúrnem a sálky. Páda s ob-
převládáním, něco možného je přivedla i
to kúrnem (kúrnem) na přímý slo-
luby (nýt) kúrnem alé. Obec musela
v roce 1942 povídit velké bedny opalchované

do nichž se povinně odváděly náklady jednotlivých mince konů a vyšetřeny hrošičky dotylné.

Jednou týdně objíždělo bylo bedny nákladní auto kapilany ze Přerova a vybíralo jejich obsah. Koně a krávy kladli přímou a hospodářskou. Připraveno musel opatřiti bedny pro vše okolo a o jejich rozhodnutí umístění byla zpráva police. Učitel byli ve střední světské měšťské škole Přerova, Krušová, Libroš, Dvořák a Urv. Huzová. Koněné proti vůli libroš byla umístěna v librošském hájku v mst. ku, přes Oskan. Jízta v létě měřiny hrozily započaly, byla přemístěna do okruhu silnic k Oskan dále do luk. Náklad, na bedny činil 1.221.- K, okres přičel 228.80 K.

Umsiedleri - besarabski Němci.

Přípravou a zkonstrov pro osídlení naší vlasti Němci bylo přestěhování besarabských němců ze Rumunska k naší Otčině se přímou - přes 2 roky byly mezilím v lábovch v Rakovsku, kde byli domovním v lesích a měli se německy a mezi sebou se domlouvali rumunsky. Nam přijeli z Loosdorfu, okres Nelk a Bad Vestens. Přípravné práce - vybírání usedlosti -

prováděl Bodenwamb - Pozemkový úřad v Olomouci
a to prostřednictvím prostředních maj. Grolmanova
který si pořádal hulovátky. Při první návštěvě
obc. kanceláře kšpl do drůb, drů je nezpracil
to byla jeho ovisitka. A ten vybral usidlosti,
prohlédl si je a proměřil - výsledek byl, že drůje
ní obdržíte pozkraj se i hned vyšetřovat s nábytkem
kem a soudným pohřbením, ostatní vše
mrtvý i živý inventar maselné v usidlosti po-
rechati. Obec pučila do provedení. Ustlanost
se musely i mny. Poylo to smutné stěho-
vání těchto občanů:

- 1.) Popisil Josef č. 89
2. Švačina P. č. 212
3. Tokouřilová H. č. 54
4. Kamenický Jar. č. 25 (maj. Josef Šindel)
5. Dostal Jar. č. 61
6. Kamenický H. č. 52

Další usidlosti vybrány, ale nezabrány:
Kučerová Julie - maj. Josef Párlík, obel. s
drůlkem č. 20
Pěšík Bohumil č. 8.

Dne 24. II. 1942 mas se byly přijelo auty
busem nové německé osazenstvo, když
před tím jim navzli v Olomouci (řiděním)
stávaný nábytek, náčiní, ubli a drů
Ustlanosti byli:

1. Gölz Emanuel z Klobouků a Krumlovu

- do úst 89, byla br. dělná podina, druhý den po příjezdu se jim narodila dcera + 2 další děti, narození ve Štěpánově, celkem 5 št.
2. Mahler Johannes a Marie, z Píplce, Bochara-
bie, kusky do ú. 82, 6 dělná podina + 3
dětí, nar. ve Štěpánově, - 1, dcer. ve Štěpán-
ově, celkem 1 št. podina.
3. Kalmach Albert a Gertruda, z Amrova,
Rumunsko, do ú. 84, 3 št. pod. + 2 děti,
narození ve Štěpánově, celkem 5 št. pod.
4. Göring Ludvík a Berta, z Kronenlabu, Rusko,
do ú. 85, 6 št. pod. + 1 nar. ve Štěpánově,
- 1 zemřelo, celkem 6.
5. Hillius Friedrich a Luise, Clemlau, Dobud-
za, do ú. 61, 3 št. podina.
6. Herrman Josef a Anna z Kobadim, Ru-
munsko, do ú. 82, 5 št. pod. + 1 nar. ve
Štěpánově, - 1 (oběil se) - celkem 5 št. pod.

Používali všech způsobů, zvláště při
dětí obuv, šatstva, prádla, obšív, obroji,
hnojiv, osiva, krmiv, koní, hrošů, ho-
džek, ale to vše nepomohlo, neboť jejich
hospodářství bylo mrtvé.

Vypárávalo se o tom mnoho historek, btm
že ale pravdivě, jako při válce měli
na valy občanů a celou podinu na mram,
při válce měli koně zapřázané ve vozy
a do hní brány, karaváně semáky a na

to dále ono, (Götz) atd.

Neslance opustili Štěpánov před frontou
19. 10. 1945 v hod. páno směrem na Olomouc,
pouze Göring a Hiltner zůstali a ujeli s německým
vojenským postupujícím k Litovli. Občané Josef
ukradli pár rybníků, chrovníků krmí.

Všimněte si usadlosti byly zabraný v
r. 1943 všechny propachtované pozemky včetně
dělní a přiděleny sousedům a to i v
Litovli.

Vlastníci usadlosti a pozemků nedostá-
vali žádný nájem ani pacht ze zabraných
usadlostí a při tom museli ještě platit pr-
ůměrnou a domovní daň. Vzhledem na to
byli výměnkář na zabraných usadlostech.
Museli se vyptíkovat a výměnkou nedostávali.

Na některých usadlostech prováděti ná-
kladní starý - tak v č. 89 postarali nové
stěny nákladem 210.000.-K v největší části
v č. 212 kované přístavky nákladem asi
232.000.-K při činnosti se průměrně pohybova-
ly peníze.

Některé vlastní usadlosti dostali stá-
lohy na zabraná místa a to v Občanské
záložny v Olomouci a dnes je mají vra-
ceti. (1946)

Hydrickáda.

Zastřelení (střelba) českých národů

zastupujícího předsedy protektorátu Heydricha
27./V. 1942 našimi parašutisty měl být ná-
sledky pro celý český národ. Němci kvůli pádi-
li a celý národ musel zaplatit jako daň
mnoha životy - tisíce svých dobrých stávků.
Killer tedy vyložil požadavek 30-40 lidí
českých hlasů za hlasy Heydricha, který
stevněl na následky atentátu 4. VI. 1942.

Thud a den atentátu (27. V. 1942) vyhláše-
no slavné právo napřed v Praze, potom
v celém protektorátu. Policieji nepřihlášené
osoby byly v nové vzaty do spolupráce vy-
by, a má být zaručeno 17 osob v největší
místnosti hasičské stávkovny a také v kance-
láři. V kanceláři se musely celý den a noc
přijímat přihlášené nové přihlášené osoby a
dení páns hlášení Gestapa v Plomouši -
za nehlášení neb oprýdění hlášení byla smat-
erá v nás postihlo jednoho lidáka.

Dne 10. VII. 1942 byla Němci vypálena a sro-
nána se zemí obec Lidice, 24. VII. 1942, obec
Lečáky (v Lečáskách), kde se dle údajů
Němci měli ukryvat parašutisty a party-
zány.

Od podíny ke podíny shodily četnické
hlídky s vyobrazením les, plátnu a balono-
vého hedráti, lašič a jiných malíček
parašutistů a každý musel podepsati

prohlášení, že bylo pokračování neznámé.

Vzhledem byly „dragonády“ prováděny
vojenským, Gestapem, Schuppenem a za pomoci
našeho velitele, když byla celá obec obklopena
vojenským a nikdo nemohl po druhé prohlídce se
vznést, do vesnice mohl, čímž se domníval, že
prováděny důkladně prohlídly, vyčišťování a
stahování. U nás také tomu ohrožení nebylo.
V okolí nejbližší v historii ječmen a pšenice.
Potřebné vojenské láhve ležely přes Štěpánov.
Osoby z přechytlé důvodů významu byly hra-
madně denně připravovány v Páru a Kom-
munisty ležících a v Praze a denně byly
připraveny byly vyhlášením prohlášením i v
novinách. Půjčka se největší a nejhorší
doba poprvé, když nikdo si nebyl jist dřív-
kem. Za nehlášením pokytné nebo uschoování
někoho byly celé rodiny připravovány i v
dětství. Kres ležely ležela přímo polokem.

Základ vstup do lesa

bez písemných povolení a jin
v největší hroznosti byl vydán, aby se
nemnohem panstvem neplánila a
aby si nikdo z našich lidí neodnesl kon-
ce dřeva. Ale nedodržovali se to přesně
dik našim lidem.

Vyškovsko

V roce 1941 byla zřízena vojenská
skladištní v okrese Vyškov, která zahrnovala znač-
né území z okresů Vyškovského, Prosejovského
a Poodkovického. Všechny české obce na zabra-
něném území musely být úplně vyhlášeny oby-
vatelstvem a to I. etapou do 1. IV. 1941, druhá
do 1. XI. a třetí do 30. XI. 1942. Mnohdy mna-
žky si mohly vybrat sebou. Bylo to smutné
stěhování, když podzím stálek usedlé musely
~~hlásiti volné usedlosti~~ opustiti ročelnou a pro-
siti jako žebrači v přístřeší. Obec musely hlá-
siti volné usedlosti a byly pro tyto přestě-
hování a dokonce koně a vazy na jezdecké
přestěhování. I naše obec byla zahrnuta
do této smutné povinnosti. K nám se při-
stěhovaly 2 rodiny a to Karel Jindřich,
kovář z Olšovic (24. XI. 1942), bydlél na
krajní Novákově a Josef Krychliček,
křížník z Hlaven, (21. IV. 1942) bydlél u domy
Ltherové, hájovna v. 256. Po příchodu se ma-
hli zase domů.

Počasně v r. 1942.

Přelí pohled bledá zima a hantý-
mi mrazky a holomrazky, takže mnoho ozi-
mí vymrzlo. Jarní práce polní a ohradily,
ale potmě jaro bylo prázdné a došlo se, co
napřed zameškalo.

Žní následkem deště byly opožděny, ale počasí se v druhé polovině léta zlepšilo a po příchodu léta následoval i krásný podzim, ale suchý. Od žní do konce října nepošlo a sněh nepošlo i prání osce, kterou bylo dost, ale špatné jakosti. Země byla na 1 m hlubší vyčlá. Ukermatost řípy za to byla velká. Do Vánoc bylo počasí mírné (27 °C) a bylo předvíštlí mírné zimny.

^{IV} Zákaz prodeje cukrovinek.

V listopadu 1942 vydán zákaz volného prodeje cukrovinek a prodávány dále pouze na školky, podobně jako kyselé děti.

Vichřice

byly kabiny kempalošů v listopadu 1942 úplně pozměněny a části jejich síly zanesl až do loků regulování Čekany. Kabiny byly znovu přivazeny ale v menším počtu. Stavěška pojistovna vyplatila náhradu 1.200,- Kč.

1950.

Nový rok 1950 přinesl mnoho důležitých změn ve veřejném a soukromém životě a to jak na poli hospodářském tak i v oboru politickém i sociálním.

K zvýšení životní úrovně obyvatelstva nemálo přispělo uvolnění čtyřech potravin, obuvi i textilu. Satečky byly tentokrát vydány všem spotřebitelům i těm, kterým se vloni nedostalo. Novomanželům, těhotným ženám, kojencům umožněn přednostní nákup.

1/1 1950 byly zavedeny povinné občanské sňatky, uzavírané u státního úřadu. Všechny církevní matriky byly uzavřeny a vedením nových civilních matrik pověřeny jen státní úřady.

Sňatkový ceremoniel pro Štěpánov a Dřezce byl konán ve sňatkové síni, která byla k tomu účelu nákladně upravena v kůtní škole (býv. německé) a to v místnosti, kterou Němci za okupace si přidělili pro umístění německé veřejné knihovny nákladem přes 100.000 Kčs. Pro tuto sňatkovou síň bylo

zakoupeno gramoradio za 13.816 Kčs, koberec za 10.780 Kčs, 2 květinové stoly a 4 křesla za 8.100, busta pres. Klementa Gottwalda za 1350 Kčs a 2 stoly za 3740 Kčs. Matrikářem ustanoven Oldřich Hlynek, zřízence MUV. Jako normální sňatkový den byla určena sobota. Novomanželé, kteří si nemohli odřici církevní ceremonie, praktikovali sňatek tak, že po civilním sňatku zajížděli slavnostně do kostela, kde jim duchovní na novou cestu životem požehnal za obvyklých obřadů.

První obč.

sňatek

První občanský sňatek ve Štěpánově byl uzavřen 14/5. 1950. v sobotu odpoledne. Prvními novomanžely byli místní zvěrolékař Hlynek Ivačins, 51 letý, a Marie Vyhydalová, vdova po hostinském, pár to velmi populární. Ivačins byl veselý a rodatný kumpán, který rád holdoval „božímu trauku“ a často dovedl 3 dui a 3 nosi nespát, aniž by to dal na sobě znát. Měl „jakési auto“ a s tímto prodělal celou řadu kavarií, z nichž některé si sám furiantsky přivodil. Nikdy se však nic vážného nestalo. Když auto srdělo, jezdil na kole, které mu poslušně táhlo honící pes. Byl povistný svým hrady klidem. Zvěrolékařskou praxi ovládal dobře, aspoň tu každodenní. Poplathy za svou práci si mohl

nevyzvedl, zapomněl, ba nikdy chtěl zapomenout. Pro tyto své vlastnosti byl u občanů oblíben a nemůžeme, je na jeho svatební průvod se přišlo podívat tolik lidí ze Štěpánova a okolí. Mě byl to však obyčejný průvod. Veselé svatebce bylo deset pětice vyňatých sání a dvoje sání byly stejné obecními býky ze Štěpánova a Libošě; býky ohájale oširoval Josef Pecháček ze Štěpánova a J. Kuita a Libošě. Rušná svatební hostina byla uspořádána v hostincích u Kamaradů a Vělnůvků. Hostinu připravili zemědělci ze Štěpánova a okolí. Host byla velká a veselí víc než dost, tak jak to mívá Sváčina rád.

MNO byly dnem 1. I. 1950 zapojeny Platy MNO
hospodářsky i finančně na státní pokladnu na státní poklad
Dne 31. III. 49 musely urovnít všechny pokladní
deníky a to nejen obcím, výboru i školám, ka-
siérské, býčí, kančí, kostelní fondy a zjištěné ho-
tovosti odvést na konto Poštovní spořitelny u
obres. nár. výboru a rovněž vklady 60 1. I. 50 na-
řízeno platit MNO nebo provádět platy pouze
Pošt. spořitelnou a na malé obnosy, které činí
u výplát nejvýše 300 Kčs. Současně přebírá
stát všechny cenné papíry, které jsou vlastnic-
tví MNO a rovněž všechny dluhy.

Pro více jak půlroční přípravě při-
řítání lidu

pročeno k vlastnímu sčítání lidu k 1/III. 1950. Jmenováno šest sčítacích komisariů a dva revisoři, kteří museli podstoupit odborné školení. Tito pak pořádali s občany informační porady o vyplňování komplikovaných tiskopisů. Letoší národní sčítání bylo proti dřívějšímu velmi ob-
sáhlé; nebylo to jen sčítání obyvatel, ale podrobný soupis živnosti, zemědělských závodů, obdělávané půdy, hospodářského zvířectva, ovocných stromů a j.

Ke předběžnému sčítání bylo napočteno ve Štěpánově 2455 obyvatelů ve 495 domech. Živnosti napočteno 72, v zemědělství zaměstnáno 695 osob, z toho 286 mužů a 409 žen, v průmyslu 780 osob, z toho žen 105.

Soupis hospodář. zvířectva:

koni 134, skotu 493, vepřů 834, koz 416, slepic 3679 + 216 kohoutů, hus 52 + 33 houserů, kachen 50 + 20 káčerů, krůt 15 + 8 krocanů a 30 večel-
stev.

Národní
správa

3/III. 50 uvalena národní správa na zemědělskou usedlost Julie Kucířové ve Štěpánově č. 20, která byla konfiskována po odrazení jmenované lidovým soudem v Blomouci k pětiletému vězení a ztrátě občanských práv. Usedlost přivzal MNV a rodina Alfonse Svobody, který

vnít na manričku dceru sdrouvené a statek obdělával, přestěhována do č. 98.

24/III. 50 zavedena nár. správa na hospodářskou usedlost č. 36 ve Štěpánově Vladislava Dvorského, Boženy Dvorské, Růžiny Dvorské a Štěpána Dvorského na žádost Okresní záložny a spořitelny v Blomouci a to z důvodů finančních. Odvolání postižených zamítnuto a proto rodina Dvorských opustila Štěpánov a odstěhovala se do Hlediboře na nájaté hospodářství. Mimo svršky si mohli vzít 2 koně, 1 kůň, 2 kovy a 1 ovce proti zaplacení dle běžných cen.

10/III. dána nár. správa na hostinec u Vyhnanek č. 121. MÚV dáb živnost hostinskou do klidu, hostinec zavřen a hostinské místnosti přiděleny Svazu čsl. mládeže jako spolkové místnost.

Dle nové pozemkové reformy vykoupren statek č. 46 (majitel Bátek) a farské pozemky.

1/4 50 zavedena národní správa na lisovnu umělých hmot Miroslava Vojačka a jí pověřena fr. Mastimát n.p. v Blomouci.

Autosprávkárnu J. Ševčíka převzala Státní strojní stanice.

Socialisace hospodářského života v obci Socialisace pokračovala v tomto roce rychle. Některé obchody

obchody zanikly, ostatní přibírala různá druž-
stva do svého provozu. Obchody smíšeným zboží
a cukrářnu převzalo prostějovské družstvo konzum-
ní, "Budoucnost". Obchod Jos. Kamařída převzal
n. p. "Prámen" a prodával jen volné zboží. Glo-
moucká, Mošna převzala říznictví Josefa Kovaříka.
Říznictví Ladislava Kamenického a Bohumila Dra-
hoše převzaly Severomoravské mlýny.

Obchody smíšeným zbožím Josefa Kadlčíka a Kle-
betové a Hedvičky Kláčmarové na horním konci za-
nikly, neobdržely přiděly vázaného zboží. Preča-
nová Marie se vydala říznické živnosti pro nemoc
a stáří.

16/II 50 zahájen prodej dámské a panské konfekce
prodejní v bývalém obchodě Jos. Kadlčíka
a Klebetové č. 139.

29/II 50 byla slavnostně otevřena dlouho přípravo-
vaná družstevní prádelna přípravného výboru
JZD v prádelce "Učitelského domu" č. 480.

15/II 50 uzavřena pekárna Hynka Lichy na hu-
tích č. 161.

Výkup hosp.
strojů.

15/III 50 proveden ve Štěpánově Státní stroj-
ní stanicí u J. N. V. výkup tři traktorií s příslušen-
stvím a to od těchto zemědělců: Lysková Ludmí-
la č. 90, Bábek František č. 44 a Baránek Bo-
slav č. 18. s odůvodněním, že vzhledem k výměře
a k hospodařování půdy nebyly stroje plně využity.

Před záněmi bylo zúročeno k dalšímu hromadné-
výkupu hospodářských strojů: traktorů, mlátiček,
samovazací a elektrických motorů. Nejvýkypující-
cí komise navázala na vážné přikážky. Jemědět-
ci se pečovali vydati stroje. Čtyři z nich: Basivuk
Boleslav, Hrabal Josef, Dvořák Vladislav a Svoboda
Alfons byli Stráží bezpečnosti v Blomouci satečnici a
odvedeni do vazby. Stroje byly oceněny a z obce od-
vezeny.

Učitelství dům, to jest jednopatrový dům Učitelství
v Nádražní ul. č. 480. Učitelství se nazývá, protože dům.
byl původně stavěn pro učitele. Z tohoto titulu do-
stal M. N. V. na stavbu větší státní subvence. Stav-
ba trvala pro různé přikážky (nedostatek materiálu)
přes tři roky a teprve 31/12 50 byl obzven třemi neu-
čitelstvími rodinami a dole umístěno zubní am-
bulatorium okresní nár. pojišťovny v Blomouci.

Ještě Stěpanov měl již přes 50 telefonů. Kabelování
připojek, bylo venkovní vedení nahrazeno na telefon. vedení.
podzim 1950 položením kabelů vedle chodníku již
východní straně vernice.

Od 28/11 do 25/12 50 byla upravena silnice Berprávná
od rozchodu ulic Bržecké a Nádražní až po vozovka.
most u Kamarádů na berprávnou asfaltovanou
vozovku. Práce byla velmi důkladná a umožněna
jeu usilovnou pomocí občanů-Brigádníků a to ve
větším rozsahu, než bylo plánováno. Silnice je pýchovská.

Úmrtí řed. 18/XI. 1950 zemřel bývalý ředitel zdejší
J. Zlámal měšťanské školy Jan Zlámal. Pocházel z chudé
rodiny zálezičského zřezence v Hodslavicích. Ja-
ko odborný učitel ustanoven byl v r. 1911 na
měšt. školu ve Štěpánově, kde působil až do před-
časné penze v r. 1939. Kratší dobu byl také okres-
ním školním inspektorem v Šumperku. Pro svo-
ji uzavřenost a sklon k hypochondrii netěšil
se u občanů takové oblibě, jakou si vskutku za-
sloužil. Kdo ho bližje poznal, obdivoval jeho pra-
covitost a poctivý zájem o školu. Byl velmi do-
brým učitelem, který nejen učil a vyhovával,
ale pozoroval a zkoumal práci ráhů a výsledky
pozorování a uvážování uverjňoval v učitel-
ských časopisech. Byl autorem metodiky počtu
a věcněny a Počtuice pro měšt. školy. Jako recen-
sent podával ministerstvu poznatky o závadných
učebnicích. Pro Štěpánov vykonal velkou službu
tím že napsal „Paměti Štěpánova“. Zemřel v Luba-
čovicích ve stáří 64 let.

Počasi. Počasí i úroda byly celkem průměrné;
jen zimního ovoce byl velký nedostatek. Jablička
byla za drahé peníze dovážena ze severní Moravy
(Šumvald), kde se bohatě urodila.

1943

CHER

Členský nárad

ve Příručí poskytl obci vyhlásk:

dárkem a poskytnutých místností od 1. ún. 1942

od a to: 20.- Kč za obytných místností, 40.- Kč

a hospodářských místností, počinů výnosu Kč 50.000.-

Poplatky za údržbu výhledu, 5.- Kč za potrovení
nebo vyčištění

Slavní poplatky (nemá výnosu při zastav-
ení slavní. prachu.

Dárkem a poskytnutí elektrické energie neposkytl
obci pro veřejnou péči a tím spojenou.

Bylo dávkou a poplatky byla obec povinná
stavěti, aby na neuhrazený schodek obecního
rozpočtu, vzniklý slavní kanalizace, moh-
la žádati příspěvek ze zemského fondu vy-
rovnávacího.

Prodej obecního hřiště

č. j. 1611/2 za Drahomírem Štěpánem Nová-
kem. Ve schůzi obecního zastupitelstva
14. ún. 1942 usneseno prodati Novákovi Štěpá-
novi pozemek č. j. 1611/2 hřiště za Dra-
homírem ve výměře asi 6.000 m² a k 5.-
Kč, 1 m² na poskytnutí podniku a žádati po-
měrně náhradní pozemek na hřiště (stato
se také na základě výměr - členů obecního
zastupitelstva).

Obecní úřad v Olomouci letos komerční nešťastně
 lid a obecní zastupitelstvo usneslo se ve schůzi
 7. I. 1943 odstoupit se k Lemskému úřadu v Popu,
 který samostatně vyhlásil Obecní úřad v
 Olomouci dříve a prodej hrátek schválil.
 Proto prodej hrátek tak výhradně položeného opo-
 stití mnohých let kve a ukončení jednání.

Nové hrátek obecní měla být (1762/2, 1762/3)
 přízemí v Benátské v Oskavy p. č. 1761, 1762/1
 ve výměře 1.4153 ha patřící Lub. Křižákovi,
 č. 128, kterému přiměl se dostalo části
 obecního pozemku p. č. 460/3 v Boží mýce
 na horní kve ve výměře 1.5344 ha.
 Obec měla opatřit pouze pozemek, náklad
 na přízemí hrátek měla uhradit zájemci.
 Při hrátek měla být přízemí kompostů
 a potřebná voda se (nadz) nadzví nové
 projektovaným jezem. K přízemí hrátek
 v Benátské pro přílišnou vzdálenost
 nedošlo.

Uprava radiopaparátů oámenámí krátkých vln.

Na jaře 1943 bylo měřeno zřítali se všichni
 kardi (i měřím, ani ten se měřilo)
 zařízení pro příjem krátkých vln, aby se
 nemohlo poslouchati zahraničí, nepřátelský
 rozhlas, který se poslouchal daleko více než

než dnuarů, jejichž úřad jev propagandní a nálež-
 ní správy. Lesky vyřizovaly národní stanice
 ve Španělsku, Anglii, Lucemburku, Americe,
 Rusku a Africe. Jízda posledních těchto stanic
 byl zakázán a přímé trasy komunistů, bylo
 nutno poslouchati velmi opatrně, neboť v předjetých
 obcích sledovali Němci pro olny byti. Dokonce
 každý staršího radioaparátu musel si připre-
 mívati na seřizování knoflíků stíleho a mápivem
 „Paravatyj“, že za posledních období prohlama jest
 trest smrti. Tyto státní součovali listonáři, kteří
 je museli i připravit na apavit aby majitel
 aparátu měl stále na očích pokus poslouchání
 svého rozhlasu. Tle to se nepomáhalo a poslou-
 chalo se stále celé noci. Proto všechna radia
 musela býti odvedána v místance - telovioně, kde
 umístěna by má. Hledaly v Kámišti u L.
 Suchatě radia a to nejen se Štěpánova ale i
 v Březci, Kánoze, Libosě a Mor. Kásové. Tyto
 obce přispěly též na výlohy 2.350.40 K a to Březce
 136.20 K, Libosť 276.40 K Mor. Kásová 276.40 K.
 Obec musela obstarati hlídání aparátů, odvedá-
 vání, vyhlášení, ubytování a stravením me-
 chaniků. Celkem odvedáno 573 aparátů a toho
 se Štěpánova 406, Mor. Kásové 64, Libosť 50, Kánoz
 19, Březce 32. Lidé si vykupovali brátke knihy
 maharovali, shrchlkami.

18. 11. 45
 Kásova

Živáta lesního hospodáře Kamenného Štěpána význam-
livě č. 7, který byl dne 7. I. 1944 při pádu dubu
v Oskavském lese sražen a četí těce pramen na
hlavě a dne 30. I. 1944 v rev. nemocnici v
Olomouci pramení porážel.

Živácelý byl po 30 letu členem doc. zastup.
výpravní obecní rady a od koupě Oskavského
lesa v roce 1936 obecním lesním hospodářem.
Byl plukovním lesním odborníkem, neboť les a mysl-
vozt byly jeho láskou. Živácel m. d. s. se
středil na horecký les.

Živácel se narodil 3. V. 1944 v obci zastupitelstvo
se ho účastnilo korporativně a věnovalo mu velkou
všestranou kulturu a polodiv. Mladý pak se ocitl
před tví povinností a to jak obce tak i obci les
pan stvořitel žijícího Richarda.

Obecní zastupitelstvo učinilo památku svého zesnulého
člena ve veřejné vzpomínce a povstáním se usneslo
se vypracovat živácel na obecní ústavě (6.397 Kč v
obecní pohledně.

Živácel se dožil 75 let a jest kajmav, je má
jště bratry velmi starší. 9. V. 1944 zemřel jeho bratr
Lynal Kamenný vlně ve Štěpánově č. 4 ve věku 78 r.

Tragičtější jest, že dne 22. 8. 1944 náhodou ume-
lým Štěpánem Kamenným jeho manželka Janovíka ve
stáří 72 let.

-Vojm. lesním hospodářem zvolen 6. V. 1944 Bedřich
Vojm. vlně č. 50.

Stanislav Trávek noví lékařník ve Štěpánově č. 324,
zemřel 3. III. 1944. Byl dlouholetým členem obecního
postupitelstva a předsedou obecní finanční komise.
V roce 1913 postavil a maloval lékárnu ve Štěpánově
č. 324. Odjel ze Štěpánova měl 5. II. 1944 v 4 hod.
odpo. a zemřel 7. II. 1944 v Olomouci, kde jest
uložen i jeho urna.

V únoru 1943 nařízena kontingentace drůbeže a
přídavný povinné dodávky hus a kachan. K této
to při nařízení zatražován správného počtu hus i
kachan podobně jako při dříve u slepic. Přesma
byvala při náhlé kontrole drůbeže. Často se tu
stýdely na mavní net na hromy husy bez práva,
nikdo se k nim nehlásil, aby nemusel platit
pokutu. Přes prováděla vždy na podzim hospodár-
ské družstvo v Olomouci speciálními osoby s přesmi
ovšem za ceny velmi nízké.

V březnu 1943 provedena registrace osob a to všeck
mužů od 18 do 65 let a žen od 17 do 45 let za
účelem splnění pracovní povinnosti. Těchdy mimo
definitivní veřejné zaměstnance a samostatně
výděleční činní, musel mít pracovní knížku -
pověstný Arbeitsbuch. Podle zaměstnání měl každý
v pracovní knížce určitou značku ale má si
oprávněni Arbeitsantý příslušné kategorie zaměstnanců
jei masokorali do válečného přímydu v Říši i u nás.

15. II. 1943 nastala povinná predmetná pre veľkú bezpečnosť. Hlas bola postavená Müllerová Brionna kvadranta č. 140 a Dolný František č. 287. Müllerová však bola živnosť po intervencii ponechaná.

Zorganizovaný systém frontu vznikol nebezpečí letectva a tím síla činnosti P O (protiletárske ochrany). Veliteľom P O bol Druce Karel veliteľ hasičov a obecný strážnik č. 250. Obec bola rozdelená na oblasti a miestni boli organizovaní jednotlivé skupiny P O kolónie vo včasných j. p. Republiky pred skupinami. Druhá P O bola miestna sbor dobrovoľných hasičov a samaritánske hasičov. V každom dome musel byť náčelník s plákom, korekcia a rožon, nariadenie štátnych štátni dával báječné obchody jeden obchodník z Kurova, ktorý je povinný dodávať obom na pre-možené ceny (ak to boli vlastné kvázy pro děti), kopyty, kopy a plácačky. Intra povinnosti strávil v každom dome i úradé jato na vesniciach tak i miestach.

V rok 1943 bola vypracovaná doba z majetku die ston k 1. I. 1943. Písačom sa podávalo v listopade a kalmorob výskny druhý majetku. Zemědělský majitel se obnovoval die hospodárskeho výnosu podle vlastních tabulek, domovní die hodnoty nájemného nárokov 17. Katič je mělo kvo na vesnici, porovnávat výpočty na roby byly velmi precizní.

Organizovaný systém frontu vznikol nebezpečí letectva a tím síla činnosti P O (protiletárske ochrany). Veliteľom P O bol Druce Karel veliteľ hasičov a obecný strážnik č. 250. Obec byla rozdelená na oblasti a miestni boli organizovaní jednotlivé skupiny P O kolónie vo včasných j. p. Republiky pred skupinami. Druhá P O byla miestna sbor dobrovoľných hasičov a samaritánske hasičov. V každom dome musel byť náčelník s plákom, korekcia a rožon, nariadenie štátnych štátni dával báječné obchody jeden obchodník z Kurova, ktorý je povinný dodávať obom na pre-možené ceny (ak to boli vlastné kvázy pro děti), kopyty, kopy a plácačky. Intra povinnosti strávil v každom dome i úradé jato na vesniciach tak i miestach.

pochlonych pastin se pošty muselo být odstraněno na přelomu
v červnu 1943. Byl odvezen do Itálie.

Polnická záložna ploušena 1943 s místní Reifensendon
pro norm by zemědělské záložny a tím došlo ke zjednotnění
lidových peněžnicí ve Pěpánově. Zůstaly dva peněžní
ústavy a to zemědělská záložna č. 444 a tímto také zá-
ložna č. 353.

V červnu 1943 pokračovaly práce revize zárobků v
obcích. Každý rolník musel mít všechno obilí provázeno
a označeno štítky, kolik celkem skládil každého druhu
obilí, kolik opekl, kolik semel připraveno pro otoral a
kolik má na jedné kačce kromasit. Byla s tím
svázná práce a pro půdní machinace (pouze obilí
obilí za práci lidem, do měst a mlati na černo) bylo
někdy velké množství práce odstranováno plivem a
váleky a soubor. Mnohdy si s tím ani kontrolou
nevěděli rady. U nás kromě dobré péči nebylo
žádných udání ani trestů na sobě za pře-
sahování pracovních předpisů. Štítky se vypracovaly obilí
se prováděly v obcích kanceláři všem zemědělcům.

Hospodářský šroub byl v roce 1943 také utáčen.
Je nebylo kromě vzduchu a na venkově vody nic
odnělo. Tě bylo obhospodářováno a pěstováno
zdánlivě našimi úřady, šedito narisovací německé
úřady byly v pozadí. Hlavní ministerstvo/eminence

kteřé mělo parobování a přímypl které mělo na starosti
 zbrojní přímypl a všechny vedoucí místa úřadů byla
 obsazena Němci; naši úředníci byli pouze pověřeni
 výkonem jejich zařízení. U parobování a kontrolu
 služby bylo přiděleno velmi mnoho našich důstojníků,
 četníků, finanční a jiných úředníků.

Kuřáci: S postupem války ubývalo kuřiva pro civilní
 osoby a hodnota jeho úměrně stoupala až na 20 Kč
 za cigaretu a více. Kustupovaly jako za světové války
 různé náhražky v jejich výběru nebyli kuřáci zrovna
 úskostliví. Píjelo se jahodové listí, bukvice, řeřichové listí,
 malinové, rýžové, různé léčivé byliny a jiné. Věstoval
 se na černo tabák a vyráběla se domovina se všemi
 možnými přísadami. S válečnou sájinou sloužila se
 kuřivo. Kůdělky cigaret nebyly stejné, ale průměrně bylo
 140 cigaret na měsíc.

V květnu 1943 bylo pakársko beremlium chorvati drobné
 hospodářské zvířectvo, jenže tento pákár nikdy neodváž-
 ňoval a npladek jeho byl, že se zvýšil počet domácího
 zvířectva chorvaného na černo.

Prvníá dodávka vajec byla předpisována dle počtu
 slepic při čemž u zemědělců se předpisovala dodávka
 se všech slepic, kdežto u zemědělců na druždou osobu
 se odečítávala z celkového počtu slepic jedna slepice.
 Dodávka byla 60-65 vajec se slepice. Ktoré pozdějším

v obci vyvolaly kontroly slepic, poněvadž každý měl přibližnou
množinu slepic než byl jejich skutečný stav. Proto při kontrole
slepic byly vyřazeny pro humna, do kolodaj, schovávané
do měchí, beder, sudů, na pudy, do stáje a kde
se dalo. Při tom často došlo k ubytování drůbeže (koudily
se) ale i k humorným reakcím kačky slepice házené na
pudy výměny, ihned vyletovaly dříve se stěží na
vesnici kontrole přímo do marnosti. Oborodovaná
vejce se označovala sílem obce a domovním číslem. Za
tím účelem byla každému občanovi přidělena příslušná
partička kterými se označovala uvedená síla na
vejce. Stanovený sběrce v určitý den přijímal
vejce v hostině u Kelava č. 172 na horním konci a
v hostině Čestava Dokoupila č. 173 na dolním konci.
Za vejce se platilo dle váhy.

Rok 1943 se vyznačoval mírnými a teplými podne-
bími. Límna se podávala spíše jarní a v zimě se
celo. Jaro bylo suché, duben a máj průměrně studeny.
První vláštovka se objevila 17. II. 1943. Červen a čer-
vec byl deštivý, se sněhem 18.-21. III. 1943 byla
tropická vedra (21. VII. 1943 nejvyšší teplota 36°C
ve stínu, za posledních 50 let. Lně byly sklizeny
sjediněle 22. VII. 1943, hromadně 26. VIII. 1943. Úroda
ovsa byla velmi dobrá, za to byla špatná úroda
bramborů. Podzim byl krásný a zimě až do
května mírná.

Oběti občana
na chlapce.

Jovíslav gestapo, jehož členem byl i Štěpánov-
ský občan Němec Schlesinger, zatklo a uvěznilo na chlap-
ce 27 občanů štěpánovských, z nichž 5 bylo popraveno, 1 opo-
chal ve věznici sebevraždou, 1 utonul na loďi, 1 byl zabit při
bombardování.

Uvzněni byli:

- Bartoš Bohumil, stolář č. 392, uvězněn od 7. II. 44 do 12. I. 45
 Bartas Bohumil, " 422 " " IV. " 47.
 Dittmar Josef, kovář č. 47 " 17. I. " 2. IV. 44, 11. II. 45
 Deutsch Jaroslav, pravoh. duch. č. 352 " 26. II. 42 do konce války
 Duce Lad., obecní strážník, č. 250 " 29. III. 39 do 1. VII. 39
 Hanel Frant., vch. četu strážn. v č. 248
 Hájman Frant., přednost stávie č. 59-169 od 3. II. - 15. II. 45
 Hrušák Josef, odb. učitel, č. 437 uvězněn od 8. I. 44 do 8. I. 42.
 Hlynek Oldřich, obce. strážník, č. 178 " 29. VII. do 1. VII. 39.
 Hyl Alois, stavitel, č. 332 uvězněn 26. II. 42
 Kubíček Eduard, penzista, č. 47
 Kapusta Emil, parketař č. 449 od 17. I. 44 do 2. IV. 44.
 Kuběchová Anička, v domácnosti, č. 47.
 Petřík Josef, kovář, č. 167, od 2. II. 40 do 23. V. 45.
 Svacina Hlynek, voják, č. 171 od 10. IV. 43 - 20. VII. 43.
 Schneider Josef, učitel, č. 232 od 8. I. - 8. II. 44.
 Urbová Anička, v domácnosti č. 384.
 Zatloukal Jaroslav, kovář č. 47 od 17. I. - 2. IV. 44.
 Zatloukalová Anna, v domácnosti č. 47 od 9. II. 45 - 13. V. 45.

Zatčení a uvěznění gestapem, kteří se více ne-
vrátili a položili své životy na oltář vlasti:

Jirábek Jiří, studující vyšší st. průmyslové školy v Pece,
 narozen 24. V. 1924 v Kojicích, byl tem ve Štěpánově č. 80, vstou-
pil 6. VII. 1944 do partyzánského odd. majora R. Q. Popova

V listopadu byl poslán na chorovu, ale ještě na sloven-
ské půdě byl zrazen a při osvětlování raněného kamuzáda
pustyrdna zrazen a popraven 6. II. 1945 ve Florensburgu.

Kecija Štěpán, nar. 26. VII. 1914 ve Štěpánově, edmočnický
bytem ve Štěpánově č. 157, byl zatčen 25. II. 1942 při rozšiřo-
vání ilegálních letáků a pro odboj proti nacismu. Popra-
ven 28. I. 1943 v Berlíně. Zůstala po něm vdova Jiřina a matka
Antonie.

Ladislav Lastislav, nar. 30. II. 1897 v Liboři, okres Stern-
berk, policej. poručík, bytem ve Štěpánově. Zatčen byl
spolu s četnými spoluramistruanci v Blomouci pro ilegál-
ní činnost. Byl popraven 30. VIII. 1941 ve Vratislavi. Zů-
stala manželka Anastávie a syn.

Opíchal Vojtěch, nar. 21. III. 1906 v Mor. Músově, odbr.
učitel na měšťanské škole ve Štěpánově, bytem ve Štěpá-
nově č. 474, byl zatčen 21. I. 1941 v Blomouci na učitel-
ském kursu pro ilegální činnost v odboji. Byl po-
praven v koncentračním táboře v Mauthausenu v Lot.
Rakousích 3. II. 1942. Zůstala po něm manželka Lud-
mila a dva nepletolící chlapečci.

Štěpán^{ov} Karel, nar. 1. II. 1897 v Habrově, okr. Čáslav, op. Štěpán
včetně četnický státní mistr, velitel četn. stanice ve Ště-
pánově byl pro svou vlastnickou a ilegální činnost
zatčen 22. I. 1941 a po hrozných výsledcích v Blomouci pře-
vezen do koncentračního tábora v Mauthausenu, kde byl
7. I. 1942 popraven. Zůstala vdova Marie s 2. dětmi.

Šponer Léněk, nar. 30. VII. 1901 ve Štěpánově, bytem
v č. 91, jeřábek u Jz. Balu ve Zlíně. Zatčen 4. II. 1942 v
ráčově pro schvalování statutu na Heydrichův o třech
dne po výlechu úplně zbrocený se ve věznici oběsil,

aby ušel dalšímu týraní. Januchal manželku s
dětmi.

Maral Václav, nar. 19. IX. 1926 ve Štěpánově,
stolar, ženatý, zabit 20. VII. 1944. Byl zabit při bombardo-
vání nemocnice ve Vratislavi.

Spurný Jiří, nar. 14. IV. 1928 ve Štěpánově. Zahy-
nul 3. V. 1945 při bombardování ^{loži} Čap Arhony v Battiskiu
moři s transportem politických vězňů.

Pro své vlastenecké smýšlení a chování byli
zabiti a umučeni i jiní, kteří se ve Štěpánově narodili a
v mládí bydleli, ale v posledních kritických letech byli jiní.
Marie Guxinová, rozená Krylová ve Štěpánově v č. 332, věz
v č. 243.

Václav Klánský, bankovní úředník, sokolský pracovník.
v Blomouci, umučen a bovídčoni.

Jména štěpánovských občanů popravených, ned-
umučených za okupaci 1939-1945 a občanů padlých za
boje o Štěpánov 3. V. 1945 jsou vyryta na věčnou pamět-
ku na podstavci pomníku ples. Mlýnský v parku u
pošty.

1944

Dokoupil Klauzura polní č. 54 byl přejat dělníci
11. V. 1944 v maďarském štátním hraničním přechodu trati
Olomouc - Čes. Těbová. Byla mu zabrána úřednost
pro Linsiedler (Kulmbach) a byl postaven ochranným
právním pultem a nohy.

Kvencé hubení patřím 27 - 29. IV. 1944.

Bylo prováděno kvencé hubení a obec musela oddělat
za národů tisíc Kč přípravu Delicia (uškonám.
v. roba) a patřím se při tom vylémiti. Byl to
spíše nový spisovatel kontribuce. Při prodeji příprav-
ku bývaly velké nepřijemnosti, neboť je někdo
nechtěl a musel je paplatiti aby měli pokoj ale
neodebrali.

České knihovny byly tím v silu macista. Proto je
přáli revidovati, nejdříve byly vyloučeny knihy obou prosi-
centů a jiných českých spisovatelů, potom postupně knihy
spisovatelů anglických, amerických, ruské knihy, knihy jisto-
sky spisovatelů a t. d., takže z knihoven byly trosky.
Tyto trosky byly 1943 při zajištění Německé matice (Něm.
jednoty) zabaveny a započteny a přes protest obec se
většina knih jest majetkem obce.

Ke 1. V. 1944 dostavili se dva Němci z Reichs-
amtwirtschaftung v Olomouci a nabídli obci že koupí
její knihovnu a to za hotové. Po krátkém handlování
koupila knihovna obec. tajemníkem za 4000 Kč a
musela být hotově zaplacená.

5. XI. 1944 začala zase knihovna přijímat knihy.

Značná část knih veřejné knihovny byla v budově uchována u sedmického mistra Langy Dvořáka ve skle-
dišti staveb. materiál a tak zachráněna. Po převratu
malá část zobrazených knih ve sklepě Okresního úřadu
v Olomouci a v několika knihovnách.

Žinný titul pro malé děti v mateřské škole v Břečce
ulici č. 17. II. 1944 pro děti povlečení zaměřena
na knihy a to do konce srpna 1944. Obec hraje
veřejný náklad a vypracování sil. Celkový náklad 1470 Kč.
Všechny sil platil stát.

Letecké poplachy. Až do srpna 1944 jsme nevěděli, co
jsou to letecké poplachy a nálety. Ale jak se fronty přib-
lížovaly, objevila se i tato nová válečná metoda. Nejprve
to odnesl sbor dobrovolných hasičů. Musel předtím veškerou
svoji vymoř a vybíj obcí, která ho musela následně vyči-
šťovat a vybíjovat v obecní prostředích.

Sbor s automobilovými střešáky jako Pápešník
byly políště vybíjeny pro dálkovou službu protileteckou a
museli na telefonický páteř mít pohotovost. To bylo
velmi často. Přirovnání měli obecní působnosti velmi značný
400-600 km (Tábor, Pápa, Lypsko, Dvůrčany, Trstěnice a t. d.)
(na 400 km beneš a na 5 hod. práce).

Letka amerických letadel směřovala vždy z Itálie
přes Madarsko a Rakousko na Slovensko a někdy i na
hor. Ostrava, velmi často též přes Moravu do Horního
Slezka. Velké množství bombardovacích letadel jakoby se

stříbrná vnějšky se křiví ve formaci doprovodných bli-
 tými stříbrkami propleťajících se mezi sebou jako slizky
 přes Blomouc a nad Štěpánovem vždy přibývaly k borám
 nad Šternberkem & Blor. První, odhous po zformování postaven
 tou sestou se vracely pět značně lehč. Pět několikrát
 shodili svůj náklad i na Moravu a to na Přerov
 20. II. 1944, na protějvské letišti 25. III. 1944, 2 x na Brno
 20. XI. 1944, na Zlín 20. II. 1944, Sladonín 20. 10. 1944 a
 bor. Ostravu.

První přelet spojenských bombardérů přes naše
 území 5. III. 1944. 7. III. 1944 shodili veliké množství bomb
 na pole mezi Štěpánovem a Křemánem, jednou též u
 Šternberka na státní silnici.

Při hromadném letu 27. VIII. 1944 shodili asi 7
 předstoupil velkých nádob od benzínu (kamistry))
 v okruhu Štěpánov (viz fotografie) a pověsili ještě další.

Občané hromadně pozorovali na vesnici bojový
 let doprovázený třpiticek se ptáky, jejichž hukot
 tak roličtil a typický je vždy kdaloka hlávil
 a viděli v nich své osvoboditele. Ale po prvním
 letovém souboji stihaly samice s nímceku 25. II.
 1944 v 11.30 hod. když nad hutěmi parochotily střípn
 pušky a kulky rozbíjely skla i omítky a křtím
 střel, smírci většinou i svádavci a po druhém
 souboji 18. III. 1944 nad študem vesnice, nad místem
 bor - nebylo už svádavců. Stříbrky velkou rychlostí
 se pronásledovaly směrem od Štěpánova přes pole ve-
 sní síla k severu. Byla to neuvěřitelná povírcaná,

byly letky silnou rychlostí náhodně dostal metru před mými
okny.

O piletu amerických svazů (k nim) v italských pře-
klesan prvních rády avizovala třídenní srovnání pohledového
Indiáckou. Byvalo to správně mezi 9-11 hod. dopol.
Jedním z nich byly svazky Rakouska, které třídenní výpis a
hlavně vše pouze polohy těchto svazů dle polohy prakti-
cké mapy jejího státní byla třídenní a polohy od
třídenní byly prvním rády umístěnými v proutěných
kruhách. Osobně orientaci mapy měla u nás též Domo
a hor. Ostrova. Byly jednoduché a praktické klišé,
ale mapy jsou stavěly rády s velkým napětím a
vzdáváním, která se ukončila letadla se svým nákladem.
Zajímavé bylo, že téměř každodenní bombardování třídenní
bylo u nás přetelně slyšeti, zatím co bombardování
Přerova, Hostějova a Brna mě daleko blíž nebylo
více slyšeti. I bombardování Pardubic 16. III. 1944
bylo slyšeti a u nás jednou jsme slyšeli a viděli
válečný pum.

Vá jara 1945 Šternberk honkal denně bezpočinkově
poplačen, ale často při jen s toho důvodu, aby se zbavit
uprchlíků se kraske tabáček ve městě. Zajímavé bylo,
že tyto uprchlíci táhli se po celé území, museli použí-
vati pouze dra. silnice Šternberk - Lnojice - Žerušín -
Litovel a úžle. Proto my ve Šternberce jsme je vůbec
neviděli. Také dobře.

Spojenecké četnické sbory také často prvně
letky, zprava velmi hlavně obyvatelstvem, v roce 1945

na jaře jich bylo mnoho v Osvažské lese a na keruhovské poli a nikdo z nich nebyl. Dále shromáždili proviant, staniční a to ve velkém množství, náklady celé braly. Klomali tím protiletadlovou nepřítelkou obranu. Německé bouřkové nádrže velikosti plunu romův shromáždili dle. U nás jich bylo nalezeno 7 spojenců a 1 německá.

V roce 1944 od 22. VII. do konce října bylo u nás 46 poplachů letadly, v roce 1945 do 26. II. jich bylo 28. Těžší poplachy byly 19. XI. 1944 - 3 hod., 15. II. 1945 - 3:24 hod., 25. E. - 3:48 hod., jinak normálně 1 1/2 + 2 hod. Těžší poplachy byly ohlášeny v druhé polovině roku 1944 mezi 10:45 a 11:45 hod., výjimečně odpoledne večer a v roce 1945 mezi 12:30 - 13:30 hod. (Dva případy poplachů v archivu) Po dobu poplachů haněný sbor musel mít vždy polstovost.

Ukládání a odvozování stavebních materiálů všeho druhu. Bylo to dle (hlavně síla a železo), ale nikdo nic neklánil a neodvozoval, přes stále vyhranění a zastranění. Dále paronovali různé jiné věci před měty, aby tak unikli sledování prázdné kmeny.

Průběh německých letadel v úterý ráno 7. XI. 1944 v 9:50 hod. Kromová páma a vysoký sloup hustého kouře na dolním konci obce vhlánil nájemné vácné měřiči. Po pomalém letadla přitihla se německá stihacíka, Messerschmitt na druhou silnici

přes dům č. 119 Měškové Marie a č. 84 Františka Frontiška a spadlo se hlubokou silnicí do tělesa. Zhubel se svojí těžkou nehynutelnou dočasnou četkou 23 letá se Štěpánova č. 84, která byla těžce popálená a těžce zraněna její sestra Ludivila postarší Kamenická z Libovic která podlehla v pen. nemocnici v Olomouci smrtelnému prání. Smutný pohřeb obou sestřiček se konal společně za účasti všech v obci v pátek 10. XII. 1944 v polovině na hřbitově ve Štěpánově za obrovské účasti celých okolí. U nás na trasy byly spuštěny rabve do hubu na velkého současně Měškové Marie č. 84 odvětila na požárek budovy a prání 17. 613 Kč a František č. 84 - 10. 437 Kč.

Druhá německá letadla se vrátila za vedoucího boje v husté mlce na vracení na trati u Lúce v neděli 17. XII. 1944 v polovině. Při druhém nájezu po převážení kolejí se stáhnulo do lesa dlešy kde stálo poměrně na kusy i s pilotem Leincom Martinem, nar. 14. I. 1922. Obec musela po dva dny hledati pilota a trosky letadla ve dne v noci v lese a teprve 19. XII. byl přivezen do měnice na hřbitově ve Štěpánově odřez po nechtěné tahání byl 20. XII. 1944 odvezen do Olomouce. Obec musela zaplatiti pro pilota přelov za 551 Kč, zaplatiti za převoz do měnice 62.50 Kč a ještě ho měla pochováti ve Štěpánově. Na původ místních němců byl přivezen Koncáně, hrůza do Olomouce. Trosky letadla byly převezeny nejprve do vesnice a později na smi firmě na nábřeží ale do Brněnska se asi nedojely.

Až do prvních 1940 byly jedinými kulturními posílením
 kino, ovšem někdy se tu s kulturou muselo mluvit. Kromě
 národního bylo vypracováno hned, představení v oblacích školní
 Některého č. 75, kde bývali fronty na listy a teorie
 s uměleckými. Hraně se v sobě 1x i 2x, v neděli 3x
 a ve středu. Kino, 'Lesie' se Šepánovské bylo poselens
 legionářům, ale šitý sítí museli odvádět Němcům a
 komisařem kina byl Němec Krotký Karel č. 29.

Kulturní posílení
 za Šepánovské.

Reorganizace ČOS občas byla uzavřena jediný výhon -
 její síla v Šepánovské. Poradě byla přerušena na dnu
 mládeže a dala k dispozici instrukci mládeže. Šel
 nově zmapována se stal znovu střediskem kulturního
 života Šepánovské. Převážně zájmy přišly diva-
 delní prouby s pohotivými hrani předních divadelních
 a filmových herců, její rukojmí populární filmová herci-
 ka Antonie Vadrinská.

Reorganizace ČOS.

Václavová: Kordon Gíster,

filmová Šepánovská s Kordonem ve hře, jako
 látky posílení, Kordonova Lita s Karel Šepánovským
 ve hře, Oči pod závojem.

Dále se zde vytvářelo více skupin a populárních
 sebesta. Kromě a nejčinnější byl brněnský sbor
 Kordon, Kordonova, Kordonova, který nahradil vlastním
 písní -

Václavová Kordonova: R & Kordon, dvojitá prof.
 Kordon, Kordon a jiní.

Kordonova byla národní sebesta, jejíž program

mimo hudebních činů pokračoval v obvodu kabaretůch a varietach.

Pracovníkem těchto zájmu byl nejprve P. K. Štěpánov se později, Tona. Národním odborová instrukce poměrně velká v Olomouci, již postupoval se Štěpánov. Přímým dostatek i. 122. vstupné bylo měsíčně 15 - 40 K a dárky se dávaly pro obec šimla 10 % z hrubé tržby, což bylo 1000 - 2.000 K.

Zájem o tyto produkce byl velký a vstupenky byly vždy předem vyprodány.

Sportovní klub ve Štěpánově vznikl po celou dobu skupace činnost jeho jediný spolek vedle Spolu dobrovolných havičů.

To byla jediná česká organizace proletariátu která se více u nás na roduar shora postavila, ale navzdířla Štěpánov nebo téměř žádnou činnost v oboru ne ve smyslu horečavého aktivismu ba naopak vychovávala mládež v duchu soběstačnosti.

Kolonec byl jmenován učitel - pokol Některá hroty, dobrý vlastenecký který bránil a vyžítel se činnosti kuratoria a později se navzdířil vial fúnie se vpravoučích divochů.

Jednou aktivní položením přímým kuratoria ve Štěpánově bylo předání školomny do jeho spůny se tím znovuzrozením jediného divadelního spolku ve Štěpánově.

Na skupace se smánil každý, kdo měl jen trochu močnat, vplamiti si repie, aby měl rejstev tuž jeho přídeky byly nepatrné a často i purnaví podtlivé. Proto domáci vabijáky byly důležitou úlohu v skupacích trampotách a při tom bylo důležitě vřadu repie pmliti

Kuratorium
mládeže.

Domáci
vabijáky.

na nejmenší míru, aby povinná dočasná nedla byla
co nejmenší a zabijácká byla napočítána po míru namo-
žnosti dobru, přinejmenší po dobu namožením se nedostával
ani listů na maso. Při tom byli důležitými problémy
starosti Deppster se jim pověřena osoba i jistěm
mrtvé války repře a prohlášení masa. I tito vyhledali
a načež vstali občanstvu vědomí a často přebírali na
sebe velké práce udržování míru války neb méně-
cenosti repře (česky bez textu). Jinou praktickou byly
nutné povídky, jejich bylo několik přes pět, také útrapy
se snažily je omezovali. Ale vždy vyhledávali vědecké
důkazy. Dvačím dovedla tomu učiti. Lel toho často i
vyhledávání a jedním i značnou pokutu.

Dalším důležitým orgánem a manipulací zabijáckou
byl přidělený finanční státní. respicient Bradaš - kurodar,
který dovedl a každého zabijáckého malému dočasně se
bez úhony.

Osvědčeným byl a tomto oboru zabíjání i starosta dne
Deppster Richard vel. četn. státní. v. v. který se dostal
velitele četnické stanice. Němec vel. četn. státní. Proje
jehož ubíval prarůžným věkem i tak.

Zima byla velmi mrazivá a leden byl spíše
jarní měsíc než zimní, a to hlavně byl studený
se sněhovými vrávkami s teplotou kolem 0.

Duben byl teplý - 12. V. 1944 přiletěly první
vlaštině. Květen a rovněž další měsíce byly
teplé se značnými teplejšími výkyvy.

Přelán v roce
1944.

V úvodu, srpnu a září byla velká sucho, 15. VII. 45-48°C
a such.

Říjen 1. X. 1944 o 2 hod. odpoč. počalo pršet a přišlo
i příští den; 4. X. 1944 o 1 hod. odpoč. bylo naměřeno
10°C na slunci a téhož dne odpoledne přihnala
se bouře s hromobitím a v hor. Hlavoškové i s kroupa-
mi. V říjnu 16 dní přišlo, cesty a silnice byly robity
a koncem října bylo ještě mnoho suchoty a sem. 8. XI.
1944 slávil se na horách první sníh na ho-
rách, u nás 11. XI. 1944. Špatné a deštivé počasí
trvalo až do 20. 12. kdy počalo mrazit a mrazilo
až do konce roku - 4 - 14°C.

Plán práce
1944.

První polní práce zahájeny 4. IV. 1944. Kostik
stromů od 1. - 22. IV. 1944, 3 stříkačky 1 l a 70 l -
6 měsíc. Loupis stromů 27. - 29. IV. 1944. Lze počítaly
26. IV. a skončily v polovině srpna; 27. IX. skončil
výmlat strojů. Přeliceň řepy se pro špatné deštivé poča-
sí poskládala až do poloviny listopadu 1944.

Divadlo a kulturní
činnost 1944.

1. I.	P. K. P.	První setkání představení - Steel
9. I.		První kampaň představení přetřel na slunem,
24. I.		Chlapci,
22. I.		Karel a Anna,
15. II.		Lodětní řema,
27. II.		Že pokuste hoce,
9. IV.		První lední měřiči,
10. IV.		Lodní prout - Věnování divadlo a Maty,
20. IV.		První hra představení - prout kampaň Turky z Bona.

100

1951.

27/1. 51 najel v Olomouci na nádraží Šařka vlaků motorový rychlík z Jeseníku na osobní vlak odjíždějící 6⁵⁰ hod. ze Štěpánova, při čemž byl zabit řidič Stanislav ze Štěpánova č. 388, který se teprve + listopadu 1950 přiznal do Štěpánova. Kromě toho bylo lehce i těžce zraněno 14 štěpánovských občanů.

6a 18/II. 51 byli restatněni svěrolékaři a svěrokleštěři a upraveny (jejich) sazby za jejich výkony. Tím se stali veřejnými zaměstnanci s prvým platem. Ve Štěpánově posmátí Hynka Sváčiny nebylo místo svěrolékaři již více obsazeno; svěrolékaři sem dojížděl z Zvěrokleštěm uštal Jaroslav Martinovský.

V druhé polovině února započalo s přestavbou konfiskovaného statku Julie Kucůvové s 20 pro středisko Státní traktorové stanice. Při těchto pracích značně pomáhaly brigády místních občanů.

26/II. 51 zavedeny opět potravinové lístky na chleba, pečivo a mouku, jižto se objevily místy poruchy v dodávce chleba.

Nepriznivý deštivý podzim a taková i jarní polní práce

zimních prací. Proto jaro vyřadalo si velkého úsilí na remédiech. Usnesením rady MČV byla zavedena pracovní povinnost na statech národní správy č. 20, 36 a 44, aby těžké práce mohly být ukončeny.

Mírový
pochod.

V neděli 15. IV. 51 uspořádání v rámci mírových celostátních akcí pochod občanů se účastí 650 osob. Pochod míru byl odstartován o 2. hod. odpolední ze sokolského hřiště a šel přes dolní konec na nadjerd, nádraží, po nové silnici k pravoslavnému kostelu na horní konec.

1. květen

1. květen 1951 byl oslavou se piketážovým slavnostním dne mohutnými manifestacemi pracujících v okresních městech pod heslem „za mír a proti znovuvybrojování rakouského šimera“. Z. Štěpánova se zúčastnil velmi značný počet mužů i žen s pionýry majového průvodu v Blomouci.

Odpoledne o 3. hod. konán tradiční průvod majový ve Štěpánově od kostela na kútích vydobrou vesnicí se velké účastí občanstva i školních dětí. Mírový průvod ukončen na sokolském hřišti projevem s. Brachtla z Blomouce. Uzávěrky jej allegorické vory U Průvodu, Traktorové stanice, Plasti-matu a přípravného výboru JČD.

Pomník

V neděli 13. V. 51 o 3. hod. odpolední slavnostní odhalení se velké účastí občanstva památník Rudé armády věnovaný Krajským ná-

rodním výborem v Olomouci a vytvořený socha-
řem u bý. Slavásek v Olomouci. Pаметník
je postaven na místě bývalé kulaté ráhádky far-
ské proti budově střední (městanské) školy.

Slavnost zahájil předseda MNV a po kulturních
vločkách provedených školními dětmi proslavil
slavnostní řeč místopředseda MNV v Olomouci
Josef Pospíšil ze Štěpánova. Po převzetí pomníku
předsedou MNV byla slavnost ukončena státní-
mi hymnami, československou a sovětskou, po-
níže následoval koncert místní dechové hudby.

18./V. 51 urychlení svoláno plenum MNV, volba předs.
aby provedlo volbu předsedy, místopředsedy a bez- MNV
příměstního referenta, kteří resignovali pro ne-
moc nebo pro přisídlení.

Ze účasti 21 členů byl zvolen:

předsedou Jelečný Josef

místopředs. Křížek Aloš

bezpeč. refer. Kubíček Václav

Novými členy MNV zvoleny: Zapletalová a Jra-
vová Elena.

14./V. 51 zavedena ve Štěpánově inoe. Inseminace
minace skotu, kdysi před tím byly všechny prá-
vy a přes rok staré jalovice počíslovdny.

30/51 po provedeníh nočních inventu- Úprava cen.
rách v obchodech se přítomnosti čl. MNV sníženy ce-
ny zboží na volném trhu.

Žávěrečné zkoušky. Letos konaly se na střední škole poprvé
ky na střed. škole. při ukončení čtvrtého ročníku závěrečné zkouš-
ky žáků. Zkušební komise byla sedmičlenná a
skládala se z učitelů i občanů. Předsedou koleji
komise byl ředitel národní školy ve Štrubci.
Žáci se podrobili písemné zkoušce z jazyka vy-
učovacího a matematiky a ústní zkoušce z
jaz. vyučovacího, matematiky a jaz. ruského,
tíž z dalšího předmětu, který si zvolil absol-
vent. Zkoušky se konaly se tím účelem, aby
se poznaly vědomosti a schopnosti žáků a
podle výsledků se určila volba povolání. Žá-
liba a volba ve volbě byly poněkud omeze-
ny, protože škole byl ústředním předložen rez-
nanu povolání, která měla škola obsadit. Kij-
hůře to šlo s obsazováním učňovských míst ve
horníky. Ze čtyř učňových míst byla s obtížemi
obsazena dvě. Po zkouškách byli k poradě po-
volání rodiče žáků, aby pomohli při obsazová-
ní přepracovaných míst, při čemž nejednou do-
šlo k projevu nespokojenosti rodičů. Zkouš-
kám se podrobilo 44 žáků a žákyň; všichni
prošli, a to 11 s vyznamenáním.

**Trest pro ne-
dodávky.**

Nesplněné dodávky mléka v roce 1950
jednotlivými zemědělci bylo po několika vyble-
ších předmětem trestní komise JN v Olomouci

začátkem června 1951. Jednotlivci byli potrestáni dle výše nedodaných litrů mléka a jiných ohd. mostí do 50.000 Kčs.

4/12 odsouzen Kamučík Jozef č. 34 na 1 měsíc a 10.000 Kčs

3/8 " Lysek Jaroslav č. 9 na 1 měsíc a 30.000 Kčs pokuty. Poté byli odsouzeni i jiní remědělci.

23/12 zastřelil sázejí hejny' Uher Hubert Dívoký hane v Drázi divokého konce těžkého 46 kg.

1/12 51 odešel do penze doradní' ředitel Zručna ředitel Bohumil Prádel a na jeho místo ustanoven odb. telu školy učitel Prokeš z Máměště. Začátek školního roku zahájena slavnostně hudbou a proslovy.

18/12 51 odpoledne vypukl požár ve stodole Šovčela stodola č. 44 - Betík František - pod náč. správou. Žádná ohrožení na stodole. Zapálili ji sedmiletí chlapeci.

1/12 51 přebíral komunální bytový podnik Převzetí domku Olomouc sbytné domy č. 91-151, 200-400 a konfiskáty. mi MÚV

Tak nepřímivá a porokysaná zima ne- Počasí. byla již mnoho poků. Slabé mráčky se střídaly s teplotami nad 0° a spíchníkami - rádná samice, věčné bláto. Rovněž březem i dubem byl hladný, až 28/12 překvapila teplota +23°C. V květnu byly četné málo vydatné přeháňky. Ostatní měsíce do podzimu teplé a suché. Obilni- ny zhlavaly, zato ovoce byla velká úroda.

Stav hosp. zvířectva	1/7.	31/VII.	Plánováno
Skot	626	732	703
z toho krávy	205	257	280
Vepří z toho	872	914	950
prasnice	127	138	129
poní	122	120	115
ovce	3	3	2
kory	428	370	460
slépice	3469	3473	3800
husy	51+37	48+34	-
kachny	43+20	32+16	-
kruty	6+5	8+3	-
liliputhy	6	4	-

Ustavění fil.
Hosp. družstva 12/XI byla uzavřena filiálka Hospodář-
ského družstva a ponecháno toliko skladiště.
Třípánov nyní patří pod filiálku v Morav.
Loděnici.

Úmrtí Karla
Dokoupila 7/VI zemřel nástrojář Karol Dokoupil,
bývalý starosta Třípánova. Pro svoji pracovi-
tost a sociální cítění byl u dělnictva a i v
obei ve značné vážnosti.

1945

Prk obnovení.

Pr šestiletým utápěním zemědělní výroby našemu národu musel
býti přerušena. Pr roce 1948 nastal rok 1945 obnovu naší
samostatnosti de facto po šest roků nacisty. Tentokráte bylo
provozováno samostatnosti druhé vykoupeno a naše vlast
stala se přímo brjítím a těžce platila řivty projev nejlepších
myšlí na novou svobodu.

Obrněná lůva + Olomouci vstál k nám v lednu 1945
uschovat pro přípravu války na Olomouc řádky potuší-
nojepl listů, listy na slon, ratu, pleny a jiné.

V přípravě války měl k nám býti souhlas obyvate-
lů Olomouce a to určitá část k natimním ubytování,
připraveno novou stavováním. Bohužel nedošlo k tomu.

Válka se blíží
k nám.

Pr rozhodnutí německé ^{rusky} ~~ma~~ ofenzivy 12. I. 1945 blížila
se vzhlední fronta k nám. Dne 22. I. 1945 poprvé bylo
slyšeti u nás dunění dělostřelby od bývalé Bratislavy.

22. I. 1945 zabaveny stadiónové nury přes 60 cm a odve-
zeny: 1 a 100 cm a 16 a 90 cm do Olomouce k bucecké
přemístě pro vyložení rovnoti olomoucké (jako kubometné
hmůlo).

Ž Brněněmecké táváčeli němé + 20 ° C mrazu v olavie-
mých vagonech na kópan a zmrzlé cestou vyložovely
k vagonu do plav. 24. I. malaru jeden takový ubrání
u Brněni a přivezen do mánice ve Štěpánově. Byl křes
a křes. 2. I. 45 byl odvezen jako kus dřeva do Olomouce.

Ž úpravě německých z Hor. Těsda projev Štěpánovím
pouze jeden velký vje - první - nějakého grófa s velmi

četnými kufry a bedami. Bylo to položití privilegium, neboť
nelončené věci upředlidi telmonciel Šemberkem musely se
dále ubírat přes Lučici, Hnojice, Krotín a dále k Litvici.
Odborníci a tato silnice nosili.

28. I. 1945 byl konec piva.

Konec piva.

Od 2. I. 1945 policejní hodina o 12 hodin. něm.

14. I. 1945 těžký letadlý nálet - útok na Prahu.

Čechové přijeli 7. I. 1945 odněl maďarskými nároje - hadaršti vojáci
mjel vojáci s povozy a konmi. Ubytování a to v noci u nás.
a zase v noci 6. II. 1945 po šroumeničním pohybu odjeli.
Ubytování byli většinou s konmi a povozy v Liboři, po-
vadí v drbe jejich příjedu byli ve Štěpánově ubytování
transportovaní zajatci. Maďarští vojáci jasnili s konmi
na různé práce do Olomouce a vyponičovali i sou-
dělním. Větelství měli ve Štěpánově v Líl. domě.
Těžký a ním bylo máno se domluvit a docházelo k
přímým vřtupim nálezy hornozpů, ale někdy i se
konfliktim.

Čižličováním fronty putovaly nelončené transporty, přetovimí upředlidi.
upředlidi na vozel smičijiel na západ. V pronic li a pojatci.
vozel vnozojel prošli kde desetinnéové transporty
ruskýel, anglickýel, americkýel, francouzskýel a
němckýel zajatci a niché 7. - 9. II. 1945 u nás
přenosoval 2567 zajatci většinou Rusi a 216 něm.
vojáci doprovod. Byli ubytování ai po 500 ve
stodolách na dolním konci a to v čís. 2, 90, 92, 132, 6,

4, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 7, 8 a jsmeno s nimi hře měi s dobyt-
kem. Nejvíce s Rusy, nejvíce s Američany - Angličany.
Tvor musel najatí byl hrozny, omáček, bonů, šti ve smíto-
vé dani, obléčení ve strakaté hradny potrhavé, špinavé a
cestou krmění, bití blaky a úplné zhládování.
Loudi je s dol. Kerka do hradee Králové pěly přes hny
a, dol. Týlení zůstávali ležeti v žuborech, odkud je
naši dobří lidé vyprobovali tím, že je malovali na
vozy a dovezli do dčidiny. Těs noc byli poměrně a
čistomí kaliti ve stodlách, odkud nesměli ani na
potřebu. Jak vyjadala stodola po takovém dovedením
ubytování, možno si představit. V těchto dnech se uká-
pala dobrota srdce a neobjevost našich lidí, kteří
světi a světi vše, co měli doma s jidlu - polévky,
kávou, mléko, buchty, chléb, semelky a jiné. Tyto porva-
tím světi v kóně a kóně a to i ostatními stádomi
obraní: liloví, štěví, žemroví a šincemí. Divoké roby
se ochrátili s cikaretou neb kousek chleba a pravi-
delně je ukončováně kousem po hlavě utědňované
německým vojádem.

Ve jídelně vachodu směrem k dčidli do loštic našlo v
obci více chleba. V jednom státním mnoho ženských
vařilo celý den a spotřebovaly 700 kg krmiva mimo
Erump a ostatního.

V jídelně státní byli, ukazuje plně počet nemocných.
Plný počet lidí byl odvezen do nemocnice ve Stern-
berku - do dřevěného budovy, kde bez pomoci poměti.
Stromozporem najatí je na příprě 6 fotaků a 7 přero-
stlých pomoci s nemocnými do loštic, ve plučnosti ai do

sadnu se hladní pro snech vrátiti. Kvůli
 své jme museli vypraviti ještě dva páty, které sbíraly
 masy po cestě. 9. I. 1945 procházely tence a tence
 rajstev po celé dopoledne Šepánovem a to jeden proud
 od Březan a druhý od hor. Kirové. Všichni měřovali
 do usakových čech po silnicích plných měřové
 kůže a vody.

17. I. 1945 - 5 členů domova Olomouckého úřadu a Olomouci *číslo 10101*
 seřizovali a sbírali byty pro pátopníky na opravované
 železe Olomouce. Zároveň se jim psali pracovali na pol-
 cech kolem Kramic. 27. neděle 21. I. 1945 se osvědčovali
 výše, kopaly a krompáč do Olomouce a poději atakní
 náradí. Lehce na druhou stranou vjezd bylo osvědčeno
 250 výši (výška 113) kopat 245-135, ostatní vrátiti jako ne-
 potřebné. Zároveň jim máš semáčků mládení a počtu 13
 od 11. I. 1944 do 26. I. 1945 kopali pátopny v Kolovodu
 Bärgerlande, Kierckonau, Leidstrodleben za tříduté
 kiny, spávali v prádnyel stodlách a při velmi špatné
 stravě. Zúčastníci byli: Kamenič Břetislav, Pektar Kiroslav,
 Vystrouil Karel č. 10, Vystrouil Frant. č. 11, Václav Max.
 č. 2, Štyř Josef č. 27, Vystrouil Frant. č. 26, Zvoil Frant.
 č. 29, Čížek Richard č. 36, Dával Dušan č. 38, Štyř
 Oldř. č. 46, Rejstal Jan č. 121, Procházka Jan č. 98.
 10. I. 45. vyjímali nářadí na pátopny hlavně dělníci v
 trouhan. Dne 16. II. 45. seřizován přičlov 700 pátopníků,
 pro něž museli být vyteřovány všechny české přehy
 (larice narovnaný do tělocvičny) navesena do žit
 stámma, uveseny 2 botle a 300 l a špiček, hrnce a
 potřebné potraviny. Kuchyně umístěna v převážce

Věrnáčekova práce č. 140, která u porážky musela být
postavena komínem. Dne 21. 5. 1945 přijelo polštářím vlakem z Čech
400 mláďáků - pátá třída. Věrnáčekovi uspořádali v Pokolovně impro-
vizovaný seznamovací večer a hned příštího dne 22. 5.
uspořádali první koncert orchestru. D. A. Dvořákovi aby měli
lepší náladu. 24. 5. 1945 následoval další večer, při
němž se po něm došlo k vytrénostem pátá třída při
jejich návštěvě se strany štěpánovského mládežnického (lámat
pásky a hráčky po marnosti v noci). Na večery složitě
denně až ke školní komi naše obec musela denně
uspořádat oběd. Věrnáčekovi se nepobýli. Již 30. 5. 45
nabíle odjeli na pátá třída k Opavě do Lučic, odkud denně
pracovali již smatelně dělostřelci. Proto mnoho jich našel
utělo husa se štěpánova a velmi četní z nového pátá třída.
Smil mětemi pátá třída ještě delší dobu ve Štěpánově. Na
pátá třída budování i vanečných epistolů kvačné školy
svým neukázněným chováním. Byla většina sbírka kom-
mún, obna a ústava pro pátá třída. Dívky vyhledala 14
slavností a 4 věky.]

Učitel traktorů a
ukrajiny.

Počátkem března 1945 přijel na štěpánovské mládežnické
skupině 55 vozůch se 108 traktorů, pátá třída, konomag 5
40 HP a Lane Bulldog s 25 HP s množstvím prací
a obec vstala 5. 3. 45 hodax je osvětli na obecní
hřiště. Věrnáčekovi s pátá třída komi z traktorů. Část jich
stala na nádraží. Poučily a selé soupravy náradí
na, opny byly ochráněny (rozbrašeny) celým školní-
m učitel při tom, ani velitel místní četnické stanice Věrnáček
paroslar, který měl na marně Věrnáčekovi,

a přiblížil se na německé.

V obci traktory paloupyli: 3 Lypel Bohumil č. 90, Pratel
Fundišel č. 94, Pratel Štěpán č. 267.

Žižkov (přípěče) měli stádností polnice a myslivci na - Žižkov - přípěč.
Seznam aut s dodatky až ku konci války se to hlavně při
domácím stavebním materiálu na stavbu fortů - formát
Olomouc. Hlavní plán opraviti Olomouc si vyžádal vel-
kých milionů se bezhlavého jezdecké na žižkov. Od 5. I. 1945
jezdilo se téměř všude na Lv. Kopecká a ještě dále pro
dlouhé dívo a rovně do Drahanovic. Ze Stieně se mile
spletené počítá do výkopu a dokonce palivové drávo
se Stieně na Lv. Kopecká pro tamní koncem (kde měli
dívo dříve), 17 studniček 80 cm betonový pouz - štěrčí
na kubometrá hruška do Olomouce, štěrčí a lomů v
křivě na novou Lv. silnici od pravoúhelného postela
k nádraží (štěrčí ještě v roce 1947 tam většinou leželi).

Často byly navíceny dvě i tři přípěče na jeden
den a to pravidelně ráno více mezi 6 - 7 hod. s výjatkem
přivítání dne páno s 4 neb 5 hod. Kolikrát se širé tmy
při potání v dešti a blátě jsme obcházeli přípěče
abychom se hodinu je zase chodili odvolávat nebo
měnit. Všechna technická navícení Raku (Reichsmunition-
verwaltung - Německý úřad a pověření Růž) byla úmysl-
ně zvláštně hodně vyřídění s druhým termínem,
aby mohli české lidi hodně potýpati.

Začátkem dubna 1945 přišlo hromadné stávkování české fronty se štěrčí.
z Olomouce do jiného okolí a tedy i do Stávkova.

Denní příjímání vln a vln s měřičem ale hlavně s přístrojem, pravidelně a jinými potřebami. Kromě se pilně kromy, poněkud dřívější děl nožem a rýčím ale i z jiných druhů hlavně blázniv se fronty. Přímí se dřív a někdy na vytváření kromy a při tom vzniklo celé množství škod (boží) pro špatný dohled patřící hospodářskému společenství v dvojitých. S tímto pro kromy byly spory, ale dřívější děl vše usmířilo.)

22. II. 1945 přestalo hráti kino.

1. I. 1945 nastalo po polodni vyrušení, se je přerušit. Tato zpráva přišla z Herova ale bohužel byla předčasná a byla rozrušena telefonicky. Mnoho lidí ji započítalo kromy hlavně v Herově a Blomouci.

2. I. 1945 o 3 hod. odpol. přestalo fungovati pošta.

5. I. 1945 o 7 hod. přestal fungovati telefon.

Přítel pastovnický
proseu.

Blud práce
1945.

První polní práce započaly 23. II. 1945 a 4. III. dokončeny a tím byla úroda jarní vyšetřena před příchodem fronty. Přímí jarní polní práce dělaly nevyhnutelnou bouřkou kulim rýčím dělající mřížemi a bomb se rozem, rýčím a jím.

První kdo se zapojil do pilné práce po příchodu fronty byly zemědělci, při nebezpečí nevyhnutelně opravati jich bylo po polích a jině v přídopředlosti, včela pole pilnými pracovně. Nevyhnutelně opravati se hlásky v kanceláři u 44. a byly 18. II. 1945 voj. četou z Blomouce směřeny a přivedeny k rýčím. Byly to obomníci rýčím jako dovedly fronty.

Strojové činnosti patřící na Dolní a na Horní, hlavně vzhledem k četným stanicím mohlo mnoho přesně německému uspořádání. Aby tomu šlo, vymysleli v rámci protioptimálního systému. Takový hlavním opatřením bylo i přesměrování četných stanic, k nimž došlo nadlouho před koncem války. Původně šlo o přestěhování četných stanic v ústředí a budově Zemědělské školy č. 494 do domku č. 1 + 2 v ulici na mostě přes Otavu, potom do domku č. 385. Tachovské budovy a jiné ještě domky. Ale nakonec přišlo ale rozhodnutí Zemědělské školy 27. II. 1945 v Zemědělské škole, kde pracovali a žili - zde totiž byla četná stanice - včetně stanic a na malý stov náhod, zůstali vzhledem k tomu, že nově - chodilo se dovnitř, přestěhovali stanic. Tachovské a byly na četné stanice do I. poschodí do ústředí původní školy a do ústředí národních odborů Zemědělské školy, do kanceláří původní probírali nový vzhled se související přístroji dosud užívané četné stanice. V přístroji spojené by stanic. Kvalitativně s četnými stanicemi a celé přístroje opatření náhodně stanicemi vyhlášenými ve práci. Oba v I. posch. opatření dle stanic sítěmi. Vzhled do původní do I. posch. byl při radě úplně od četných stanic, která tím byla úplně izolována. S úpravou bylo započato 28. III. 1945.

Festung četné stanice provedl rednecky mistr Lang vzhled, ale nepomohlo přečtení Říši německou. Na budově původně zprůměrovaných adaptací původní stanic. To přívratě byla budova uvedena podle do původního stavu.

Četná, četná
stanice: ve
Lipavě.

Strach z partizánů.

V listopadu 1944 byli starostové svoláni ke schůzi, kde okr. hejtmann žádal, aby obecensko bylo poučeno, by v případě přepravení občanů úřadů nebo jednotlivých usedlostí plošněckými řivlji, nestavělo se tímto na odpor, ještě byvají ozbrojeni, ale snažilo se zjistiti nějaké podrobnosti, směr odchozu, osobu, počet banditů a t. d. O všech případech a jiných incidentech měla býti ihned zpravena starosta a četn. stanice, která rádií dala. Komu na znamení sireny měli občané přispěti ihned na pomoc četn. stanici. Sirem měla kopírovati obec, ale při převratu s ní ujel velitel četn. stan. vel. ptáček. Holaj a obec ji ne nedostala zpět.

Zavezení letních
kard.

Letní čas začal 2. IV. 1945 o 2 hod. v noci.

Objevení umrtvělých.

Neslavně opustili Štěpánov, "Smidličů" před frontou 19. IV. 1945 o 2 hod. směrem na Blonoc, poruč. Šring a Hillius pinstali a ujeli s německým vojskem ustupujícím k Litvici. Občanovi Josefů nhradili píam cenajel chovných klisen. Stádky jimi zabavené byly vráceny 9. V. 1945 jejich vlastníkům.

Zvláštní přiděl
pukru 640 q.

Cukr 15 kg na osobu - za 4.54. 400 Kč (1 q. a 710 Kč)
dovezl se 36 povozů z cukrovarem z Drahanovicel dne 27. IV. 1945 a rozdelen 28. IV. 1945 obyvatelstvem.

* 41.
13. 11.

Bohužel všechn cukr z tohoto cukrovarem se už neodvezl a velké množství bylo přivezeno pozděm při příchodu fronty. Ale přes to po tolika letech udržování a malajel přidělech byla to podstatná věst, která nám ohrožila martdvojel dny boji o vítězství. Vícečlenné podiny si

odvářely se metalové příděly které ale v nastávajícím směr
spisovatel mnoho starost s jeho uslovaním po dobu přechodu
fronty. V pohledu pracovníků přišly a tato byla práce, která měla
zajímavosti jako velmi mnoho práce - byl úsilím.

Zajímavé bylo pro čtenářův doba, že tenií pulchodimový příběh přibližovaný
(viz strán. 10. a)
donoš jsem opatřil 23. II. 1945 během jedné hostiny u obchod-
níků a pálošny a v dalším hodíně byl odvezen do banky
v Komenci řed. Semědelské pálošny Barimlem Bohumilem.
příměm č. 18 a strážm. listopadym. Věrně páno vyjeva
celá vesnice s 36 prory se houčím díel a bomb a
mnohých stran místo na fořpon - pro sudr. Celá
toto sborová práce a záborová díel byla provedena
ve 3 směr s všeobecné společenosti občianu.

V sobotu 5. I. 1946 páno videlo u nás něčelal Zoj + Štěpánov
nejedem ministrámovu událost a říst přymel nov. 5. 8. II. 1945.
málně jako jiné obkupšimí dny. Tě je před počtem
došly práce s ubytováním nemocnice (ve školách) a kon-
ského lazarátu, což udarovalo na blížící se frontu.
O 1 hod. odpo. přišel transport 700 koní nemocných
a raněných, který byl ubytován na horním dvoři po
stoděláč se 10 koní + jedné. O 5 hod. odpo. přišel
pochod jíti s konmi díel do horavšim. Pře hustý
děl který měl houč se spuntel, vyjeli rychle s konmi
všim 5 s sobe převážel - s Litorli. Přílice byla v tu
dobu úplně ustupujícím výhledem se hlavně německými
vpráhlými většinou s pravými potahy a rušnými or-
pily odvozenými těbymi kufery a zavazadly a čí

toho a vrah vyhledaly stovky domů. Auto osobní a nákladní, vozy, tanky, děla, motocykly, kola, to vše se valilo silnicí a neuvěřitelně přetvářelo, při čemž nejvíce trpěl státní svržený, otláčený s krvácejícími ranami, s tvrdě zhlédlá hříbitka/lehka po lesku klisen a mařice se vyvířily kvádě slememů pastírky, aby ubíjela hlav, jisté cestou několikrát prošla. Byl to smutný pohled na poražený německý národ tak dlouho slepě věřící svému vůdci a jeho tisíciletá pře se zhroutila v desetiletí. Zdržené tváře vytrhávají a křik vojáckých pohánějíků ubíhá koně doporvášel tento německý návrat im Reich. Tento pohled trval celou noc v dešti a blátě.

Šatní mantynovka matrisovaná, divise ustupující od Vorého číselna do nové bitovní čáry, kterou se stal Štěpánov. Chodníky po obou stranách silnice byly plny aut osobních i nákladních, které po desítkách počínají odjížděly silnicí i chodníky a příkopu plné trávy a bláta. Za několik hodin tohoto nástupu byla náves polbráněna a nepománil. Věze obvedila německá armáda postu na železn. stanici a pokračovala používatí telefon. O 7 hod. byl volán starosta Richard Dejprster a velitel divise na farm, kde jemu tento sdělil, že máno započít boj o Štěpánov, aby to zhlédil ihned bubrou a současně vybral obyvatelstvo, že nikdo nesmí opouštět p domu.

Bubrouš křtal Josef Š. 348 a lekáček Josef Štěl. Byli Š. 60, ještě pozdě večer - vlastně již v noci bubrouvali tuto neblahou novinu, přičemž křtal byl na luntích pastírování německých důstojníků s poháněnou pastírování

a musel se nachováti do suchtice kamalivaců.

Četmí po 9 hod. přijel na nádraží ve Šterně vojenský vlak a tanky s různými nákladními vozidly. Část nákladu shromážděna ve Šterně a odvozena k Šterně a druhá část byla dirigována do Olomouce. Po 10 hod. v noci bylo pozoro-
váno, že po státní silnici k Eccc domo ke Šterně opíjí mnoho osvětlených nákladních vozidel. Jak se později zjistilo, byla to postupující Rudá armáda, která neodolavě na-
stoupila od Opavy až do Šterně kde byli první hlídky již v sobotu odpoledne. Četmí od Olomouce je-
stl na vlak, do Olomouce už žádný. S jedním vlakem odjelo též 6 vagonů s úředními představiteli dle-
ně v Opavě, kteří šli ve Šterně svaluování už dříve
dobu. Německé velení předpokládalo v sobotu odpoledne napo-
rude armády na Šterně od Šterně resp. hor. kusové
a dle toho připravili obranu kterou však nepřekonalé mu-
selo změnit, když Rudá armáda se pustila v noci
přes polní cesty na Lučiv přes Skalce a hor. ku-
sové - Šterně kolem rozvodu u Lučiv až na sil-
nici od Šterně k Demátkov, kde se spojila s kolonou
od Šterně.

Nedělní ráno 6. května 1945 bylo zřízeno pronímačské
střelce na Šterně a poic rudi armády u
Šterně a Bohušovic, které ostřelovaly německé obran-
né poic bratří a tanky uložte ve Šterně. Během
odpoledne nastala oboustranná výstřelka a zrušoval
první válečné plody na šivatel a budovatel.

Kejhorův vlak prošel jím část Šterně a neděle
6. 5. 1945 po poslední noci v 3 hod. kdy odjel se Skalce

Katusiš - vrbun / parábla žem' číst semice ať po č. 132 štáhl
 Josef a spirobila pňary u Dobřicha Josefa č. 132 - stáhlá v.č. 4
 Kamenička Josefa - chlév, u konce Rudolfa č. 5 (uhání jej).
 z Andor Zöllich Ludvík / č. 328 a Tutalové Fr. č. 323, obrovský stěh
 slámy a v bývalých pelerárnách stará slévárna se nová
 stájozna.

Průběh č. I. 1945 provedl večer dole německé velitelské
 vybudování (schůze) se řádný civilista neměl se dne
 ani v noci se pňarostí vrbun žinad bude iluzní pňaríem.
 Štěpě msta, avšak a slona nemí býtí usamocena ani
 postřena, pouze povřena. Štěpě tohoto pňarce se ukáral
 lneč pláno, vyhradené byty, spíše, obřady i pňarce a
 kurmíy.

Stavoviště děl a tanků:

Dolní konec.

- 1.) Tank "Tiger" měl stávoště v Kové ulici. Při štěhlé
 kajpědel do pňariny Vílka Františka č. 485
- 2.) Tank na pňarosti u Škulmíctva č. 407, ke štěhlé kajpě-
 del do pňariny Marcela Charvátka č. 356.
- 3.) Tank štěhl štěhlaví na Drahošovicím č. 225 (a štěhlé),
 tento štěhlaví avšak ofřovně štěhl se pňaril mědlil tou-
 postřel děl monoujědel mairi Benčatoví a Štěhlaví.
 Tank 3a štěhl se pňariny při Běharkové č. 245.
- 4.) Tank štěhl štěhlaví a ukřoval se v pňaradi hostince
 Javana Kubána č. 159 a ofřivěel byt. pňaríem.
- 5.) Tank ukřoval pod líbnou Josefa Janouška č. 4.
- 6.) Tank štěhl se pňariny mairi domou Ont. Miroslava č. 321 a
 Reimera Josefa č. 335, byl vrbun pňaríem a pňar štěhlaví.